

On our Hindi language
Reader Demand
we are adding two
Hindi language
pages Now
PREETNAMA
welcome All Hindi
Writers and Readers

PREETNAMA
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ ਨਿਊਯਾਰਕ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ **Online and Print Media +1 201-312-4180**

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀਆਂ
ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਖਬਰਾਂ,
ਲੇਖ ਅਤੇ ਕਾਵਿ
ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਈ ਦੇਖੋ
ਸਾਡੀ ਵੈਬਸਾਈਟ
www.preetnama.com

ਸਾਲ 1, ਅੰਕ 60, ਮਿਤੀ : 1 ਜੁਲਾਈ, 2020 ਤੋਂ 6 ਜੁਲਾਈ, 2020 ਵੈਬਸਾਈਟ : www.preetnama.com ਈਮੇਲ preetnamausa@gmail.com

ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਮਾਧੋ ਇਨਸਾਨ, ਫੇਰ ਦਸ ਕਾਹਦਾ ਮਾਣ

ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹਨ ਮੇਰੇ ਪਾਪਾ। ਮੇਰੇ ਪਾਪਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਅਥਾਹ ਪਿਆਰ ਤੇ ਆਦਰ ਕਮਾ ਲਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਯਾਦ ਹਨ ਮੇਰੇ ਬਚਪਨ ਦੇ ਉਹ ਦਿਨ। ਪਾਪਾ ਗਲੀ ਮੁਹੱਲੇ ਸਾਰੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਖਾਣੇ ਲਈ ਬੁਲਾਉਂਦੇ। ਕੁੱਝ ਬਜ਼ੁਰਗ ਔਰਤਾਂ ਜਿਨਾ ਜੇ ਬੱਚੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਸਹਾਰਾ ਛੱਡ ਹੋਏ ਸਨ ਪਾਪਾ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸੋਣਾ ਖਾਣਾ ਪੱਕਾ ਹੀ ਸਾਡੇ ਘਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮਿੱਠ-ਬੋਲੋਂ ਸੁਭਾਅ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ। ਹਰ ਇੱਕ ਦਾ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਮਰ ਦੇ 42 ਕੁ ਦਹਾਕੇ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸੀ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਵਾਈ ਸਕੂਲ, ਹਸਪਤਾਲ ਆਦਿ ਇਮਾਰਤਾਂ ਹਜੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਡੱਪਣ ਦੀਆ ਗਵਾਹ ਹਨ। ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਹਜੇ ਵੀ ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਕੇ।

ਇਕ ਦਿਨ ਬਿੱਕ ਜਾਏਗਾ ਮਾਟੀ ਕੇ ਮੋਲ
ਜੱਗ ਮੇਂ ਰਹਿ ਜਾਏਗੇ ਪਿਆਰੇ ਤੇਰੇ ਬੋਲ
ਬੜੇ ਸੋਹਣੇ ਬੋਲ ਸੋਹਣੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਸੁਣਦੇ ਸੁਣਦੇ
ਸੋਚਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਈ ਮੈਂ। ਸੱਚ ਤਾਂ ਹੈ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ
ਹਨ ਕਿ ਸਰੀਰ ਨਾਸ਼ਵਾਨ ਹੈ। ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਇਹ
ਪੁਤਲਾ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਚਾਰ ਕੁ ਦਿਨ ਦੇ ਅਫਸੋਸ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਣੀ ਪੁਰਾਣਾ ਹੋ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਜੀਉਂਦੇ ਜੀ ਚੰਗੇ ਕਰਮ ਕਮਾਏ ਤਾਂ
ਦੁਨੀਆ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ
ਦੇ ਦੇ ਯਾਦ ਕਰੇਗੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਇਆ ਗਿਆ
ਹੋ ਜਾਵੋਗੇ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ
ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਨਾਸਮਝੀ ਵਾਲਾ ਨਾਟਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਆਖਿਰ ਕਿਉਂ ?
ਮਾਰੋ-ਮਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਭੱਜ-ਦੌੜ। ਬਹੁੱਤੇ
ਨੂੰ ਬਹੁੱਤਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਈਕਲ ਵਾਲਾ ਸਕੂਟਰ
, ਸਕੂਟਰ ਤੋਂ ਕਾਰ, ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ, ਹਵਾਈ ਸਫਰ
ਤੱਕ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਵੀ ਸਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ। ਝੋਂਪੜੀ ਵਾਲਾ
ਮਹਿਲ ਚ ਜਾ ਕੇ ਸਬਰਵਾਨ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਭੁੱਖਾ ਸੀ
ਤਾਂ ਗੰਢੇ . ਅਚਾਰ ਨਾਲ ਖਾਧੀ ਰੋਟੀ ਵੀ ਪਕਵਾਨ
ਵਾਲਾ ਸਵਾਦ ਦੇਂਦੀ ਸੀ ਪਰ ਰੱਜਿਆ ਤਾਂ ਬਹੁਭਾਤੀ
ਪਕਵਾਨ ਵੀ ਬੇਸਵਾਦ। ਹੋਰ ਸਵਾਦ ਭਾਲਦਾ ਹੈ।
ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ ਇਨਸਾਨ ਕਦੀ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।
ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਵਧਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ
ਲਈ ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਦਰ ਵਿਅਸਤ
ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਉਣ ਦਾ ਢੰਗ ਵੀ ਭੁੱਲ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਖਿਰਕਾਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੀ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੀ
ਹੈ। ਜੇ ਕਮਾਇਆ ਉਹ ਹੰਢਾਇਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ।
ਮੈਂ ਅੱਖੀਂ ਵੇਖੇ ਅਜਿਹੇ ਇਨਸਾਨ ਵੇਖੇ ਜੋ ਦੋਲਤ
ਕਮਾ ਕਮਾ ਮਹਿਲ ਖੜੇ ਗਏ ਪਰ ਖੁੱਦ ਨੂੰ ਵੱਸਣਾ
ਵੀ ਨਸੀਬ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤੇ ਔਲਾਦ ਨੇ ਵੀ ਹਰਾਮ ਦੀ
ਕਮਾਈ ਤਰਾਂ ਉਡਾ ਦਿੱਤੀ। ਕਿੰਨਾ ਵਧਿਆ ਹੁੰਦਾ
ਜੀ ਜੀਉਂਦੇ ਜੀ ਉਹ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਕਤ ਦਿੰਦੇ,
ਸੰਸਕਾਰ ਦਿੰਦੇ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸਮਝਦੇ,
ਕਿਸੇ ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੂਰੀ ਕਰਦੇ। ਖੁੱਦ ਵੀ
ਚੰਗੀ ਜੂਨ ਹੰਢਾ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਲੋਕ ਵੀ ਦੁਆਵਾਂ ਦਿੰਦੇ

। ਪਰ ਨਹੀਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ
ਚੜ ਬੋਲਦੀ ਹੈ। ਕੁੱਝ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇਨਸਾਨ
ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਗਾ ਤੇ ਚਾਰ ਟਾਇਲਾ
ਜਾ ਪੱਖੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਨਾ ਲਿੱਖਵਾ
ਕੇ ਲਗਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕੁੱਝ ਦਸ
ਕੁ ਕਿੱਲੋ ਅਨਾਜ ਲੰਗਰ ਚ ਪਾ ਕੇ
ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਫੋਟੋਆ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ
ਬਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੀਨਾ ਚੌੜਾ ਕਰ
ਕੇ ਆਪਣੀ ਵਡਿਆਈ ਝਾੜਦੇ
ਹਨ ਪਰ ਕਿਸੇ ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦ ਲਈ
ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਜੇਬ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖਾਲੀ
ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੋ- ਮੀਡੀਆ ਤੋਂ
ਪਰੇ ਹੋ ਕੇ ਤਾਂ ਇਹ ਗਰੀਬ ਦਾ
ਕਟੋਰਾ ਵੀ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ
ਤੇ ਆਪਣੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਭਰਦੇ ਹਨ।
ਆਖਿਰ ਕਿੱਥੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣੀ ਹੈ
ਏਨੀ ਦੋਲਤ ? ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸ਼ਾਹਾ ਦਾ ਕਦੋਂ ਮੁੱਕ ਜਾਣੇ
।ਫੇਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸਾਰਥਕ ਕਰਮ ਕਮਾਉਂਦੇ ? ਕਿਸੇ
ਗਰੀਬ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਜੁਬਾਨ ਤੇ ਮਿਠਾਸ
ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਕਿਉਂ ?
ਮੇਰੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਕੇ ਮੇਰੀ ਪੜਦਾਦੀ
ਜੀ ਦੀ ਅਕਸਰ ਇਹੀ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿ
ਅਸਲੀ ਦੋਲਤ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਚੰਗੇ ਕਰਮ (ਕੰਮ)
ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਗਰੀਬ ਦੀ ਦੁਆ, ਕਿਸੇ ਬਜ਼ੁਰਗ
ਦੀ ਅਸ਼ੀਸ, ਵੱਡਿਆ ਦਾ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਅਣਮੁੱਲ
ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਦੇ ਮੁੱਕਦਾ ਨਹੀਂ। ਇਨਸਾਨ
ਨੂੰ ਇੰਨਾਂ ਅਮੀਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨਸਾਨ ਦੇ
ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸਦਾ ਨਾਂ ਕਈਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ
ਖਿੜਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਇਨਸਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ
ਚੰਗਿਆਈ ਉਸਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ
ਲਈ ਅਮਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ
ਹਨ ਮੇਰੇ ਪਾਪਾ। ਮੇਰੇ ਪਾਪਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਛੋਟੀ
ਜਿਹੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਅਥਾਹ ਪਿਆਰ ਤੇ
ਆਦਰ ਕਮਾ ਲਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਯਾਦ ਹਨ ਮੇਰੇ
ਬਚਪਨ ਦੇ ਉਹ ਦਿਨ। ਪਾਪਾ ਗਲੀ ਮੁਹੱਲੇ ਸਾਰੇ

ਹੀ ਵਧਾਈਆਂ ਹੋਈਆ ਹਨ। ਠੀਕ ਹੈ ਤੁਹਾਡੀਆਂ
ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੱਗਦੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰੋ
ਵੀ ਪਰ ਢੰਗ ਨਾਲ। ਕਿਸੇ ਗਰੀਬ ਦਾ ਹੱਕ ਨਾ ਮਾਰੋ
। ਕਿਸੇ ਦਾ ਦਿਲ ਨਾ ਦੁੱਖਾਵੋ। ਵੰਡ ਕੇ ਛੱਕੋ।
ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਵਕਤ ਦੇਵੋ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ
ਸੰਸਕਾਰਵਾਨ ਬਣਾਉ। ਬੂਠੀ ਸ਼ੋਹਰਤ ਦਾ ਹੰਕਾਰ
ਨਾ ਕਰੋ। ਸਭ ਇੱਥੇ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਣਾ। ਮਿੱਟੀ ਦੇ
ਭਾਂਡੇ ਦੀ ਭਾਵੇਂ ਬੁਨਿਆਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਸ
ਮਨੁੱਖ ਰੂਪੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਪੁੱਤਲੇ ਦੀ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦ
ਨਹੀਂ। ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਧਰਤੀ ਦੇ ਸਭ ਮੋਹਣੇ
ਸੁੱਖ ਸ਼ਾਹ ਚੱਲਣ ਤੱਕ ਹਨ, ਸ਼ਾਹ ਰੁੱਕਿਆਂ ਤਾਂ
ਸਭ ਛੁੱਟ ਜਾਣੇ।
ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ ਗਹਿਣਾ
ਸਵਾਸਾਂ ਦੇ ਮੁੱਕਣ ਤੇ ਨਾਲ ਜੋ ਰਹਿਣਾ
ਮਾਟੀ ਕੇ ਮਾਧੋ ਰੱਬ ਦੀ ਸੁਗਾਤ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਢੰਗ ਨਾਲ
ਜੀਉਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾ। ਦੁਨੀਆ ਆਣੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।
ਬਾਹਲਾ ਲਾਲਚ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ। ਪਿਆਰ ਦੇ ਬੋਲ ਹੀ ਸਾਨੂੰ
ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰੱਖਣਗੇ।
ਕੌੜਾ ਬੋਲ ਨਾ ਬੋਲੀਏ, ਕਰਤਾਰੋ ਡਰੀਏ।

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ

ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਦਿਨ ਤਿਉਹਾਰ

ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਵਸ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ	1 ਜੁਲਾਈ
ਅਵਤਾਰ ਪੁਰਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ	14 ਜੁਲਾਈ
ਸ਼ਹੀਦੀ ਭਾਈ ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ ਜੀ	16 ਜੁਲਾਈ
ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਨ ਸ੍ਰ. ਉਧਮ ਸਿੰਘ	31 ਜੁਲਾਈ
ਪੰਚਮੀ	25 ਜੁਲਾਈ
ਸੰਗਰਾਂਦ	16 ਜੁਲਾਈ
ਪੂਰਨਮਾਸੀ	5 ਜੁਲਾਈ
ਮੱਸਿਆ	29 ਜੁਲਾਈ

ਇਸ ਅੰਕ ਦਾ ਸਵਾਲ

ਕੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ
ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ
ਬੈਂਕ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ
ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸਹੀ ਹੈ ?
ਜਵਾਬ :-
ਹਾਂ ਜਾਂ ਨਾਂਗ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ
ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੁਆਬ ਈਮੇਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ
preetnamausa@gmail.com

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਔਰਤ ਮੇਲਾਨੀਆ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕੋਰੀਆ ਚੀਨ ਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦੇ ਯੁੱਧ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ 70 ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਈ

ਸਮਾਰਕ ਦੇ ਦੌਰੇ ਸਮੇਂ ਫੌਜੀ ਤੇ ਵੈਟਰਨਜ਼ ਨਾਲ ਟਰੰਪ ਜੋੜੇ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਭਾਵਭਿੰਨੀ ਸਰਧਾਜਲੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ.ਸੀ. (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਮੇਲਾਨੀਆ ਟਰੰਪ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵਿੱਚ ਕੋਰੀਆ ਦੇ ਵਾਰ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਸਮਾਰਕ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ 70 ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਏਸ਼ੀਆਈ ਪ੍ਰਾਇਦੀਪ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੱਖਣ ਵਿਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਮਾਲ ਸਾਈਟ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੀ ਮਾਲਾ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਾਂਤ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਵਿਚ ਖੜੇ ਹੋਏ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਨੇ ਸਲੂਟ ਕੀਤਾ

ਅਤੇ ਸ਼ੀਮਤੀ ਟਰੰਪ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਉਸ ਟਰੰਪੀਟਰ "ਟੇਪਸ" ਵਜਾ ਰਿਹਾ ਵੇਲੇ ਦਿਲ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਜੋੜੇ ਨੇ ਬਿਰਧ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ

ਇਸ ਰਸਮ ਲਈ ਵੀ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਵੈਟਰਨਜ਼ ਅਫੇਅਰਜ਼ ਦੇ ਸੈਕਟਰੀ ਰੋਬਰਟ ਵਿਲਕੀ, ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਡੇਵਿਡ ਬਰਨਹਾਰਟ ਅਤੇ ਲੀ ਸੂਹਿਕ - ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਦੇ ਰਾਜਦੂਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਕੋਰੀਅਨ ਯੁੱਧ 25 ਜੂਨ, ਸੰਨ 1950 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਚੀਨ ਅਤੇ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਵਿੱਚ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਔਰਤ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕੋਰੀਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸਨ।

ਚੀਨ ਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਰੋਕ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਚੀਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਚੀਨ ਦੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਸੀਸੀਪੀ) ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵੀਜ਼ਾ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਦੀ ਖ਼ੁਦਮੁਖ਼ਤਾਰੀ, ਮੌਲਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਾਈਕ ਪੌਂਪੀਓ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਸੀਸੀਪੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀਜ਼ਾ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜੋ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਦੀ ਖ਼ੁਦਮੁਖ਼ਤਾਰੀ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ 1984 ਵਿਚ ਚੀਨ-ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਐਲਾਨ ਨਾਮੇ ਵਿਚ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਪੌਂਪੀਓ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਨੇ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀਸੀਪੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅੱਜ, ਅਸੀਂ ਉਸੇ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ, : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 20 ਐਂਮਪੀਜ਼ ਨੇ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਹੰਗਾਮੀ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਾਈਕ ਪੌਂਪੀਓ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਐਂਮਪੀਜ਼ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ 'ਯੂਐੱਸ ਰਫਿਊਜ਼ੀ ਐਡਮਿਸ਼ਨਜ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ' ਤਹਿਤ ਸ਼ਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 20 ਐਂਮਪੀਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਈਐੱਸ-ਖ਼ਰਾਸਾਨ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ। ਐਂਮਪੀਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਈਐੱਸ-ਖ਼ਰਾਸਾਨ ਤੋਂ ਖ਼ਤਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਸਤਾਬਦੀ ਦੇ ਅੱਠਵੇਂ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਲਗਪਗ ਚਾਈ ਲੱਖ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਹੁਣ ਇਹ ਘੱਟ ਕੇ ਲਗਪਗ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੀਡੀਏ ਲਈ ਭਾਰੀ ਸਦਮਾ ਪੀ. ਟੀ. ਸੀ. ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਉੱਘੇ ਪੱਤਰਕਾਰ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੰਚਾਲਕ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦਿਹਾਂਤ

ਨਿਊਯਾਰਕ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ) - ਪੀ. ਟੀ. ਸੀ. ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਖਬਰਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ, ਉੱਘੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜੋ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਪੀ. ਟੀ. ਸੀ. ਪੰਜਾਬੀ ਚੈਨਲ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸਵੇਰੇ ਸਾਢੇ 9 ਵਜੇ ਦੀਆਂ ਨਾਰਥ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਹਰੇਕ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨਾ, ਪੜਚੋਲਣਾ ਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਸਹਿਜਤਾ ਰੱਖਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਨ। ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੱਤਰਕਾਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸੱਚੀਆਂ ਸੁੱਚੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਮੌਤ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਮੈਟਰੋਪੋਲਿਟਨ ਦੇ

ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਵਿੰਗ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੇ ਡੂੰਘਾ ਅਫਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਇਸ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝ ਪਾਈ। ਡਾ. ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਧਨੌਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੱਜੀ ਬਾਹੁ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਟੁੱਟ ਗਈ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਰਗੀਆਂ ਵਿਰਲੀਆਂ ਸਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਹੀ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਪੱਤਰਕਾਰੀ, ਖਬਰਸਾਰ ਤੇ ਜਰਨਲਿਜ਼ਮ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਨੂੰ ਪਛਾਨਣ ਦਾ ਹੁਨਰ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚਲੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦੁੱਖ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਵਿਸਾਰ ਸਕਦਾ।

ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਦੂਰ ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਪੱਤਰਕਾਰਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ

ਜਸਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਿੱਘੇ ਤੇ ਮਿੱਠੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਸੋਝੀ ਸੀ, ਉਹ ਝੱਟ ਹੀ ਅਗਲੇ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਥਾਂ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਫਸੋਸ ਹੈ। ਪੱਤਰਕਾਰ ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੀ .ਵੀ ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਖਬਰਾਂ ਨਸ਼ਰ ਕਰਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਦੂਰ ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਪੱਤਰਕਾਰਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ

ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਨਾਰਥ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦਾ ਉਹ ਸਤੰਭ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਛੜੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਉਹ ਸਦਾ ਸਾਡੇ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਸਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ 'ਚ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਿਆੜ, ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ, ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਹੋਠੀ , ਸੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕੂ, ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਵੱਸਦੇ ਸੁੱਖੀ ਚਾਹਲ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਅਪਣਾ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਦੀਪ ਗਿੱਲ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਾਸੀ, ਗੁਰਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਗਿੱਲ, ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਵੱਲੂ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੱਲਾ, ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਮੀ, ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਨੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਹੇਜਾ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਦਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ ਤੇ ਡੂੰਘੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਵਿੱਛੜੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਂਟ ਕੀਤੇ।

ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ.ਸੀ ਚ 4 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ) - ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦਾ 4 ਜੁਲਾਈ ਦਾ ਚੌਥਾ ਸਮਾਰੋਹ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨੋ-ਸ਼ੋਕਤ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਵਾਂਗ ਗਹੀ ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਹੋਣਗੇ। ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਰੰਪ 4 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵਿਖੇ 2020 ਸਲਿਊਟ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕਰਨਗੇ, ਸੰਗੀਤ, ਫੌਜੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨਾਲ ਸਮਾਗਮ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਟਰੰਪ ਨੈਸ਼ਨਲ ਮਾਲ ਉੱਤੇ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਮਈ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਪੋਲੀਟਿਕੋ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਥਾਨਕ ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਿਵਸ ਦੇ ਇੱਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਸਮਾਗਮ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 4 ਜੁਲਾਈ, 2019 ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਸਲੂਟ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਸੈਨਿਕ, ਟੈਂਕ, ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਅਤੇ ਲੜਾਕੂ ਜਹਾਜ਼

ਲਿਆਏ ਗਏ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਟਰੰਪ ਦੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਦੀ ਰਸਮੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਡੀ ਸੀ ਦੇ ਮੇਅਰ ਤੇ ਡੈਮੋਕਰੇਟਸ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਵੀ ਉਮੜਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਟਰੰਪ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹੀ ਇਸ ਵਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜੁਲਾਈ ਦਾ ਚੌਥਾ ਸਮਾਗਮ, ਜਿਸ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਵੀ ਕਰੇਗਾ, ਨਵੇਂ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਜੋ ਟਰੰਪ ਅਮਰੀਕੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੈਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿੱਚ ਲੈਫਟੈਂਟ ਸਕੁਆਇਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਐਸਪਰ ਅਤੇ ਜੁਆਇੰਟ ਚੀਫਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਨਰਲ ਮਾਰਕ ਮਿਲਿ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਜਦੋਂ ਫੋਟੋ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਲਈ ਸੀ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਵੈਸਟ ਪੁਆਇੰਟ ਦੀ ਮਿਲਟਰੀ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ, ਪਰੰਤੂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਸਾਫ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਪੈਟਰੋਲ/ਡੀਜਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਾਉਣ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਹਕਾਰ ਮਚੀ : ਭੋਮਾਂ/ਜੰਮੂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੋਮਾ ਮੁੱਖ ਸਲਾਹਕਾਰ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਸ੍ਰੀ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ, ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੰਜਕੀਪੁਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਜੀਠੀਆਂ, ਹਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਭਾਤਪੁਰ ਜੱਟਾਂ ਤੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਸਿਆਲਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆੜੇ ਹਥੀਂ ਲੈਂਦਿਆ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਸਸਤੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜਲ ਉਤੇ ਮਣਾਂ ਮੂੰਹੀ ਹੀ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਕੇ ਪਹਾੜ ਜਿੰਨੀਆਂ ਉਚੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਕਰ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦਮਖੋਰ ਹੋਣ ਦਾ ਵਡਾ ਸਬੂਤ ਦੇ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ/ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਡਿਸਾਸਟਰ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਆਸੀਮ ਤਾਕਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਹੁਣ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁਟਨ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਨੇਤਾਵਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੱਚਾ ਤੇਲ ਜੋ ਨੰਵਬਰ 2018 ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਖਰਚੇ ਲਾ ਕੇ 30 ਰੁਪਏ ਦੇ ਲਗਭਗ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਅਕਸਾਈਜ ਟੈਕਸ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ 4.20 ਰੁਪਏ ਤੇ ਡੀਜਲ ਉਤੇ 3.84 ਰੁਪਏ ਸੀ ਉਹ ਅੱਜ ਪੈਟਰੋਲ

ਤੇ 32.47 ਰੁਪਏ ਤੇ ਡੀਜਲ ਉਤੇ 39.73 ਰੁਪਏ ਪ ਮਈ 2020 ਨੂੰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਉਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵੈਟ ਟੈਕਸ ਵਧਾ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੀ, ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਕਤਲ ਹੈ। ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ/ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਫਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਸਹਿਨਸ਼ੀਲਤਾ ਫੈਲਾ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਆਰਥਕ ਘਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹਨਾ ਆਗੂਆਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ 130 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਇਸ ਵਕਤ ਕਾਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆ ਕਾਰਨ ਆਰਥਕ ਤੌਰ ਤੇ ਏਨੇ ਮੰਦਹਾਲੀ ਵਿਚ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਡ ਕੰਪਨੀ ਵਾਂਗ ਮੁਨਾਫਾਖੋਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਲੈਸ ਪੈਟਰੋਲ ਡੀਜਲ ਉਤੇ ਲਗਾਏ ਭਾਰੀ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਪੁਣਾਲੀ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜੀ ਐਸ ਟੀ ਟੈਕਸ ਪੁਣਾਲੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਨਮਰਜੀ ਨਾਲ ਲੁਟਣ ਲਈ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਲੋਕ ਹਿਤ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ।

ਨਾਬਾਲਿਗ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਵਰਗਲਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੂਬੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਲੈਬਰੋਪ 'ਚ 4 ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਸਮੇਤ 19 ਲੋਕ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਨਿਊਯਾਰਕ/ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ)- ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਲੈਬਰੋਪ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਸਟਿੰਗ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਨਾਬਾਲਿਗ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਵਰਗਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ 19 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੰਗੇ ਹੱਥੀਂ

ਗਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ 4 ਲੋਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 46 ਸਾਲਾ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ, 35 ਸਾਲਾ ਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ, 35 ਸਾਲਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਤੇ 39 ਸਾਲਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਿੰਘ ਵੀ

ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਕ ਫਿਜ਼ੀ ਮੂਲ ਦਾ 40 ਸਾਲਾ ਰੋਨੀਲ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਹੋਰਨਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਡੈਰਲਨ ਪੇਟਰਸਨ, ਹੁਆਨ ਗਾਰਸੀਆ, ਹਰਮੈਨ ਗਲੀਡੋ, ਰਾਬਰਟ ਪੀਨਾ, ਡੈਨੀਅਲ ਸਨੋਅ, ਰਾਇਨ

ਵਿਗਲੇ, ਗੋਲਡਨ ਬਰਿਆਨ, ਜੋਸਫ ਕੈਸੀਓ, ਹਾਊਥ ਆਵਰ, ਮਾਰੀਓ ਮਾਰਟੀਨੀਜ਼, ਰੋਨਾਲਡ ਕੀਜ਼, ਮਾਰਕ ਪਰੋਵੈਕੋਲੋ, ਲੂਈਸ ਗੁਜ਼ਮੈਨ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸਟੀਨੋ ਰੋਡਰੇਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ ਵੱਲੋਂ ਲੈਬਰੋਪ ਪੁਲਿਸ ਸਰਵਿਸ ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਲੈਬਰੋਪ ਦਾ ਬਾਸ਼ਿਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਅਨੁਸਾਰ ਲੈਬਰੋਪ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ 19 ਵਿਅਕਤੀ ਇਕੱਠੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਡੇਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਮਿਲਣ ਦਾ ਥਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਇਹ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੋ ਹਫਤੇ ਚੱਲੇ ਇਸ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਹ ਲੋਕ ਗਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ਖ਼ਤ ਨਿਗ੍ਹਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਰਾਨ ਨੇ ਟਰੰਪ ਦੇ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਾਰੰਟ

ਤਹਿਰਾਨ : ਇਰਾਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਰਾਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਸਣੇ ਦਰਜਨਾਂ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਲਈ ਇੰਟਰਪੋਲ ਤੋਂ ਮਦਦ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਤਹਿਰਾਨ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਲੀ ਅਲਕਾਸਿਮਹਾਰ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਰੰਪ ਹੋਰ 30 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਇਰਾਨ ਦਾ ਜਨਰਲ ਕਾਸਮ ਸੁਲੇਮਾਨੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਰਾਨ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਟਰਪੋਲ ਦੀ ਮਦਦ ਮੰਗੀ ਹੈ ਪਰ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਲਿਓਨ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੰਟਰਪੋਲ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਅਲਕਾਸੀਮਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਰਾਨ ਨੇ ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਲਈ 'ਰੈੱਡ ਨੋਟਿਸ' ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਇੰਟਰਪੋਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਨੋਟਿਸ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਹਵਾਲਗੀ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੈੱਡ ਕਾਰਨਰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਧਰ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ "ਇੰਟਰਪੋਲ" ਨੇ ਰੈੱਡ ਕਾਰਨਰ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇੰਟਰਪੋਲ ਉਸ ਇੱਕ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵੰਗਰ, ਕੀ ਹੁਣ ਅੱਗੇ ਆਉਣਗੇ ਪੰਜਾਬੀ?

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਸਾਬਕਾ ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭੱਜੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਡਟਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭੱਜੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਬ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਫ਼ਖ਼ਰ ਨਾਲ ਛਾਤੀ ਚੌੜੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਹਰ ਖੇਤਰ 'ਚ ਅੱਗੇ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਨਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਬੜੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਸ਼ਰਮ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਏ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭੱਜੀ ਦੀ ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਭਰ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭੱਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੁਣ ਵੀ ਏਨੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਨਸ਼ਿਆਂ 'ਚ ਨਾ ਪਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਰਭਜਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਯਾਤਰੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਏਅਰਵੇਜ਼ ਵੀ ਲੰਡਨ ਹੀਥਰੋ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਹੁੰਚੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਨਿਊਯਾਰਕ, 24 ਜੂਨ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ)— ਭਾਰਤ ਦੁਆਰਾ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਉਡਾਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਅਸਲ ਅਹਿਮੀਅਤ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਜਗ ਜਾਗ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਸੀ ਫਲਾਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇਨੀਸ਼ੀਏਟਿਵ ਅਭਿਆਨ ਦੇ ਗਲੋਬਲ ਕਨਵੀਨਰ ਸਮੀਪ ਸਿੰਘ ਗੁਮਟਾਲਾ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪ੍ਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੁਆਰਾ ਉਡਾਣਾਂ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਰਿਹਾ। ਏਅਰਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਅਪ੍ਰੈਲ 2020 ਦੇ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਕੁਲ 5972 ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੇ ਸਫਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ 20,624 ਨਾਲ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ 9051 ਯਾਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਕੁਲ 5011 ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੇ ਉਡਾਣ ਭਰੀ, ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਤੀਸਰੇ ਨੰਬਰ ਤੇ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਵੱਡੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਜਿਵੇਂ ਬੰਗਲੌਰ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮਾਰਚ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਡਾਣਾਂ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਮੁਅੱਤਲੀ ਕਾਰਨ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੰਜਾਬ ਸਮੇਤ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਏ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯੂ.ਕੇ. ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਯੂਕੇ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣ ਦੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠਾਈ। ਉਡਾਣਾਂ ਰੱਦ ਹੋਣ ਕਾਰਣ, ਯੂ.ਕੇ. ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਯਾਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਹ

ਵੀ ਸਿੱਧ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜੋ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੋਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਿੱਧੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਏਅਰਪੋਰਟ ਦੀ ਦੂਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਦਿੱਲੀ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਕਟੜਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ-ਵੇ ਬਣਨ ਨਾਲ ਇਹ ਦੂਰੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ

ਤੋਂ ਅੱਧੀ ਰਹਿ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਯੂ.ਕੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਏਅਰਵੇਜ਼ ਤੇ ਕਤਰ ਏਅਰਵੇਜ਼ ਦੀਆਂ ਲੰਡਨ ਦੇ ਹੀਥਰੋ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਾਰਟਰਡ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਦਫਤਰ ਨੇ ਵੀ ਕਤਰ ਏਅਰਵੇਜ਼ ਦੀਆਂ ਦੋਹਾ ਰਾਹੀਂ ਟੋਰਾਂਟੋ, ਵੈਨਕੂਵਰ ਅਤੇ ਮੋਂਟਰੀਅਲ ਲਈ ਉਡਾਣਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਡਾਣਾਂ ਅਪ੍ਰੈਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਮਈ 2020 ਦੇ ਅੱਧ ਤੱਕ ਚਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਇਕ ਅਨੁਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਯੂਕੇ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੁਆਰਾ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਡਾਣਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਉਡਾਣਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਫਲਾਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਭਿਆਨ ਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਨਵੀਨਰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਕਾਸ ਮੰਚ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਯੋਗੇਸ਼ ਕਾਮਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਲੰਡਨ ਹੀਥਰੋ, ਟੋਰਾਂਟੋ ਅਤੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਲਈ ਸਿੱਧੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇੱਥੋਂ ਅਤਿ ਸੰਕਟ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਆਵਾਜਾਈ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਸਾਰਾ

ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਹਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਡਾਣਾਂ, ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਸਾਰੀਆਂ ਆਧੁਨਿਕ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜਲ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਸਿਹਰਾ ਏਅਰਪੋਰਟ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮਨੋਜ ਚਨਸੋਰੀਆ, ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੇ ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਏਅਰਲਾਈਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦਾ ਸੰਕਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਯੂਕੇ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਹਵਾਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲੰਡਨ ਹੀਥਰੋ, ਟੋਰਾਂਟੋ ਜਾਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ਲਈ ਸਿੱਧੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਗੀਆਂ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਨੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ.ਸੀ ਦੇ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਇਕ ਭਾਰਤੀ -ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਜੇ ਸ਼ੰਕਰ ਦਾ ਨਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ, ਡੀ.ਸੀ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ)- ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਇਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ਭਾਰਤੀ ਅਮਰੀਕੀ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਜੇ ਸ਼ੰਕਰ ਨੂੰ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਦੀ ਕੋਲੰਬੀਆ ਕੋਰਟ ਆਫ ਅਪੀਲਜ਼ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਵਿਖੇ ਐਸੋਸੀਏਟ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਨੇ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਚੀਫ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸ਼ੰਕਰ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ 15 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸੈਨੇਟ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣੀ ਪਏਗੀ। ਸ਼ੰਕਰ ਕਈ ਭਾਰਤੀ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ ਹਨ ਜੋ ਡੀ.ਸੀ ਸਰਕਟ ਲਈ ਯੂ.ਐਸ ਕੋਰਟ ਆਫ ਅਪੀਲਜ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਯੂਐਸ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਦਾਲਤ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਲ 2012 ਵਿਚ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੰਕਰ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ, ਡੀ.ਸੀ., ਮੇਅਰ ਬ੍ਰਾਨ, ਐਲਐਲਪੀ, ਅਤੇ ਕਵਿੰਗਟਨ ਐਂਡ ਬਰਲਿੰਗ, ਐਲਐਲਪੀ ਦੇ ਨਿਜੀ

ਅਭਿਆਸ ਵਿਚ ਸੀ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਡੀਸੀ ਸਰਕਟ ਕੋਰਟ ਆਫ ਅਪੀਲਜ਼ (15 ਨਵੰਬਰ, 2018) ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਅਮਰੀਕੀ ਵਕੀਲ ਨੋਮੀ ਰਾਓ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਲਾਅ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ੰਕਰ ਨੇ ਦੂਜੀ ਸਰਕਟ ਲਈ ਯੂਐਸ ਕੋਰਟ ਆਫ ਅਪੀਲਜ਼ ਵਿਖੇ ਜੱਜ ਚੈਸਟਰ ਜੇ ਸਟੂਥ ਕੋਲ ਲਾਅ ਕਲਰਕ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਸ਼ੰਕਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੀ.ਏ., ਕਮ ਲਾਉਡ, ਡਿਊਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਜੇ.ਡੀ. ਵਰਜੀਨੀਆ ਸਕੂਲ ਆਫ ਲਾਅ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਥੇ ਉਸਨੇ ਵਰਜੀਨੀਆ ਲਾਅ ਰਿਵਿਊ ਲਈ ਨੋਟਸ ਸੰਪਾਦਕ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਡਰ ਆਫ ਦੀ ਕੋਇਫ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੇ ਜੋਨ ਮਾਰਸ਼ਲ ਅਵਾਰਡ ਅਤੇ ਅਪਾਹਜਕ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦਾ ਐਵਾਰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸ਼ੰਕਰ ਅਮਰੀਕੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਕਾਲਜ ਆਫ ਲਾਅ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਦੀ ਸਾਊਥ ਏਸ਼ੀਅਨ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਨਿਆਂ ਵਿਕਾਸ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸ਼ੰਕਰ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਤਿਅੰਤ ਯੋਗਤਾਵਾਨ ਹਨ। ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਲਈ ਯੂਐਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਖੇਪਾਂ ਦਾ

ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਜੰਮਪਲ) ਖਾਲਿਦ ਸ਼ੇਖ ਮੁਹੰਮਦ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਗੁਆਂਟਾਮੋ ਬੇਅ ਸੈਨਿਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਪੱਖ ਦੱਸਣ ਲਈ ਚੁਣੀ ਗਈ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਟੀਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਜੇ 9/11 ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਮਾਸਟਰ ਮਾਈਂਡ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਦੀਆਂ ਸਖਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਡੀਸੀ ਕੋਰਟ ਆਫ ਅਪੀਲਜ਼ ਬੈਚ ਦੀ ਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਏਗੀ, " ਐਸੋਸੀਏ-ਡੀਸੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮੀਸ਼ਾ ਆਰ. ਪਟੇਲ ਨੇ ਨਿਆਂ ਵਿਕਾਸ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ। "ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਅਮਰੀਕੀ - ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਆਏ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ, ਜੋ 1960 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਨੇ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ - ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਿਆਇਆ ਜੋ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ, ਅਸੀਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਰਿਪੇਖ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚ ਸਕਦੇ। ਇਕ ਹੋਰ ਭਾਰਤੀ ਅਮਰੀਕੀ ਜੱਜ, ਨੋਮੀ ਰਾਓ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਟਰੰਪ ਦੁਆਰਾ ਡੀਸੀ ਕੋਰਟ ਆਫ ਅਪੀਲਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਲਿਖਣ ਲਈ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਮਾਈਕਲ ਫਲਾਈਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਭਿਆਸ ਵਿਚ ਸੀ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਡੀਸੀ ਸਰਕਟ ਕੋਰਟ ਆਫ ਅਪੀਲਜ਼ (15 ਨਵੰਬਰ, 2018) ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਅਮਰੀਕੀ ਵਕੀਲ ਨੋਮੀ ਰਾਓ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਲਾਅ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ੰਕਰ ਨੇ ਦੂਜੀ ਸਰਕਟ ਲਈ ਯੂਐਸ ਕੋਰਟ ਆਫ ਅਪੀਲਜ਼ ਵਿਖੇ ਜੱਜ ਚੈਸਟਰ ਜੇ ਸਟੂਥ ਕੋਲ ਲਾਅ ਕਲਰਕ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਸ਼ੰਕਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੀ.ਏ., ਕਮ ਲਾਉਡ, ਡਿਊਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਜੇ.ਡੀ. ਵਰਜੀਨੀਆ ਸਕੂਲ ਆਫ ਲਾਅ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਥੇ ਉਸਨੇ ਵਰਜੀਨੀਆ ਲਾਅ ਰਿਵਿਊ ਲਈ ਨੋਟਸ ਸੰਪਾਦਕ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਡਰ ਆਫ ਦੀ ਕੋਇਫ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੇ ਜੋਨ ਮਾਰਸ਼ਲ ਅਵਾਰਡ ਅਤੇ ਅਪਾਹਜਕ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦਾ ਐਵਾਰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸ਼ੰਕਰ ਅਮਰੀਕੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਕਾਲਜ ਆਫ ਲਾਅ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਦੀ ਸਾਊਥ ਏਸ਼ੀਅਨ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਨਿਆਂ ਵਿਕਾਸ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸ਼ੰਕਰ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਤਿਅੰਤ ਯੋਗਤਾਵਾਨ ਹਨ। ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਲਈ ਯੂਐਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਖੇਪਾਂ ਦਾ

ਅਮਰੀਕਾ ਚ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਆਈ ਭਾਰੀ ਗਿਰਾਵਟ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਮਿਲੀਅਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਨੂੰ 1.4 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰਾਂ ਦੇ ਚੈੱਕ ਭੇਜੇ ,ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ, ਡੀ.ਸੀ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ)- ਅਮਰੀਕਾ ਚ ਕੋਰੋਨਾ ਦੀ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਈ ਭਾਰੀ ਮੰਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਉਤੇਜਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 2 ਟ੍ਰਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੇ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨਗਦ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਈਆਰਐਸ ਨੇ ਅੱਜ ਪਹਿਲੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਭੁਗਤਾਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ। ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਿੰਤਤ ਹਨ।ਅਮਰੀਕੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਲਈ ਕੋਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਝਟਕੇ ਨੂੰ ਨਰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ, ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ 2 ਟ੍ਰਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਇੱਕ ਭਾਰੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਪੈਕਜ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਰੋਨਾ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਾਸ ਕੀਤਾ।ਯੋਗ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 2018 ਜਾਂ 2019 ਦੀ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਧਾਰਣ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਭਰ ਕੇ, ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਚੈੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਹਰ ਸਾਲ 75,000 ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ 1,200 ਡਾਲਰ ਅਤੇ 150,000 ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਦੀ ਕਮਾਈ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੋੜਿਆਂ ਨੂੰ 2,400 ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਤੀ ਯੋਗਤਾ ਵਾਧੂ ਬੱਚੇ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਧੂ 500 ਡਾਲਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। 75,000 ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਘਟ ਗਏ, ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਮਦਨ ਕੈਪ 99,000 ਜਾਂ ਜੋੜਿਆਂ ਲਈ 198,000 ਸੀ।ਜੀ.ਏ.ਓ. ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖਜ਼ਾਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕੋਰੋਨਾ ਐਕਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, “ਖਜ਼ਾਨਾ ਅਤੇ ਆਈਆਰਐਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਕ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਬੈਚ ਬਾਹਰ ਭੇਜੇ” [ਸ਼ਿਲ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ] ਮੌਤ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਫਿਲਟਰ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਡੀਜੈੱਟਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਜੀਏਓ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਈਆਰਐਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਨੇ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਆਰਐਸ ਕੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ

ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2019 ਲਈ ਰਿਟਰਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹਨਾ ਦੀ ਮੋਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ,“ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬੈਕਲਾਗ ਉਦੋਂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਆਈਆਰਐਸ ਨੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਰੇ ਹੋਏ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਰਾਹਤ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਆਈਆਰਐਸ ਨੇ ਮਈ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸੋਧ ਨੂੰ ਅਪਡੇਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਮਰ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਕੋਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਰਾਹਤ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਆਈਆਰਐਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਇਕ ਲਿਫਾਫੇ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਕਿ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਚੈੱਕ, ਜਿਸਦੀ ਮੌਤ 2019 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਉਤੋਜਕ ਚੈੱਕ ਹੈ।ਖਜ਼ਾਨਾ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾ ਬਿਊਰੋ ਦਾ ਲਿਫਾਫਾ, ਇਕ

ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਦਾਇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,“ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਲਿਫਾਫਾ ਮੇਲ ਬਾਕਸ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਾਪਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਬਾਕਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਲਿਫਾਫੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।ਜੀਏਓ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਆਰਐਸ ਦੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 1.1 ਮਿਲੀਅਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਾਚਡੌਗ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਈਆਰਐਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ “ਲਾਗਤ-ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਕਲਪ”, ਜੋ ਆਈਆਰਐਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ।ਆਈਆਰਐਸ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਾ ਨੇ ਨਿਊਜ਼ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਖਜ਼ਾਨਾ ਅਤੇ ਆਈਆਰਐਸ ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੁਬਿਧਾ ਵਿੱਚ ਹਨ ਕਿ ਇਨੀ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਿਵੇਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਜਾਰੀ ਹਨ।

ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਫੌਸੀ ਤੇ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪੈਨਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪਬਲਿਕ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਣ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ, ਡੀ. ਸੀ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ)- ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮਾਈਕ ਪੈਂਸ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਕੋਵਿਡ -19 ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਦੀ ਇੱਕ ਤਸੱਲੀ ਬਖਸ਼ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਰੰਗਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ “ਸੱਚਮੁੱਚ ਕਮਾਲ ਦੀ ਤਰੱਕੀ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਛੂਤ ਵਾਲੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਫੈਲਣ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।ਟਰੇਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੋਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਦੀ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ

ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੈਂਸ ਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਮੌਜ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ, ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਕੋਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ, ਡਾ.ਫੌਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੇਡਰਲ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਸਿਹਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਐਲਰਜੀ ਅਤੇ ਛੂਤ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ

ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।ਡਾ.ਫੌਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਤੁਹਾਡੀ ਆਪਣੀ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਪਰ ਤੁਹਾਡੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕੋਪ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਾਂ। ਉਪ- ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪੈਂਸ ਨੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਸਾਡੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸੱਚਮੁੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਆਖਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਬਣੀਆਂ 3 ਮਿਲੀਅਨ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ।

ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ 50 ਰਾਜ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਕ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਤੇ ਟੈਕਸਸ, ਐਰੀਜ਼ੋਨਾ ਅਤੇ ਫਲੋਰਿਡਾ ਸਮੇਤ ਦੱਖਣ ਅਤੇ ਪੱਛਮ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਖੁਲ੍ਹਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰੇਲਬੈਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ

‘ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਰਸਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਬੜੀਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।ਡਾ. ਫੌਸੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਵਿਡ -19 ਦੇ ਫੈਲਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਲੈਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ, 40,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਵੇਂ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਨਵੀਂ ਲਾਗ, ਮੱਧਮ ਹੋਣ ਦੇ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦੀ, ਪਿਛਲੇ ਅੱਧ- ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਸਿਖਰ ‘ਤੇ ਆ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬ ਉੱਭਰ ਰਹੀ ਮਹਾਮਾਰੀ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਪ- ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪੈਂਸ ਨੇ ਫੋਟੋ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਰਹੇ ਕੇਸਾਂ ਵੱਲ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਇਰਸ ਤੋਂ ਠੀਕ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਦਰ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਵਜੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਮਾਹਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਦਮਾਂ ‘ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰ ਹੋਏ ਜੋ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵੱਧ ਰਹੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕੋਪ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਅਜੇ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ

ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, ਕੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫੌਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਸ਼ਾਇਦ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਸਰੇ ਜੋ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਵੇਖਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਥਕਾਵਟ ਇਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਰਹਿਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਫੌਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਪਏਗਾ, ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ।

ਫੌਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਗੁਆ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਜੋਖਮ ਸਿਰਫ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸੰਕਰਮਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹੋ। ਆਗਾਮੀ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਇਕ ਬ੍ਰੀਫਿੰਗ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਊਜ਼ ਰਿਪੋਰਟਰ ਦੇ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਪੈਂਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਕੋਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਹੋਟਸਪੋਟਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਰੈਲੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੁਲਸਾ, ਓਕਲਾਹੋਮਾ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਇਨਡੋਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਐਰੀਜ਼ੋਨਾ ਵਿੱਚ ਚਰਚ ਦੇ ਮੌਥਗ। ਦੋਨੋਂ ਈਵੈਂਟਾਂ ਤੇ ਮਾਸਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਸਨ, ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ।ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਸ ਗਿਰਾਵਟ ਵਿਚ ਇਕ ਚੋਣ ਹੈ।ਪੈਂਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਕੱਠੇ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸਿਹਤ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ।ਸਿਹਤ ਦੇ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਵੀ, ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦੇ। ਪੈਂਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਫੈਡਰਲ ਸਿਹਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨਗੇ, ਜਿਥੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਵਧਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਟੈਕਸਾਸ ਵਿਚ ਪੰਜ ਕੋਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਟੈਸਟਿੰਗ ਸਾਈਟਾਂ ਲਈ ਸੰਘੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ 14 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਹੂਲਤਾਂ ਲਈ ਸੰਘੀ ਸਹਾਇਤਾ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਪਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸਮੇਤ ਟੈਕਸਾਸ ਦੇ ਸੈਨੇਟਰ ਜੌਨ ਕੋਰਨਿਨ ਅਤੇ ਟੇਡ ਕੂਰਜ, ਦੋਵੇਂ ਰਿਪਬਲਿਕਨ, ਨੇ ਇਸ ਕਦਮ ਦੇ ਮਾੜੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵੀ ਅਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਮੈਡੀਕਲ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇਵੇ ਅਮਰੀਕਾ

ਨਿਊਯਾਰਕ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਕ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਅਮਰੀਕੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਓ. ਸੀ. ਆਈ. ਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਉੱਥੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੈਪੁਰ ਫੁਟ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰੋਮ ਭੰਡਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਅਜੈ ਭੱਲਾ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਭੰਡਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਫਸੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਵਾਪਸ ਦੇਸ਼ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭੰਡਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇਖ ਕੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਏਅਰਲਾਈਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੀਟ ਦੇਣ ਲਈ ਪਹਿਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਨਿਊਜਰਸੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲਮੈਨ, ਅਤੇ 3 ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਚ ਵੇਟਿੰਗ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ

ਟੋਨਟਨ, (ਨਿਊਜਰਸੀ) (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ)- ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਨਿਊਜਰਸੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪੈਟਰਸਨ ਸਿਟੀ ਦੇ ਕੌਂਸਲਮੈਨ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੌਂਸਲਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ 12 ਮਈ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵੇਟਿੰਗ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਿੱਖ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਸ: ਗੁਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਲੰਘੇ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਸ: ਗੁਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਯੂ. ਐਸ.ਡਾਕ ਸੇਵਾ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਥ ਨੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਪੈਟਰਸਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮੇਲ ਬਾਕਸ ਵਿੱਚ ਸਥਿੱਤ ਸੈਂਕੜੇ ਮੇਲ-ਬੈਲਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨੜਲੇ ਹੋਲਡਨ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ।ਇਹ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬੈਲਟ ਬਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਾਰੇ ਕੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਕਥਿੱਤ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਿਵੇਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ।ਸ:ਗਰੇਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ 7 ਜੁਲਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਚੋਣਾਵਨੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਲਾਏ, ਜੋ ਕਿ 12 ਮਈ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਾਂਗ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੇਲ-ਇਨ ਬੈਲਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਸ: ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, ਅੱਜ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਸੰਦੇਸ਼ ਭੇਜਦੇ ਹਨ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਨਿਊਜਰਸੀ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੱਭ ਲਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਅਸੀਂ

ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਠਹਿਰਾਵਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜਮਹੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਥੜੀ ਜਿਹੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਵਾਂਗੇ।ਪੈਟਰਸਨ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਈਕਲ ਜੈਕਸਨ, ਕੌਂਸਲਮੈਨ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਐਲੈਕਸ ਮੈਂਡੇਜ਼, ਵੇਨ ਦੇ ਸ਼ੈਲੀਮ ਖਾਲਿਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟ ਪਾਰਕ ਦੇ ਅਬੂ ਰਾਇਸਨ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਜੈਕਸਨ ਨੇ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਤੋਂ ਕਾਉਂਟੀ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੈਲਟ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਬਾਰੇ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਵਰਜਿਤ ਹੈ। ਜੈਕਸਨ ਨੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬੈਲਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਕ ਲਈ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਵੀ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਵੋਟਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇਕ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਬੈਲਟ ਵੰਡ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੈਕਸਨ ਕੋਲ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੈਲਟ ਵੀ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸੀਮਾ ਹੈ।ਜੈਕਸਨ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਬਿਓਡੋਰ ਕਿਲਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇਗਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰੇਗਾ।ਸ: ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕਾਉਂਟੀ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੈਲਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਧਾਰਕ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ।

ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ 113st.,101 Avenue Richmond Hill NY ਵਿੱਖੇ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪੂਰਬ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ

ਨਿਊਯਾਰਕ (ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ) - ਜੂਨ 28, 2020 ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਸਟ੍ਰੀਟ 113 ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਖੰਡ - ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਸੁੰਦਰ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਗਏ। ਰਾਗੀ ਜੱਥਿਆ ਨੇ ਰਸ-ਭਿੰਨ ਕੀਰਤਨ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬੜੇ ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਜੀਵਨ ਉੱਪਰ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਈ। ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮਦਪੁਰ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਕਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਸੋਸ਼ਲ ਡਿਸਟੈਂਸ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਬੈਠਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਤੇ ਲੰਗਰ ਵੀ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਾਏ ਗਏ।

ਪਹਿਲੀ ਔਰਤ ਮੇਲਾਨੀਆ ਟਰੰਪ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਚਾਈਲਡ ਵੈੱਲਫੇਅਰ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼' ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ, (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ)- ਅੱਜ, ਮੇਲਾਨੀਆ ਟਰੰਪ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਚਾਈਲਡ ਵੈੱਲਫੇਅਰ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਲਈ ਓਵਲ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਜੇ. ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮਾਈਕ ਪੇਂਸ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈ। ਅੱਜ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਰਡਰ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ 'ਔਰਤ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀਨ ਪਹਿਲ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਟਰੰਪ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਬਾਲ ਭਲਾਈ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਮਈ ਵਿੱਚ, ਫਸਟ ਲੇਡੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਲ ਭਲਾਈ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ

ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਕਰਣਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ। ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰੀਰਕ ਸਿਹਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਤੇ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੋਰੋਨਾਵਾਇਰਸ. ਕਾਲ-ਟੂ-ਐਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਫਸਟ ਲੇਡੀ ਅਤੇ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਬਾਲ ਭਲਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਮੋਟ ਅਤੇ ਵਰਚੁਅਲ ਕੋਰਟ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਅਭਿਆਸਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਲਈ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸਿੰਗ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਕੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਿਆਂ ਬਾਲ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਬਾਲ ਭਲਾਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਭਾਈਵਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ, ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ। ਫਸਟ ਲੇਡੀ ਮੇਲਾਨੀਆ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਵਿੱਚ 400,000

ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸਥਿਰ ਘਰ ਹੋਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਸੁਧਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਲ ਭਲਾਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਾਲ ਭਲਾਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਯਕੀਨੀ ਸੁਧਾਰ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ, ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣਗੇ। ਏਸੀਐਫ ਬਾਲ ਬਦਸਲੂਕੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਇਕੱਠੇ ਰੱਖਣ, ਅਤੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਉਡੀਕ ਰਹੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਯੂਰਪ ਤੋਂ ਫੌਜ ਹਟਾਉਣ ਤੇ ਚੀਨੀ ਫੌਜ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਬਿਆਨ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਜੁੜਦਾ ਹੈ?

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਸਰਹੱਦ ਤਣਾਅ ਵਿਚਾਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਾਈਕ ਪੌਂਪਿਓ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਬਿਆਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਮਾਈਕ ਪੌਂਪਿਓ ਨੇ ਬ੍ਰਸਲਸ ਫੋਰਮ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਤੇ ਦੱਖਣੀ-ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਵਧਦੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਯੂਰਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਫੌਜ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਸਰਹੱਦ ਉੱਤੇ 15-16 ਜੂਨ ਨੂੰ ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਫੌਜੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਹਿੰਸਕ ਝੜਪ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ 20 ਫੌਜੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਜਾਰੀ ਹੈ ਪਰ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਣਾਅ ਉੱਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਾਈਕ ਪੌਂਪਿਓ ਵੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਜਤਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਿਚਾਲੇ ਤਣਾਅ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬਿਆਨ ਨੇ ਮੁੜ ਤੋਂ ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਾਈਕ ਪੌਂਪਿਓ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਚੀਨ ਦੀ ਪੀਪੁਲਜ਼ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਆਰਮੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪੂਰੇ ਵਕਤ ਇਹ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਤਿਆਰੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।" ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ, ਜਰਮਨੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਫੌਜ ਦੀ ਤਦਾਦ ਘਟਾਏਗਾ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਨੇ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨਾਲ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਇਸ ਮਤੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਨਵੰਬਰ ਵਿੱਚ ਉੱਥੇ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਿਹਾਜ਼

ਨਾਲ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕਾਫੀ ਅਹਿਮ ਹੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੌਂਪਿਓ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਮਾਅਨੇ ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਜਾਣੀ। ਅਮਰੀਕਾ-ਭਾਰਤ-ਏਸ਼ੀਆ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਾਹਿਰ ਹਰਸ਼ ਪੰਤ ਓਬਜ਼ਰਵਰ ਰਿਸਰਚ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਨ। ਡਾ. ਹਰਸ਼ ਪੰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਅਮਰੀਕਾ ਜਰਮਨੀ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਤੋਂ ਫੌਜ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਗੱਲ ਟਾਈਮਿੰਗ ਦੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਹੋਕ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਫੌਜਾਂ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਨੈਟੋ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਨੈਟੋ ਯਾਨੀ ਨੌਰਥ ਅਟਲਾਂਟਿਕ ਟ੍ਰੀਟੀ ਔਰਗਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਐਟਲਾਂਟਿਕ ਸੰਧੀ ਸੰਗਠਨ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 4 ਅਪ੍ਰੈਲ 1949 ਨੂੰ ਸੋਵੀਅਤ ਰੂਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਲਹਾਲ ਇਸ ਗਠਜੋੜ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ, ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਸਣੇ 29 ਦੇਸ਼ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਫੌਜੀ ਸਾਝੇਦਾਰੀ ਹੈ। ਸਾਲ 2014 ਵਿੱਚ ਨੈਟੋ ਨੇ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ ਰੱਖਿਆ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਜੀਡੀਪੀ ਦਾ ਦੋ ਫੀਸਦੀ ਖਰਚ ਕਰਨਗੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਮੌਜੂਦਾ ਵੇਲੇ ਰੱਖਿਆ ਬਜਟ ਉੱਤੇ ਜੀਡੀਪੀ ਦਾ

3.5% ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਰਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯੂਰਪੀ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੀਸ, ਬ੍ਰਿਟੇਨ, ਇਸਟੋਨੀਆ, ਲਾਤਵਿਆ ਦਾ ਇਹ ਖਰਚ 2 ਫੀਸਦ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਸਾਲ 2018 ਤੋਂ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਇਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਨੈਟੋ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਚੁੱਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਨੈਟੋ ਦੇ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਹੀ ਸੀ ਕਿ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡਾ. ਹਰਸ਼ ਪੰਤ ਅਨੁਸਾਰ, "ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਰਮਨੀ ਨਾਲ ਟਰੰਪ ਹੁਣ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਵੱਖਰੀ ਸਿਆਸਤ ਕਰਨ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਆਰਥਿਕ ਯੋਗਦਾਨ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਕਰਨ।" "ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਟਰੰਪ ਦਾ ਇਕੱਲੇ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਸੀ।" ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ, ਕੈਨੇਡਾਈ ਅਤੇ ਲਾਤਿਨੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸਟੱਡੀ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਮਹਾਪਾਤਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਮਾਅਨੇ ਵੱਧ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਪੌਂਪਿਓ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸਿਆਸੀ ਹਨ। ਰੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਇਹ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।" ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਉਹ ਕਾਰਨ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਮਾਈਕ ਪੌਂਪਿਓ ਇੱਕ ਡਿਪਲੋਮੈਟ ਹਨ। ਉਹ ਇਸ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਚੀਨ ਨੂੰ ਸਿਗਨਲ ਭੇਜ ਰਹੇ ਹਨ। ਚੀਨ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਸਲੂਕ

ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।" "ਉਹ ਸਾਫ-ਸਾਫ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਚੀਨ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।" ਇਹ ਗੱਲ ਕੇਵਲ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਚੀਨ ਦੇ ਮਿਲਟਰੀ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚੀਨ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਕਈ ਵਾਰ ਮੋਰਚਾ ਖੋਲ੍ਹ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮਹਾਂਪਾਤਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪੌਂਪਿਓ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਭਾਰਤ ਲਈ ਘੱਟ ਅਤੇ ਚੀਨ ਤੇ ਜਰਮਨੀ ਲਈ ਵੱਧ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਰਮਨੀ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਸਲੂਕ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਰਮਨੀ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਖਰਚੇ ਦਾ ਹੁਣ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਚੁੱਕਣਾ ਪਵੇਗਾ।" ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫਿਲਹਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਸਾਰੇ ਮਹਾਂਦੀਪਾਂ ਦੇ 70 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ 800 ਥਾਂਵਾਂ ਉੱਤੇ ਮਿਲਟਰੀ ਕੈਂਪ ਹਨ। ਇਕੱਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਵੇਲੇ 34 ਕੈਂਪ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਿਲਹਾਲ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀ ਜਰਮਨੀ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਅੱਧਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜਰਮਨੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਟਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅੱਧੀ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ

ਦਾ ਵਰਤਾਅ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਹੀ ਬਲਕਿ ਵੀਅਤਨਾਮ, ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ, ਤਾਈਵਾਨ ਅਤੇ ਫਿਲੀਪੀਨੋ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਬੱਦਲ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਸੈਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਜਰਮਨੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇੱਥੇ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਅਲਾਇੰਸ ਪਾਰਟਨਰ ਜਾਂ ਸਟ੍ਰੈਟੇਜਿਕ ਪਾਰਟਨਰ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਚੀਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਹੀ, ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਦੇ ਵਧਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਧਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵਜੋਂ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਹਰਸ਼ ਪੰਤ ਮੁਤਾਬਕ ਫਿਲਹਾਲ ਯੂਰਪ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਮਾਹਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਹਟਾ ਕੇ ਇੰਡੋ-ਪੈਸੀਫਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਦੋਵੇਂ ਹਿੱਤ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਹਰਸ਼ ਪੰਤ ਮੁਤਾਬਕ ਫਿਲਹਾਲ ਯੂਰਪ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਮਾਹਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਹਟਾ ਕੇ ਇੰਡੋ-ਪੈਸੀਫਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਦੋਵੇਂ ਹਿੱਤ ਹਨ। 7 ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਪਿਰੋ ਦੱਖਣੀ ਚੀਨ ਸਾਗਰ 'ਤੇ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ 6 ਦੇਸ਼ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਚੀਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਉਸ ਦਾ ਹੈ। ਦੱਖਣੀ ਚੀਨ ਸਾਗਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਅਤੇ ਹਿੰਦ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਵਿਚਾਲੇ ਸਥਿਤ ਬੇਹੱਦ ਅਹਿਮ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਇਲਾਕਾ ਵੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਸਮੁੰਦਰੀ ਵਪਾਰ ਦਾ 20 ਫੀਸਦ ਹਿੱਸਾ ਇੱਥੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੈ।

ਦਾ ਵਰਤਾਅ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਹੀ ਬਲਕਿ ਵੀਅਤਨਾਮ, ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ, ਤਾਈਵਾਨ ਅਤੇ ਫਿਲੀਪੀਨੋ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਬੱਦਲ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਸੈਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਜਰਮਨੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇੱਥੇ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਅਲਾਇੰਸ ਪਾਰਟਨਰ ਜਾਂ ਸਟ੍ਰੈਟੇਜਿਕ ਪਾਰਟਨਰ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਚੀਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਹੀ, ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਦੇ ਵਧਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਧਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵਜੋਂ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਹਰਸ਼ ਪੰਤ ਮੁਤਾਬਕ ਫਿਲਹਾਲ ਯੂਰਪ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਮਾਹਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਹਟਾ ਕੇ ਇੰਡੋ-ਪੈਸੀਫਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਦੋਵੇਂ ਹਿੱਤ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਹਰਸ਼ ਪੰਤ ਮੁਤਾਬਕ ਫਿਲਹਾਲ ਯੂਰਪ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਮਾਹਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਹਟਾ ਕੇ ਇੰਡੋ-ਪੈਸੀਫਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਦੋਵੇਂ ਹਿੱਤ ਹਨ। 7 ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਪਿਰੋ ਦੱਖਣੀ ਚੀਨ ਸਾਗਰ 'ਤੇ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ 6 ਦੇਸ਼ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਚੀਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਉਸ ਦਾ ਹੈ। ਦੱਖਣੀ ਚੀਨ ਸਾਗਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਅਤੇ ਹਿੰਦ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਵਿਚਾਲੇ ਸਥਿਤ ਬੇਹੱਦ ਅਹਿਮ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਇਲਾਕਾ ਵੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਸਮੁੰਦਰੀ ਵਪਾਰ ਦਾ 20 ਫੀਸਦ ਹਿੱਸਾ ਇੱਥੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੈ।

ਨਵੀਂ ਸੋਚ

ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੌਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਦਾ,
ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਮੈਨੂੰ ਕੁਮੈਂਟ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ।
ਜਦ ਰੱਬ ਦੀ ਗੱਲ ਮੈਂ ਕੋਈ ਲਿਖ ਦਿੰਦਾ,
ਕੁਮੈਂਟ ਬੁਹੜਦਾ ਨਹੀਂ ਮੇਰੀ ਲਿਖਤ ਵੱਲ।
ਉਧਰ ਚਸਕੇ ਲਾ ਲਾ ਰੁਮਾਂਸ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖੀ ਜਾਂਦੇ,
ਕੁਮੈਂਟ ਲਾਈਨ ਲਗਾਕੇ ਖੜੇ ਰਹਿੰਦੇ।
ਇਸ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਖਰੀਦਦਾ ਨਾ ਕੋਈ,
ਰੁਮਾਂਸ ਭਰੇ ਕਿੱਸੇ ਵਿਕਦੇ ਹੱਥੋਂ ਹੱਥੀ।
ਅੱਜ ਵਪਾਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਰੱਬ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਰੱਖ ਕੋਈ,
ਐਵੇਂ ਠੋਕੇ ਨਹੀਂ ਅੱਜ ਰੋਜ਼ ਖੁੱਲ੍ਹ ਰਹੇ
ਲੋਕ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨੇ ਅੱਜ।
ਐਵੇਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਹੀਂ ਨਵੇਂ ਠੋਕੇ ਖੋਲ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀਆਂ,
ਸਰਕਾਰਾਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਨੇ ਅੱਜ ਠੋਕੇ ਦੇ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ।
ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਨਸ਼ੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀਆਂ,
ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਸ਼ੇ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੇ।
ਅੱਜ ਦੋਹਰੀ ਨੀਤੀ ਤੇ ਸਭ ਕੰਮ ਚਲਦੇ,
ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣਾ ਲਓ ਚਾਹੇ ਪੈਸਾ ਕਮਾ ਲਵੇ।
ਐਵੇਂ ਧਰਮੀ ਕਹਿਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਠੋਕੇ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹੀ ਜਾਂਦੇ,
ਪੈਸਾ ਆਵੇਗਾ ਤਾਂ ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਕਰਾਂਗੇ।
ਪੈਸਾ ਆਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਸੌਖਾ ਪੂਜਾ ਪਾਠ ਦੇ ਨਾਲ,
ਪੈਸਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦੇ ਨਾਲ।
ਰੱਬ ਬੁਹੜਦਾ ਨਹੀਂ ਪੂਜਾ ਪਾਠ ਦੇ ਨਾਲ,
ਸ਼ੈਤਾਨ ਬੁਹੜਦਾ ਪਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ।
ਰੱਬ ਬਹੁਤ ਉਡੀਕ ਕਰਵਾਂਦਾ ਏ,
ਸ਼ੈਤਾਨ ਖੜਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਣ ਦੇ ਲਈ।
ਬੰਦਿਆਂ ਮਜ਼ਾ ਲੈ ਇਸ ਮਨੁੱਖਾ ਜੂਨ ਆਉਣ ਦੇ ਲਈ,
ਫਿਰ ਕਿਥੇ ਨੰਬਰ ਲੱਗਣਾ ਹੈ ਮਨੁੱਖ ਜੂਨ ਆਉਣ ਦੇ ਲਈ।
ਮਜ਼ਾ ਲੈ ਲੈ ਛੱਤੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਭੋਜਨਾਂ ਦਾ,
ਫਿਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਮਾਸਾਹਾਰੀ ਜਾਂ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਬਣੇ।
ਪਹਿਲਾਂ ਸਲਾਹਾਂ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ,
ਅੱਜ ਸਲਾਹਾਂ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਤਰੱਕੀਆਂ ਪਾਉਣ ਦੇ ਲਈ।
ਅੱਜ ਉਹ ਪੰਦਾ ਕਾਹਦਾ ਜੋ ਨਬਜ਼ ਨਾ ਸਮਝੇ ਸਮੇਂ ਦੀ,
ਅੱਜ ਸਮਾਂ ਹੈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ।
ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅੱਜ ਭਾਰੂ ਹੋ ਗਈ ਤਜ਼ਰਬਿਆਂ ਤੋਂ,
ਖੱਜਲ ਖੁਆਰੀ ਹੋ ਗਈ ਅੱਜ ਸਮੇਂ ਦੀ।
ਬੰਦਿਆਂ ਕਰ ਲੈ ਮਨਮੱਤ,
ਪੱਲੇ ਬੰਨ ਲੈ ਗੱਲ।
ਪਹਿਲਾਂ ਮਜ਼ਾ ਤੇ ਫਿਰ ਖੁਆਰ ਗੱਲ।

ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ

ਦੁੱਖ, ਸੁੱਖ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੁੰਦਾ,
ਬਿਨਾਂ ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਦੇ ਨਾ ਜੀਵਨ ਹੁੰਦਾ।
ਸੁੱਖ ਵਿਹਲੜ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ,
ਦੁੱਖ ਲੜਨ ਲਈ ਹਿੰਮਤ ਲਿਆ ਦਿੰਦੇ।
ਧੁੱਪ ਛਾਂ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਹੁੰਦੇ।
ਗਰਮੀ ਸਰਦੀ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਵਰਦਾਨ ਹੁੰਦਾ।
ਧੁੱਪ ਲਗਦੀ ਹੈ ਚੰਗੀ ਸਰਦੀਆਂ ਨੂੰ,
ਛਾਂ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਚੰਗੀ ਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ।
ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਜੋ ਪੂਰਾ ਸਮਝ ਲੈਂਦਾ,
ਗਰਮੀ ਸਰਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉਹ ਜਰ ਲੈਂਦਾ।
ਰੁੱਤਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਨੇ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦੇ ਲਈ,
ਬੰਦਾ ਨੁਕਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੰਦਾ।
ਬੰਦਾ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਲਈ,
ਕੁਦਰਤ ਬਣੀ ਹੈ ਸਭ ਦੇ ਲਈ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਅ ਹੈ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਜਿਉਣ ਹੁੰਦੀ,
ਪਸ਼ੂ ਪੰਛੀ ਵੀ ਜਿਉਂਦੇ ਨੇ ਰੁੱਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ।
ਪਸ਼ੂ ਪੰਛੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਸਬਰ ਹੁੰਦਾ,
ਪਸ਼ੂ ਪੰਛੀ ਸਮਝ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ।
ਬੰਦਾ ਬੰਦਾ ਹੋ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਮਝਦਾ।
ਦੁੱਖ, ਸੁੱਖ ਨੂੰ ਜੇ ਸਮਝ ਲਿਆ,
ਕੁਦਰਤ ਬਣੀ ਹੈ ਤੈਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੇ ਲਈ।
ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਇਹ ਕਸੂਰ ਤੇਰਾ।
ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਇਹ ਕਸੂਰ ਤੇਰਾ।

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੁਗਾ
718-207-6496

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ

+1 (201) 312-4180

ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ

ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਊਜ਼ਰਸੀ

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਲਵਾਨ ਸ਼ਿਕਾਰੀ

ਜਤਿੰਦਰ ਸਪਰਾ

ਜੀ. ਪੀ. ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ

ਸੁਖਮੰਦਰ ਬਰਾੜ (ਭਗਤਾ

ਭਾਈਕਾ) ਵੈਨਕੂਵਰ,

ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਗ੍ਰਾਫਿਕ ਡਿਜ਼ਾਇਨਰ

9592398822

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵਿਚ ਫੁੱਲੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਈਮੇਲ ਵਾਲੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜਮੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਨੂੰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਟ ਛਾਂਟ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਛਾਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਫੁੱਲੀ ਸਮਗਰੀ ਲਈ ਇਸਤਿਹਾਰਦਾਤਾ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਕੀਮਤ, ਵਰੰਟੀ, ਕੁਆਲਿਟੀ, ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

The Preetnama is not responsible or legally liable for any news, article, advertisement or typing mistakes in the news or articles

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੋਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਲਈ ਖਿਮਾ ਦੇ ਜਾਚਕ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ

ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਰੋਨਾ ਇਨਫੈਕਟਿਡਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਕ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜ ਲੱਖ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨਾਲ ਮਾਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਚੌਥਾਈ ਮੌਤਾਂ ਇਕੱਲੀਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕੋਰੋਨਾ ਦਾ ਕਹਿਰ ਹਾਲੇ ਰੁਕਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਮਾਹਿਰ ਇਸ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦੌਰ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇ ਹਾਲਾਤ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਮੁਕਤੀ ਮਿਲਣ

ਕੋਰੋਨਾ ਲਾਗ ਦਾ ਵੱਧਦਾ ਫੈਲਾਓ

ਦੇ ਆਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕੋਰੋਨਾ ਇਨਫੈਕਟਿਡਾਂ ਦੇ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ 1 ਲੱਖ 79 ਹਜ਼ਾਰ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਜਦਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿਛਲੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਆਂਕੜਾ 1 ਲੱਖ 83 ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਸੀ। ਆਂਕੜਿਆਂ ਦਾ ਵਧਣਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਰੋਨਾ ਲਾਗ ਦਾ ਫੈਲਣਾ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਹਾਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਾਲਾਤ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ 47 ਹਜ਼ਾਰ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤ ਵਿਗੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲਈ ਰਾਹਤ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਕੋਰੋਨਾ ਲਾਗ ਫੈਲਣ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਹੁਣ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਦਿਨ ਇਟਲੀ, ਸਪੇਨ, ਫਰਾਂਸ, ਜਰਮਨੀ ਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਚ-ਅਪ੍ਰੈਲ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣੇ ਪਏ ਸਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਇੱਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਛੁਟਕਾਰਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਹਾਲੇ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਕੋਰੋਨਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕੋਰੋਨਾ ਲਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਦੀ ਗਤੀ ਨੂੰ ਧੀਮੀ ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ ਲਈ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਇਕੋ-ਇਕ ਉਪਾਅ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਕਡਾਊਨ ਦਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ। ਪਰ

ਜੇ ਹਕੀਕਤ ਹੁਣ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਤਾਂ ਇਹ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਨਬੰਦੀ ਜਿਹਾ ਉਪਾਅ ਵੀ ਕੋਰੋਨਾ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਘਟ ਕਰ ਸਕਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਉਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਇਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਲਾਕਡਾਊਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਬੰਦ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਆਰਥਿਕ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਪੂਰਨਬੰਦੀ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਥੇ ਹਾਲਾਤ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਏਸ਼ੀਆਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਨੇਪਾਲ ਵਿੱਚ ਕੋਰੋਨਾ ਲਾਗ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਅਤੇ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਇਨਫੈਕਟਿਡਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਤੋਂ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਰੋਨਾ ਲਾਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਧੇ ਹਨ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਗੱਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ 44 ਹਜ਼ਾਰ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਂਕੜਾ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਹਾਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਆਖਿਰ ਕੋਰੋਨਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ ਕਿਵੇਂ ਜਾਵੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਸਣੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਥੇ ਦਵਾਈਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਤਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਪਰੀਖਣ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਨੇ ਵੀ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅੱਧ ਤੱਕ ਇਸ ਦਾ ਟੀਕਾ ਆਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ। ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੇ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨਤੀਜੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ। ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਤਾਂ ਇਕ ਦਮ ਚੌਪਟ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕੋਰੋਨਾ ਲੋਕ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਜਿਹੀਆਂ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰਨ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਕਟ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਆਫ਼ਤਾਂ ਹੁਣ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦਸਤਕ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਮਾਂ ਕੋਰੋਨਾ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕੀਏ।

ਪਾਕਿ ਦਾ ਅੱਤਵਾਦ ਪ੍ਰਤੀ ਮੋਹ

ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਰੁਖ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਉਥੋਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਲਕਾਇਦਾ ਦੇ ਸਰਗਣਾ ਅਤੇ ਖੁੱਖਾਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਓਸਾਮਾ ਬਿਨ ਲਾਦੇਨ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਤੱਕ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜਾਈ 'ਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜੋ ਇਹ ਬਿਆਨ ਸੋਚੀ-ਸਮਝੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਤਾਲਿਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਾ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਾਜ਼ਾ ਬਿਆਨ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਖਿਲਾਫ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾ ਕਰਨ, ਆਪਣੇ ਇਥੇ ਅੱਤਵਾਦ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਹੁੰਤਰਫਾ ਨਿੰਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਉਤੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਆਰਥਿਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ। ਉਥੇ

ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੰਚਾਂ ਉਤੇ ਲੜਕੇ-ਤੋਇਬਾ ਅਤੇ ਜੈਸ਼ ਏ ਮੁਹੰਮਦ ਜਿਹੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਰਮੀ ਵਰਤਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਵਾਲ ਉਠੇ ਹਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਬਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਥ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਿਖਾਵੇ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਗਠਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸਖਤੀ ਵੀ ਵਰਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਉਸ ਦੇ ਤੇਵਰ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਕਾਰਨ ਸਾਫ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਸਹਿਯੋਗ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਵੀ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਜਬਲ ਭਾਵ ਐਫ ਏ ਟੀ ਐਫ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਆਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਲਹਾਲ ਗ੍ਰੇ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਤਸਦੀਕ

ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਰੁੱਕ ਗਈ ਹੈ। ਲੁਕੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਰਾਬ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਾਕਤਵਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਦਦ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਖਰਚੇ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਉਸ ਨਾਲ ਨਰਾਜ਼ਗੀ ਭਾਰੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਚੀਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਦਦ ਪਹੁੰਚਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਉਥੇ ਭਾਰੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਈ ਹੈ, ਚੀਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਚੀਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਹੇ ਜਿਹੀ ਤਲਖੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣਾ ਚੀਨ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਰੁਖ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੋਸਤਾਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ

ਵੀ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਰਕਿਰੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਿਚਾਲੇ ਵੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਖਟਾਸ ਭਰੇ ਹਨ। ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ ਉਤੇ ਤਣਾਓ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੇਪਾਲ ਤੱਕ ਚੀਨ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣਾ ਰੁਖ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣੀ ਵਫਾਦਾਰੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਨਾ ਕਰਦਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਚੀਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ। ਜੇ, ਚੀਨ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਅਮਰੀਕਾ ਖਿਲਾਫ ਬੋਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਉਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਖਰਚੇ ਚੱਲਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਚੀਨ ਦੀ ਕਠਪੁੱਤਲੀ ਬਣ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਉਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਬਹਾਦਰੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਚੀਨ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਬਚਾ ਸਕੇਗਾ, ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

ਐਨ ਡੀ ਏ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁੱਝ ਸੁਝਾਅ

ਹਰ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਧੀਆ ਰਣਨੀਤੀ ਵਧੀਆ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਭ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਇਸ ਰਣਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਨੁਕਤੇ ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਐਨ ਡੀ ਏ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਆਪਣੀ ਵਧੀਆ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਗੇ।

1. ਆਪਣੀ ਗਿਆਰਵੀਂ, ਬਾਰਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਐਨ ਡੀ ਏ ਸਿਲੇਬਸ ਨਾਲ ਸਮਕਾਲੀ ਕਰੋ। ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਐਨ ਡੀ ਏ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗਿਆਰਵੀਂ ਬਾਰਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਾਲਾ ਸਿਲੇਬਸ (ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ, ਜੀਵ ਵਿਗਿਆਨ, ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਗਣਿਤ, ਅਗਰੇਜੀ, ਸੋਸ਼ਲ ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਆਮ ਗਿਆਨ) ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਐਨ ਡੀ ਏ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਉਸੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਚਲਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਐਨ ਡੀ ਏ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਮਿਹਨਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ। ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਹੋਣਗੀਆਂ।
2. ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣੋ ਐਨ ਡੀ ਏ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਰੰਭ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਐਨ ਡੀ ਏ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪੱਧਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕੇ ਐਨ ਡੀ ਏ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਖੜੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਾ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

3. ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ / ਸਿਖਲਾਈ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਐਨ ਡੀ ਏ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਧਾਰਨਾ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਸਹੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਬਿਹਤਰ ਹੈ। ਐਨ ਡੀ ਏ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਹੋਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਰਫ ਐਨ ਡੀ ਏ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਐਨ ਡੀ ਏ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਦੋ ਪੜਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਐਨ ਡੀ ਏ ਪਾਸ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇਗਾ।
4. ਨਿਯਮਤ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਐਨ ਡੀ ਏ ਲਈ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਹੋਵੋ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਨਿਯਮਿਤ ਅਭਿਆਸ ਕਰੋ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸੋਧ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ, ਜੇ ਕੋਈ ਅਧਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮਿਤ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਐਨ ਡੀ ਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਗਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਲਈ ਚੰਗੀ ਕਮਾਂਡ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸਪਸ਼ਟ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਤੁਸੀਂ ਐਨ ਡੀ ਏ ਮੈਰਿਟ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਰਜੇ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।
5. ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਆਪਣੀ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਐਨ ਡੀ ਏ ਟੈਸਟ ਪੇਪਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੋਗੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਤਿਆਰੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੋ। ਆਪਣੀ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਤੇ ਖਾਸ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਤਾਂ ਜੋ ਐਨ ਡੀ ਏ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਵਧੀਆ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ। ਪੁਰਾਣੇ ਟੈਸਟ ਪੇਪਰਾਂ ਦੇ ਸੈਟ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਤੁਸੀਂ ਐਨ ਡੀ ਏ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ ਜਾਓਗੇ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੇ ਤੱਤ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

6. ਐਨ ਡੀ ਏ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੰਗੀ ਨੀਂਦ ਲਓ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਐਨ ਡੀ ਏ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਇਕ ਰਾਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸੱਤ ਤੋਂ ਅੱਠ ਘੰਟੇ ਦੀ ਨੀਂਦ ਲਓ। ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਸੌਣ ਅਤੇ ਐਨ ਡੀ ਏ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਜਲਦੀ ਉੱਠਣ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਆਰਾਮ ਮਿਲੇਗਾ, ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਪੂਰੇ ਊਰਜਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਵੋਗੇ। ਐਨ ਡੀ ਏ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਦਿਨ ਨਿਰਦੇਸ਼: ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ।

- × ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਟੈਸਟ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ 45 ਮਿੰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਟੈਸਟ ਸੈਂਟਰ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- × ਉਮੀਦਵਾਰ, ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੈਸਟ ਸਮੇਂ ਤੋਂ 15 ਮਿੰਟ ਦੇਰੀ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਟੈਸਟ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।
- × ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਕਾਰਡ, ਫੋਟੋ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਬਾਲ ਪੈਨ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- × ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗੈਜੇਟ, ਵਾਚ ਅਤੇ ਕੈਲਕੁਲੇਟਰਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- × ਗਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ।

ਵਿਜੈ ਗਰਗ ਮਲੋਟ

Celebrate a “HERO” in “White Coat” National Doctor’s Day, 1st July

“The presence of the doctor is the beginning of the cure.”

Healthcare today is more complex than ever. With more advancements, tools and information at their fingertips doctors have an overwhelming job to diagnose and treat their patients every day. In every city and hospital, in our military and in our rural communities, doctors pave the way to better healthcare for their patients. A doctor’s contribution to create a hale and hearty society is unfathomable. No doubt the doctor’s plays an important role in our life. It is necessary to raise awareness about the roles, importance and responsibilities of doctors and to promote the medical profession.

So, the first day of the month of July is celebrated as **National Doctor’s Day** in India to acknowledge the contributions of millions of doctors for their relentless effort to provide best care to patients, beating all odds on many fronts in life.

National Doctor’s Day is observed every year on 1st July in India to honour the legendary physician and the second Chief Minister of West Bengal, Dr. Bidhan Chandra Roy.

In July 1991, the National Doctor’s Day was first established by the Central Government to mark respect to **Dr. Bidhan Chandra Roy**, whose birth (July 1, 1882) and death anniversary coincides on the same day. On **4 February, 1961**, Dr BC Roy was honored with the India’s highest civilian award **Bharat Ratna**. He was a highly respected **physician** and a renowned **freedom fighter**. He remained Chief Minister of Bengal for around 14 years in his post from 1948 until his death in

1962. He is also considered as the great architect of West Bengal and also a member of Brahmo Samaj. The five cities of West Bengal were also founded by him namely: Durgapur, Bidhannagar, Ashokenagar, Kalyani and Habra. He was, in his memory, the Union Government had also instituted an award. **In 1928, Dr. Roy played an instrumental role in the establishment of Indian Medical Association (IMA) and also in the establishment of the Medical Council of India (MCI)**

Doctor is a healer ...who reduces the pain, anxiety and fears in and around the people. **A Doctor needs to imbibe many qualities as honesty, having non judgmental eye towards patients, a gentle care and self actualization.** Having all these qualities provokes a healing touch within making him a true holistic healer. Only giving remedy is not all about being a doctor ...it is only a part

of job being a doctor. A doctor is much beyond that. Health is all about creating the healthy experience within. So, the doctors have been chosen by the nature to have an ability to understand and reduce dis-ease within the patients. **In different countries, the Doctor’s Day is observed on different dates. Like in the United States it is observed on 30 March, in Cuba on 3rd December and on 23 August in Iran. First time the Doctor’s Day was observed in March 1933 in the US state of Georgia.** On this day we acknowledge the contributions of doctor’s humane service to mankind & nation pays rich tribute to doctors, who considers saving a life of a patient as a single point goal. This day provide us an opportunity to thank physicians, doctors that they do for the patients, the communities they work in and for the society as a whole. No doubt it is their hard

work that keeps us all healthy. This day pay tribute to the whole medical profession and to highlight the value of doctors in our lives as their dedication puts the patient first time and again. On National Doctors Day, we say “thank you” to our physicians for all that they do for us and our loved ones. After all, doctors make lot many sacrifices to put the health of their communities first. **The symbol of Doctor’s Day is a red carnation because the flower stands for love, charity, selflessness and sacrifice, traits that a doctor must hold.** Since several years National Doctor’s Day is celebrated by the Government and non-government healthcare organizations to get familiar with the doctor’s contributions. **H e a l t h c a r e organizations, staff organizes several events and activities on this day.** Free medical check-up camps are organized at

various health care centers and public places to promote quality medical services free of cost among the public. Rotational medical services by the doctors are also promoted. Various discussion programs are organized across the country to make people aware of health check-up, free blood test, random blood sugar test, ECG, EEG, blood pressure check-up and prevention, diagnosis, proper treatment of the disease etc. General screening test camps are also organized to assess the health status, health counseling, health nutrition talks and chronic diseases awareness among poor people and senior citizens. Take the opportunity to thank your physician for responding to late-night phone calls, working long hours and providing unswerving care. Several activities at schools and college

levels are also organized to encourage youth to choose and dedicatedly follow the medical profession. **“Not everyone can become a doctor because not every has the knowledge, skill and patience to offer his services selflessly to the patients . A “DOCTOR” truly stands for :**
Dawn of relief
... O b l i g i n g
... C a r i t y T r u t h O n e s t
... R e a s o n a b l e
Every year the theme is announced by the Indian Medical Association. The theme of National Doctor’s Day 2019 was **“Zero tolerance to violence against doctors and c l i n i c a l establishment”**. For 2020, it is not announced yet. Doctors, are often given a god-like status in our country and that’s not without good reason as they are the ones who understand the true worth and value of the profession that they have chosen. So, it is a great day to express our sincere gratitude to our physicians for their selfless acts and services. Also, it is a day that reminds us all to take a moment to reflect on all the ways in which physicians make a difference in our lives and offer them our respects in different ways.

- Dr. Dimpy Gupta
BDS, MBA(Symbiosis, Pune)
Relationship manager
Indus Hospitals(Mohali,
Dera Bassi, Fatehgarh
Sahib,Punjab)

A DOCTOR IS AN INSTRUMENT OF GOD TO HEAL...

Beijing's 1st response to ban on 59 China-linked apps talks of cooperation

The decision by New Delhi to ban Chinese apps comes days after popular Chinese social media app WeChat – also banned by India - removed updates by the Embassy of India (Eol) on the current border conflict.

Beijing on Tuesday said it was "strongly concerned" about New Delhi's decision to ban 59, mostly Chinese, mobile applications such as TikTok, UC Browser and WeChat, stressed on cooperation between the two countries and underlined that the ban would go against "India's interests". The information technology ministry did not underline the Chinese links of the 59 mobile apps but government officials didn't leave anyone in doubt. The ban was fast-tracked by Home Minister Amit Shah after the June 15 violent confrontation between soldiers of India and China at eastern Ladakh's Galwan valley that spiralled tensions between

the two neighbours. The official announcement only said the 59 applications were prejudicial to sovereignty and integrity of India, defence of India, security of state and public order. "This move will safeguard the interests of crores of Indian mobile and internet users," the Indian IT ministry statement on Monday evening said. Chinese foreign ministry spokesperson Zhao Lijian said Beijing was strongly concerned about the order.

"China is strongly concerned about the relevant notice issued by the Indian side. We are checking on and

verifying the situation," Zhao Lijian said at the regular ministry briefing on Tuesday.

"I want to stress that the Chinese government always asks the Chinese businesses to abide by international rules, local laws and regulations in their business cooperation with foreign countries," he said. Zhao also went on to remind New Delhi of its responsibilities towards foreign companies.

"The Indian government has the responsibility to uphold the legitimate and legal rights of the international investors including the Chinese ones," he said. "The practical cooperation between China and India is

actually mutually beneficial and win-win," he said

Zhao added: "Such a pattern has been artificially undermined and it is not in the interest of the Indian side".

The decision by New Delhi to ban Chinese apps comes days after popular Chinese social media app WeChat - also banned by India - removed updates by the Embassy of India (Eol) on the current border conflict including Prime Minister Narendra Modi's statement on the clash that left 20 Indian Army soldiers dead. The reasons given for the removal of the posts include divulging

state secrets and endangering national security. The updates published on WeChat included Modi's remarks on the India-China border situation, the phone call between the Indian and Chinese foreign ministers held earlier this month and a statement by the external affairs ministry's (MEA) spokesperson on the border situation.

India's decision to ban the China-linked apps and encourage people to use Indian applications is a continuing effort to reduce dependence on its neighbor's products and hampers efforts by China's largest corporations to expand beyond their own borders

China to reiterate over US ban on military exports to Hong Kong

Beijing passed the sweeping law for Hong Kong on Tuesday, which critics and many western governments fear will smother the finance hub's freedoms and hollow out its autonomy.

China said Tuesday it will retaliate after the US announced it was ending the export of sensitive military items to Hong Kong in response to a controversial national security law for the city. Beijing passed the sweeping law for Hong Kong on Tuesday, which critics and many western governments fear will smother the finance hub's freedoms and hollow out its autonomy. "US attempts to

obstruct China advancing the Hong Kong national security legislation through so-called sanctions will never prevail," said foreign ministry spokesman Zhao Lijian. "In response to the US's wrongful actions, China will take necessary countermeasures."

Secretary of State Mike Pompeo said Monday that the US was ending the export of sensitive military items to Hong

Kong because Washington "can no longer distinguish between the export of controlled items to Hong Kong or to mainland China". The State Department will end all exports to Hong Kong on its controlled list, which includes items ranging from advanced ammunition to military hardware that already need the green light from the administration and Congress.

Iran journalist who fueled 2017 protests sentenced to death

Iran sentenced a once-exiled journalist to death over his online work that helped inspire nationwide economic protests that began at the end of 2017, authorities said Tuesday. Ruhollah Zam's website and a channel he created on the popular messaging app Telegram had spread the timings of the protests and embarrassing information about officials that directly challenged Iran's Shiite theocracy. Those demonstrations represented the biggest challenge to Iran since the 2009 Green Movement protests and set the stage for similar mass unrest last November. The details of his arrest still remain unclear. Though he was based in Paris, Zam somehow returned to Iran and found himself detained by intelligence officials. A series of a televised confessions have aired in recent months over his work.

Judiciary spokesman Gholamhossein Esmaili announced Zam's death sentence on Tuesday, saying he had been convicted of "corruption on Earth," a charge often used in cases involving espionage or attempts to overthrow Iran's government. It was not immediately clear when the sentence was handed down. Zam is able to appeal his sentence, issued by a Revolutionary Court. The name of his public defender wasn't immediately known. Zam had run a website called AmadNews that posted embarrassing videos and information about Iranian officials. He highlighted his work on a channel on Telegram, the secure messaging app that remains incredibly popular among Iranians.

The initial spark for the 2017 protests was a sudden jump in food prices. Many believe that hard-line opponents of Iranian President Hassan Rouhani instigated the first demonstrations in the conservative city of Mashhad in eastern Iran, trying to direct public anger at the president. But as protests spread from town to town, the backlash turned against the entire ruling class.

'Demographic genocide'

China cuts Uighur births with IUDs, abortion, sterilisation

The Chinese government is taking draconian measures to slash birth rates among Uighurs and other minorities as part of a sweeping campaign to curb its Muslim population, even as it encourages some of the country's Han majority to have more children.

The Chinese government is taking draconian measures to slash birth rates among Uighurs and other minorities as part of a sweeping campaign to curb its Muslim population, even as it encourages some of the country's Han majority to have more children. While individual women have spoken out before about forced birth control, the practice is far more widespread and systematic than previously known, according to an AP investigation based on government statistics, state documents and interviews with 30 ex-detainees, family members and a former detention camp instructor. The campaign over the past four years in the far west region of Xinjiang is leading to what some experts are calling a form of "demographic genocide."

The state regularly subjects minority women to pregnancy checks, and forces intrauterine devices, sterilization and even abortion on hundreds of thousands, the interviews and data show. Even while the use of IUDs and sterilization

has fallen nationwide, it is rising sharply in Xinjiang. The population control measures are backed by mass detention both as a threat and as a punishment for failure to comply. Having too many children is a major reason people are sent to detention camps, the AP found, with the parents of three or more ripped away from their families unless they can pay huge fines. Police raid homes, terrifying parents as they search for hidden children.

After Gulnar Omirzakh, a Chinese-born Kazakh, had her third child, the government ordered her to get an IUD inserted. Two years later, in January 2018, four officials in military camouflage came knocking at her door anyway. They gave Omirzakh, the penniless wife of a detained vegetable trader, three days to pay a \$2,685 fine for having more than two children. If she didn't, they warned, she would join her husband and a million other ethnic minorities locked up in internment camps — often for having too many

children.

"God bequeaths children on you. To prevent people from having children is wrong," said Omirzakh, who tears up even now thinking back to that day. "They want to destroy us as a people." The result of the birth control campaign is a climate of terror around having children, as seen in interview after interview. Birth rates in the mostly Uighur regions of Hotan and Kashgar plunged by more than 60% from 2015 to 2018, the latest year available in government statistics. Across the Xinjiang region, birth rates continue to plummet, falling nearly 24% last year alone — compared to just 4.2% nationwide, statistics show. The hundreds of millions of dollars the government pours into birth control has transformed Xinjiang from one of China's fastest-growing regions to among its slowest in just a few years, according to new research obtained by The Associated Press in advance of publication by China scholar Adrian Zenz.

For India, a tipping point with China

Far from submitting to its aggression, New Delhi will adjust its policies to impose costs on Beijing

India extended the hand of friendship to China but was repaid with stealth aggression in Ladakh. The Chinese incursions into strategic areas presented India with a Kargil-like challenge. The aggression is not just a wake-up call for India; it could prove to be the deciding factor in fundamentally altering the country's approach to China. Shrewdly timing a surprise assault has been central to China's repeated use of force, as several studies underscore. In 1962, China invaded India just as the Cuban missile crisis was bringing the world to the brink of a nuclear armageddon. And in April-May, as a distracted India was wrestling with the coronavirus disease (Covid-19) that originated in Wuhan, China encroached on Ladakh's Galwan Valley and Hot Springs (both previously undisputed areas) and simultaneously occupied Lake Pangong's disputed long stretch between Fingers 4 and 8.

Military strategist Sun Tzu's advice to "plan for what is difficult while it is easy" led China to strike when India was vulnerable. India's draconian lockdown — the world's strictest — flattened not its coronavirus curve but its Gross Domestic Product (GDP) curve, as one industrialist has noted. India now has the worst of both worlds — spiralling infection

rates and a seriously-damaged economy, crimping its military options. China, which signalled a bellicose intent by conducting Himalayan military drills since the beginning of this year, seized the opening from the Indian Army's lockdown-driven deferment of its annual Ladakh exercise, which creates acclimatised troop reserves before late spring unfreezes ingress routes.

Caught off-guard, India faces difficult options while battling the pandemic. India, however, is unlikely to put up with China's encroachments, which explains its counterforce build-up in eastern Ladakh, despite the viral risks to troops. This week's mutual pullback of troops at three of the four confrontation sites reduces the threat of war but doesn't diminish China's act of belligerence. The 2017 Doklam disengagement is a reminder that China doesn't deviate from what it has set out to achieve: No sooner had the standoff ended than China began frenzied construction of permanent military structures and occupied almost the entire Doklam.

Let's be clear. China's latest aggression is very different from its Ladakh intrusions in the Depsang Plains (2013) and Chumar (2014) that had narrow tactical objectives. For example, it withdrew from Chumar after making India

demolish local defensive fortifications.

The latest well-planned encroachments seem strategically geared to altering the frontier by grabbing vantage locations, whose control will place the People's Liberation Army (PLA) in a commanding position. By building bunkers and other concrete structures, such as between Pangong's Fingers 4 and 8, PLA has signalled its intent to retain key land grabs. With PLA forces already present in Pakistan-occupied Kashmir near its frontier with Ladakh, China is seeking to ramp up pressure on both Indian flanks in Ladakh. The encroachments raise the spectre of PLA in a war cutting through northern Ladakh and physically linking up with Pakistan to put India under siege.

China's aggression potentially signifies a geostrategic sea change. China is seeking to buy enough time through negotiations with India to consolidate its hold on key encroached areas. In this light, Beijing is seeking to string India along. If China vacates occupied land after extracting a price, it won't be vantage points overlooking enemy positions but marginal territory. As Mao Zedong admitted, China undertakes negotiations to "buttress its position" and "wear down the opponent".

China has taken India round and round the mulberry bush for 39 years in the negotiations

on resolving the larger boundary question. The negotiations began as "senior-level talks" in 1981 before deceptively being relabelled as "joint working group" talks in 1988 and then as "talks between special representatives" in 2003.

India also invested considerable political capital in establishing a border-management framework with China through five different agreements, each signed with great fanfare at summits between 1993 and 2013. However, by brazenly flouting the accords' basic principles through its encroachments, China has gravely fractured the framework.

In the way it has profoundly changed the status quo in the South China Sea without firing a shot, China is seeking to complete its thus far bullet-less aggression against India by forestalling through negotiations an Indian counter-offensive or an Indian tit-for-tat grab of Chinese-claimed territory elsewhere. So, it is saying the two sides must ensure "differences do not escalate into disputes". In plain language, China is asking India to stomach its aggression or else the

situation will cease to be, in its words, "stable and controllable".

With its aggression, however, China has brought its relations with India to a tipping point. By opening several international fronts, including one against India, Chinese President Xi Jinping may be biting off more than he can chew. He will discover India is no pushover. By awakening India to China's threat, Xi's aggression eventually will prove costly for China, which is already staring at a cold war with the United States.

Far from submitting to China's aggression, India will make the necessary readjustments in its foreign and defence policies with the aim of imposing costs and thwarting Beijing's larger hegemonic objectives. After all, how India emerges from its military stand-off with China will have an important bearing on its international standing and on Asian security.

According to a Chinese proverb, "To feed the ambition in your heart is like carrying a tiger under your arm." By starting a conflict with India to advance his larger neo-imperial ambitions, Xi has increased the odds that the tiger under his arm will bite him.

Brahma Chellaney is a geostrategist

Why Americans are having an emotional reaction to masks

If we look to popular culture, mask-wearing is again associated with a kind of transgression. Batman, Robin and the Lone Ranger wear masks, not just to keep their true identities a secret, but to enable their “ordinary selves” to step into these larger-than-life roles.

While Americans still have not adopted mask-wearing as a general norm, we’re wearing masks more than ever before. Mask-wearing is mandated in California, and in many counties masks are near-universal in public spaces. So I have started wondering: Does wearing a mask change our social behavior and our emotional inclinations? And if mask-wearing does indeed change the fabric of our interactions, is that one reason why the masks are not more popular in the U.S.?

When no one can see our countenances, we may behave differently. One study found that children wearing Halloween masks were more likely to break the rules and take more candy. The anonymity conferred by masks may be making it easier for protestors to knock down so many statues. And indeed, people have long used masks to achieve a kind of plausible deniability. At Carnival festivities around the world people wear masks, and this seems to encourage greater revelry, drunkenness, and lewd behavior, traits also associated with masked balls. The mask creates another persona. You can act a little more outrageously, knowing that your town or village, a few days later, will regard that as “a different you.”

If we look to popular culture, mask-wearing is again

associated with a kind of transgression. Batman, Robin and the Lone Ranger wear masks, not just to keep their true identities a secret, but to enable their “ordinary selves” to step into these larger-than-life roles. But if we examine mask-wearing in the context of Covid-19, a different picture emerges. The mask is now a symbol of a particular kind of conformity, and a ritual of collective responsibility and discipline against the virus. The masks themselves might encourage this norm adherence by boosting the sense of group membership among the wearers.

The public health benefits of mask-wearing far

exceed the social costs, but still if we want mask-wearing to be a stable norm we may need to protect against or at least recognize some of its secondary consequences, including the disorientations that masks can produce. Because mask-wearing norms seem weakest in many of the most open societies, such as the United States and United Kingdom, perhaps it is time to come to terms how masks rewrite how we react and respond to each other. If nothing else, our smiles cannot be seen under our masks, and that makes social interactions feel more hostile and alienating, and it may lower immediate levels of trust in casual interactions. There

are plenty of negative, hostile claims about masks circulating, to the point of seeming crazy, but rather than just mocking them perhaps we need to recognize what has long been called “the paranoid style in American politics.” If we admit that mask-wearing has a psychologically strange side, we might do better than simply to lecture the miscreants about their failings.

Just ask yourself a simple question: If someone tells you there is a new movie or TV show out, and everyone in the drama is wearing masks, do you tend to think that’s a feel-good romantic comedy, or a scary movie? In essence, we are asking

Americans to live in that scenario, but not quite giving them the psychological armor to do so successfully.

On the brighter side, I wonder if mask-wearing might diminish some expressions of intolerance. People who might feel that others are “looking at them with less to be offended by as masks obscure those micro-reactions. Common mask-wearing is already reportedly easing the public judgment experienced by Muslim women who wear face coverings in Western society; some Muslim women who wear the niqab report that they are no longer being given dirty looks, if only because they no

longer stick out so much. Women who cover their faces for religious reasons may now be ahead of the rest of us when it comes to effective communication — because they cannot rely as much their faces to convey emotion in public conversations, they report relying on more visible body language like waving and gesturing.

The tension of current mask policy is that it reflects a desire for a more obedient, ordered society, for public health purposes above all, but at the same time it creates incentives and inclinations for non-conformity. That is true at least within the context of American culture, admittedly an outlier, both for its paranoia and for its infatuation with popular culture. As a society, our public mask-wearing is thus at war with its own emotional leanings, because it is packaging together a message based on both discipline and deviance. What can we do to convince people that a mask-laden society, while it will feel weird and indeed be weird, can be made stable and beneficial through our own self-awareness? While there is no simple answer to that question, mask advocates should recognize that they have been treading into unusual cultural territory, and should not be surprised by unusual public responses.

The inhumanity, illegality of custodial torture

It undermines rule of law, and erodes people’s faith in the system. Take remedial steps

On June 19, P Jayaraj, 59, and his son, J Fennix Immanuel, 31, were picked up by the police at Thoothukudi, Tamil Nadu, for allegedly violating lockdown norms, by keeping their shop open for longer hours and defying the night curfew. They were lodged in jail on June 21. On June 22, Immanuel died of breathlessness, and a day later his father passed away. The family has alleged that both were subjected to custodial torture, resulting in rectal bleeding and eventual death. The deaths sparked protests. But even though two FIRs have been filed, no officer has been booked on murder charges. Only four policemen have been suspended.

The Tamil Nadu deaths are not a one-off case. India’s police personnel are well-known for their high-handed behaviour, and third-degree methods in custody. As many as 100 people are reported to have died in police custody in 2017, according to the National Crime Records Bureau data. Of these, 58 were not on remand, while 42 were on police or

judicial remand. Suicide (37) was the most reported reason for the deaths, followed by death due to illness (28) and injuries sustained during the police custody (5); journey connected with investigation (4); while escaping custody (3); injuries prior to custody (1); and Others (22). In 62 cases pertaining to custodial deaths, 33 policepersons were arrested, 27 chargesheeted, four were acquitted or discharged, and none was convicted.

The State must implement the 2018 Supreme Court directives on police reforms that recommended the separation of police functions of investigation and maintaining law and order, and setting up of a complaints authority to look into complaints against officers in cases of custodial death, grievous hurt or rape in police custody. For India, custodial torture and deaths are a huge blot on its democratic credentials. It undermines rule of law, erodes the faith of people in the system and is inhuman.

Trump visa freeze endangers India tech industry's talent model

Donald Trump's order last week halts approvals of a range of visas through year-end, including those for intra-company transfers and study-abroad programs, and is aimed at giving Americans preference after record job losses from the coronavirus pandemic.

Indian and US technology companies are urging the Trump administration to reconsider an executive order freezing access to many work visas, warning the move would undermine a business model used to supply high-skill talent to clients from Wall Street to Silicon Valley.

Donald Trump's order last week halts approvals of a range of visas through year-end, including those for intra-company transfers and study-abroad programs, and is aimed at giving Americans preference after record job losses from the coronavirus pandemic. Key for the tech industry are H-1B visas used by workers from India and other countries to fill key roles.

Visa processing is an elaborate, months-long affair so any disruption could hurt the ability of critical workers to travel to clients

sites for an extended period. Already, the virus lockdowns have blocked consulate visits essential to the process and forced hundreds of thousands of workers into challenging work-from-home situations.

India's technology trade group, Nasscom, called Trump's order "misguided and harmful to the US economy" and warned it would exacerbate the country's economic pain. Indian companies provide technology staff and services to US hospitals, drugmakers and biotechnology companies, Nasscom pointed out. In addition, the industry may send more workers to Canada or Mexico without access to the US market. "These are highly-skilled workers who are in great demand and they will be mobile no matter

what," said Shivendra Singh, president of global trade development at Nasscom.

Among the other critics of the order were Alphabet Inc. Chief Executive Officer Sundar Pichai, Microsoft Corp. President Brad Smith and Tesla Inc. founder Elon Musk. Pichai, himself a beneficiary of the H-1B visa system in the 1990s, tweeted, "Immigration has contributed immensely to America's economic success making it a global leader in tech, and also Google the company it is today."

Tata Consultancy Services Ltd., Infosys Ltd. and Wipro Ltd., among the largest outsourcing companies in Asia, declined to comment.

India accounts for about 70% of the 85,000 H-1B visas issued annually, according to

immigration data. Of this total, 65,000 visas are issued to foreign talent with bachelor's degrees, while the remaining 20,000 can be allotted to workers who have more advanced degrees. The visa system was conceived so companies could hire overseas workers to fill a shortage of high-skilled talent in technology services and product development. The fact that Indian outsourcers collect a substantial share of the visas each year has made the program controversial, with critics arguing that companies abuse the system by replacing American workers with cheaper foreign labor. Soon after taking office, Trump vowed he would crack down on work visas and reform the "broken" immigration system. One longer-term concern for outsourcers is the administration's planned

revamp of the current H-1B visa program, which would replace the current lottery system for determining who gets visas with a merit-based system that prioritizes applicants based on wages. That would mean more workers with high salaries would likely receive visas. Now, outsourcing companies are dealing with the unpredictability of the visa situation and the prospect that an H-1B revamp could make it difficult to send anyone but the most critical of talent overseas. Trump Orders Freeze on Many Work Visas Through End of Year The most recent visa curbs could hammer outsourcers' current model of talent deployment. Companies are beginning to question whether so much onsite travel is necessary, and some are ramping up local hiring or local subcontractors.

Pompeo calls Taliban leader amid Russian bounty scandal

US Secretary of State Mike Pompeo has called and spoken with the Taliban's chief negotiator, a spokesman for the insurgents said Tuesday, amid a raging controversy in Washington over when President Donald Trump was told about US intelligence that Russia was paying the Taliban to kill US and NATO soldiers in Afghanistan.

However, it was not known whether there was any mention during the call of allegations that some Taliban militants received money to kill US and NATO soldiers in Afghanistan.

Pompeo and Mullah Abdul Ghani Baradar held a video conference late on Monday in which Pompeo pressed the insurgents to reduce violence in Afghanistan and discussed ways of moving a peace deal signed between the US and the Taliban in February forward, Taliban spokesman Suhail Shaheen tweeted.

The call comes as the US peace envoy, Zalmay Khalilzad, is touring the region in efforts to advance the deal. He was in Uzbekistan on Tuesday and was expected in the Pakistani capital, Islamabad, later in the day or on Wednesday, and was also to travel to Doha, Qatar, where the Taliban maintain a political office.

Khalilzad is also holding video conferences with Kabul leaders rather than travelling to the Afghan capital because of the dangers of COVID-19, according to a US State Department statement. Afghanistan's dilapidated health system is grappling with the pandemic, with the number of infections thought to far outnumber the official tally of over 31,000 cases, including 733 deaths.

The implementation of the US-Taliban deal has reached critical stage, with the Taliban and Kabul's leaders expected to hold negotiations on a framework for a post-war Afghanistan that would end the fighting and bring the insurgents into the country's political arena.

Singapore PM's brother backs opposition but won't seek election

The younger Lee's entry into the opposition Progress Singapore Party fueled speculation he could stand as a candidate against the incumbent People's Action Party, led by his elder brother.

Lee Hsien Yang, the estranged younger brother of Singapore's Prime Minister Lee Hsien Loong, will not contest in the city-state's July 10 general elections, deflating the hype built up after he joined the opposition as the nine-day campaigning period kicked off Tuesday. "I have chosen not to stand for political office because I believe Singapore does not need another Lee," he said in a Facebook post after the nomination deadline passed. "I do not seek power, prestige or financial rewards of political office. I hope to be a catalyst for change."

The younger Lee's entry into the opposition Progress Singapore Party, announced last week, fueled speculation he could stand as a candidate against the incumbent People's Action Party, led by his elder brother, which has won every contest since independence in 1965. While Singapore doesn't allow opinion polls, most analysts expect the PAP to easily win again. Still, any narrowing of its victory margin could reflect an erosion of confidence in its new generation of leaders, particularly regarding how they are handling the pandemic.

Despite declining to run himself, Lee, 62, will campaign against the ruling party co-founded and built up by his father Lee Kuan Yew, the nation's founding prime minister, which his older brother now leads. The siblings have been sparring over the estate of their father since his death in 2015, and the rivalry has

spilled over into other conflicts. Campaigning ahead of the July 10 vote will likely focus on Singapore's response to Covid-19 and its economic fallout. The PAP's election manifesto hails its ability to steer the country through the coronavirus crisis, while numerous opposition parties will surface issues such as the expected increase in the goods-and-services tax and retrenchment insurance.

Family Drama

Lee Hsien Loong, who turns 70 in 2022, has signaled his intent to make way for his successor, widely expected to be current

Finance Minister Heng Swee Keat. While the prime minister has largely avoided government scandals since he took office in 2004, the family drama has been brewing in recent years. He said on Monday that the election isn't about him or any family disputes, but about Singapore's future at a critical juncture, according to the Straits Times. The siblings have clashed over Lee Kuan Yew's will, and in particular, his famous Oxley Road house. Lee Hsien Yang's wife is in a legal tussle over accusations that she mishandled the will, and his son -- an assistant professor of

economics at Harvard University -- faces a court charge for disparaging remarks about the judicial system that were posted on a private Facebook post.

This will be the first election for the Progress Singapore Party, which was founded last year by former ruling party members who became disgruntled with the government. It has seen a surge in donations in recent days, with its leader Tan Cheng Bock -- a former PAP lawmaker and presidential candidate -- describing it as the "Lee Hsien Yang effect."

China Muslim sterilization reports 'shocking' and 'disturbing': Mike Pompeo

US Secretary of State Mike Pompeo on Monday labeled as "shocking" and "disturbing" reports that China's ruling Communist Party is using forced sterilization, forced abortion and coercive family planning against minority Muslims. Pompeo highlighted a report about the situation in China's Xinjiang region by German researcher Adrian Zenz published by the Washington-based Jamestown Foundation think tank.

Pompeo, a persistent critic of China, including its treatment of Muslims in Xinjiang, said in a statement the findings were consistent with decades of Chinese Communist Party practices "that demonstrate an utter disregard for the sanctity of human life and basic human dignity". "We call on the Chinese Communist Party to immediately end these horrific practices and ask all nations to join the United States in demanding an end to these dehumanizing abuses." In his report, Zenz said his findings represented the strongest evidence yet that

Beijing's policies in Xinjiang met one of the genocide criteria cited in the U.N. Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide, namely "imposing measures intended to prevent births within the group." Zenz said analysis of Chinese government documents showed natural population growth in Xinjiang had fallen "dramatically." He said that in its two largest Uighur Muslim prefectures, growth rates fell by 84% between 2015 and 2018 and further in 2019. The Chinese Embassy in Washington referred to a statement by Foreign Ministry spokesman Zhao Lijian, saying that "some institutions are bent on cooking up disinformation on Xinjiang-related issues. ... Their allegations are simply groundless and false." Documents from 2019 revealed plans for a campaign of mass female sterilization targeting 14% and 34% of all married women of childbearing age in two Uighur counties, Zenz wrote. .

Life
Style

'People think their perfect partner will fall from the sky'

Movies and daily soaps have always been a part of our lives. Experts tell us the good and the bad side of the reel life influ-

Movies and daily soaps have always been a part of our lives. From action to fiction, we have always been influenced by reel life characters. And unarguably, many take cues from romantic films and soaps. Psychosocial analyst, Dr Aman Bhonsle, says, "We have a stake in the fantasy world of films and soaps, where we participate in happy ceremonies, perfect locations, etc. This increases our expectations from relationships subconsciously." Here, experts tell you the good and the bad side of the reel life influences.

Bonding

TV shows or a web series can at times help a couple bond easily. Bhonsle says, "Some shows can become excellent ice breakers to start a conversation, where they can relate to each

other as friends. The foundation of robust relationships is based on an even more robust friendship."

Misconceptions

Sometimes, rom-coms are dramatised and exaggerated on-screen. However, thanks to the influence it has on our subconscious minds, it increases the chance of misconceptions to creep in our relationships. Viveck Shetty, life coach says, "The concept of a soulmate has been so overdone in Indian and Western movies. People assume that their Mr/Mrs Perfect will fall from the sky. They forget the importance of communication and companionship when it comes to resolving an issue, and conclude that their partner is not their 'soulmate' without addressing issues."

Rekindling the romance

Sometimes a movie or a TV show is exactly what is needed to resurrect the interest level in a relationship. Bhonsle says, "It is possible for a couple to feel bored of each other. People start feeling like they have seen every facet of each other's personalities — met their friends, have gone to various places, restaurants and holidays. In such cases, on-screen romances, where love often lasts forever, helps give a new lease of life."

Comparisons

People often compare their real life relationships with the one shown in the reel life. Neeta V Shetty, psychotherapist, says, "People often compare their partners, relationships and marriages with on-screen characters, thus disregarding the reality and trying to live in the fantasy world, which results in having unrealistic expectations from their partner."

Creating Conflicts

Many characters portrayed on screen these days are often headstrong and gender specific. This tends to develop conflicts in a relationship. Shetty says, "Women are either shown as a helpless soul or as a strong feminist, which is far from reality. Men, on the other hand, are not supposed to have emotions or cry on screen. These misconceptions affect relationships."

Here's why parents should set screen-time limits for their kids

Excessive and isolated use of screens can be more harmful to kids and teenagers, especially if they are permitted in their bedrooms.

Parents should encourage their children to adopt healthy habits like physical exercise, a nutritious diet and getting sound sleep instead of spending long periods of time on electronic devices, a doctor who is leading the Canadian Pediatric Society's digital health task force has said. Dr Michelle Ponti said that the society's new guidelines describe how and when screens are used based on age rather than the prescribed time limits of low and medium exposure to the electronic devices, CTV news reported. "We're trying to avoid the fights by starting these screen-time limits and these digital literacy talks with families early," she said. Ponti pointed out that excessive and isolated use of screens can be more harmful to kids and teenagers, especially if they are permitted in their bedrooms. "It's much more difficult to pull back with a teenager," said Ponti, a London-based pediatrician who has a nine-year-old son and two daughters aged 17 and 18. Talking about the challenges she faced with her children, Ponti said, "My oldest daughter is quite responsible with her phone, my middle daughter, I have to constantly remind of screen-time rules and my son, he doesn't even own his own mobile device but he has access to the family's computer and the television and he has a gaming system."

No country meeting global goals for gender equality

In 2015, all United Nations member states adopted 17 Sustainable Development Goals (SDGs) to achieve by 2030 in areas such as education, climate, and gender equality.

No country is on track to achieve the gender equality called for in the

United Nations's development blueprint, a report released on Tuesday said. In 2015, all United Nations member states adopted 17 Sustainable Development Goals (SDGs) to achieve by 2030 in areas such as education, climate, and gender equality. But the new report says countries aren't on the right track to meet the gender equality benchmark, which requires eliminating discrimination and violence against women and ending harmful practices such as child marriage and female genital mutilation. "We're lit-

erally failing to deliver on the gender equality promises made in the (SDGs) for billions of girls and women," said Alison Holder, director of Equal Measures 2030, which put together the SDG Gender Index report. "Even more worrying for me is 1.4 billion girls and women live in countries that got a 'very poor' failing score on the index," she said, speaking on the sidelines of the Women Deliver gender equality conference in Vancouver. Using data from 129 countries, the survey shows that wealthy nations like Fin-

land, Sweden, Norway and the Netherlands were making the most progress while poor or unstable countries such as Chad, DR Congo, Congo-Brazzaville, Yemen and Niger were falling behind. There were also "pockets of good news even in struggling countries," said Holder. For example, Senegal is closer to achieving gender parity in its parliament than Denmark, even though Senegal's GDP is 56 times lower. However, no country has fully achieved gender equality, the report said.

Health & Fitness

Energy drinks may harm your heart

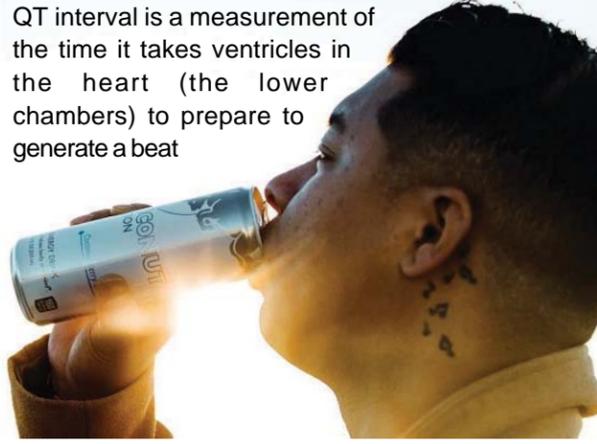
Consuming too many energy drinks in a short timespan may increase blood pressure and disrupt heart rhythm, a study has found.

Researchers also found a statistically significant increase in systolic and diastolic blood pressure in participants who consumed the energy drinks. Consuming too many energy drinks in a short timespan may increase blood pressure and disrupt heart rhythm, a study has found.

For the study, published in the Journal of the American Heart Association, enrolled 34 healthy volunteers between the ages of 18 and 40 years. Participants were randomly assigned to drink 32 ounces of one of two commercially available caffeinated energy drinks or a placebo drink on three separate days. The drinks were consumed within a 60-minute period but no faster than one 16-ounce bottle in 30 minutes.

Researchers at the University of the Pacific in the US measured the electrical activity of the volunteers' hearts by electrocardiogram, which records the way a heart is beating. They also recorded the participant's blood pressure. All measurements were taken at the study's start and every 30 minutes for four hours after drink consumption. Both energy beverages tested contained 304 to 320 milligrams of caffeine per 32 fluid ounces. Caffeine at doses under 400 milligrams is not expected to induce any electrocardiographic changes. Other common ingredients in the energy drinks in the study included taurine (an amino acid), glucuronolactone (found in plants and connective tissues) and B-vitamins. The placebo drink contained carbonated water, lime juice and cherry flavouring. In participants who consumed either type of energy drink, researchers found that the QT interval was six milliseconds or 7.7 milliseconds higher at four hours compared to placebo drinkers. The

QT interval is a measurement of the time it takes ventricles in the heart (the lower chambers) to prepare to generate a beat

again. If this time interval is either too short or too long, it can cause the heart to beat abnormally. The resulting arrhythmia can be life-threatening.

The results of the study confirm previous findings and suggest that the QT interval changes are generally sustained over the four-hour monitoring period rather than being a short-lasting effect after consuming 32-ounces of an energy drink. Researchers also found a statistically significant increase in systolic and diastolic blood pressure in participants who consumed the energy drinks. "We found an association between consuming energy drinks and changes in QT intervals and blood pressure that cannot be attributed to caffeine," said Sachin A Shah, a professor at University of the Pacific. "We urgently need to investigate the particular ingredient or combination of ingredients in different types of energy drinks that might explain the findings seen in our clinical trial," said Shah.

Weak upper body strength in women associated with anxiety

This latest study of more than 1,100 women aged 45 to 69 years found that 15% of participants, reported depression and or anxiety.

Washington D.C.: Weak upper and lower body fitness can cause serious depression and anxiety in midlife women, a recent study suggests. Although several studies have previously linked depression in midlife women with self-reported low physical activity, this new study evaluates objective measures of physical performance in relation to depression and anxiety in premenopausal, perimenopausal, and postmenopausal women. This latest study of more than 1,100 women aged 45 to 69 years found, in fact, that 15% of participants, especially those of younger age, reported depression and or anxiety.

Findings were published in the Journal of the North American Menopause Society. Because depression can cause disability, reduced quality of life, mortality, and heart disease, researchers felt it was important to identify potentially modifiable risk factors that could reduce morbidity and mortality. The study observed significant associations of objective physical performance measures with depression and anxiety. Specifically, they found that weak upper body strength (handgrip strength) and poor lower body strength (longer duration to complete the repeated chair stand test) were associated with elevated depression and/or anxiety symptoms.

Cell migration mechanisms leads to breast cancer spreading to bones

A recent study examined the mechanisms of cell migration which further states how breast cancer cells generate and later settle into the bones.

Washington DC: A recent study examined the mechanisms of cell migration which further states how breast cancer cells generate and later settle into the bones.

The study was published in the journal, 'Scientific Reports'. Jing Liu, one of the researchers believed that by examining the cancer cells through

biophysics, it will be clear how cancer cells generate enough force to move from the primary tumour site through the body.

"From a physics point of view, all the cell migration is driven by force," Liu said.

"We really want to discover the force architecture of a cell and deliver the

biomechanical and biophysical explanations toward cellular activities. The major focus of our lab is developing imaging methods to physically interpret cancer biology." "We are working with mathematicians and engineers to develop a mathematical model and physical model of the cell migration," he added. A Forster Resonance Energy Transfer-based tension, or FRET, the sensor, equipped with FRET molecules, acts like a spring to measure the tiny amount of force that is generated by the cancer cell through focal adhesion and that drives the cell to move. As the cancer cell moves, the spring expands; researchers measure the force by monitoring the change of FRET interactions.

Researchers monitored the

mobility of the cancer cells and found that when a cancer cell gets very close to a bone cell, it exhibits low tensions and slow mobility. The researchers hope this finding might lead to clues for how to control – and eventually, stop – cell migration. "This gives us a more precise measurement of how fast the cell is moving and where the cell will go to," Liu said. He further went on to say, "The basic idea is to use imaging as a method to see some of the physical parameters in cancer biology. Instead of only being able to look at millions of cells at time, technology has enabled us to examine a single cell. When the system is going smaller and smaller, the physical parameters inside the biological system become more and more useful and more and more important."

अपने बच्चों को बच्चों के संपूर्ण विकास के लिए जरूरी है आयोडीन

अपने बच्चों को स्मार्टफोन की आदत से बचाएं

आजकल बच्चों के पास स्मार्टफोन हैं जो उनके लिए मानसिक और शारीरिक रोगों का कारण बन रहे हैं। जिस तेजी से तकनीक आगे बढ़ रही है उसके खतरे भी बढ़ते जा रहे हैं। इससे बच्चों की आंखें कमजोर होने के साथ ही वह कई और बिमारियों के शिकार भी बन रहे हैं। आज के दौर में मोबाइल और कम्प्यूटर के बिन जीवन की कल्पना नहीं की जा सकती है। ऐसे में अभिभावकों को चाहिये किस वह बच्चों को स्मार्टफोन का इस्तेमाल जरूरी कामों को करने के लिए ही दें।

आंके के अनुसार माता.पिता के लिए बच्चों को स्मार्टफोन और टैब्लेट आदि के नियमित इस्तेमाल से रोकना कठिन होता जा रहा है।

अगर आप अपने बच्चे के जिद करने पर उसे बड़ी आसानी से अपना स्मार्टफोन पकड़ा देते हैं तो जरा सावधान हो जाएं क्योंकि बच्चों के हाथ में स्मार्टफोन पकड़ना किसी नशीली और जहरीली चीज पकड़ने के बराबर है।

एक हालिया अध्ययन में यह बात सामने आई है कि स्मार्टफोन की लत में फंसे बच्चे जहां माता.पिता के साथ कम समय बिता रहे हैं वहीं तकनीक उनके मानसिक विकास और दिमाग को कमजोर भी कर रही है। स्मार्टफोन का ज्यादा इस्तेमाल करने वाले बच्चों की रचनात्मक प्रतिभा खत्म होने लगती है और उनमें फैंसले लेने की क्षमता भी कमजोर पड़ जाती है। अध्ययन के दौरान पाया गया कि तकनीक के इस्तेमाल और फिजिकल एक्टिविटी में तालमेल न होने के कारण बच्चों का शारीरिक विकास भी प्रभावित हो रहा है।

बच्चों के विकास के लिए जो चीजें जरूरी हैं उनमें आयोडीन सबसे महत्वपूर्ण है। एक अध्ययन के अनुसार लगभग 4.2 करोड़ भारतीयों में थायरॉइड हार्मोन का स्तर असामान्य है। यह भी संकेत दिया गया है कि दुनियाभर के थायरॉइड रोगियों में 21 प्रतिशत अकेले भारत से हैं। बच्चे के मस्तिष्क के विकास में आयोडीन की भूमिका अहम रहती है। इसकी कमी शरीर में घेंघा सहित कई रोगों को आमंत्रण देती है।

आयोडीन की जरूरतें पूरी करने के लिए स्वस्थ और विविधतापूर्ण आहार की जरूरत होती है।

आयोडीन के कुछ अच्छे स्रोत -

पनीर : डेयरी उत्पादों में यह आयोडीन का सबसे समृद्ध स्रोत है। पनीर की दो किस्मों - चेंडूर और मोजरेला में यह खनिज अधिक होता है।

समुद्री शैवाल : इस समुद्री भोजन में आयोडीन पाया जाता है। कैल्प आयोडीन का यह सबसे समृद्ध स्रोत है।

अंडे : अंडे के योक में आयोडीन होता है। दूध : अध्ययन से पता चलता है कि 250 मिलीलीटर दूध में लगभग 150 माइक्रोग्राम आयोडीन होता है।

दही : एक कप दही में करीब 70 माइक्रोग्राम आयोडीन होता है यानी दैनिक जरूरत की करीब आधी मात्रा। यह पेट के लिए भी अच्छा है और कैल्शियम व प्रोटीन से भरपूर है।

इन खाद्य पदार्थों के अलावा आयोडीन के कुछ अन्य अच्छे स्रोत हैं। केले स्ट्रॉबेरी हरी पत्तेदार सब्जियां प्याज और मिठे आलू अनाज नट्स और मूंगफली जौ वगैरह।

बच्चों के गले में मौजूद जीवाणु बन सकते

हैं खतरा

बच्चों के गले में किसी खास बैक्टीरिया की मौजूदगी हड्डी और जोड़ों के संक्रमण का संकेत दे सकती है। इस बैक्टीरिया के कारण बच्चों के चलने.फिरने पर तो बुरा प्रभाव पड़ ही सकता है साथ ही साथ मौत का खतरा भी हो सकता है। बच्चों के गले में किसी खास बैक्टीरिया की मौजूदगी हड्डी और जोड़ों के संक्रमण का संकेत दे सकती है। इस बैक्टीरिया के कारण बच्चों के चलने.फिरने पर तो बुरा प्रभाव पड़ ही सकता है साथ ही साथ मौत का खतरा भी हो सकता है।

एक नए अध्ययन में अनुसंधान कर्ताओं ने पाया कि बच्चों के गले में पाए जाने वाला बैक्टीरिया किंगेला किंगे हड्डियों एवं जोड़ों में होने वाले संक्रमण से जुड़ा है। इससे पहले माना जाता था कि अधिकतर संक्रमण स्टेफेल्कोकस ए स्ट्रेप्टोकोकस और हेमोफिलस इन्फ्लूएंजा टाइप बी बैक्टीरिया की वजह से होता है। तब इनका इलाज लंबे समय तक एंटीबायोटिक चलाकर या सर्जरी से किया जाता था। पिछले कुछ साल में बेहद संवेदनशील तकनीकों के कारण इन संक्रमणों

के लिए जिम्मेदार बैक्टीरिया की सटीक पहचान संभव हो सकी है। शोधकर्ताओं ने छह माह से चार साल तक के 77 बच्चों का अध्ययन किया। इन्हें हड्डी या जोड़ संक्रमण के संदेह के चलते भर्ती कराया गया था। इनमें से 65 बच्चों को पक्के तौर पर हड्डी या जोड़ों का संक्रमण था। उन्होंने पाया कि चार साल से कम उम्र के बच्चों में हड्डी या जोड़ों का संक्रमण पाया गया थाएं उनमें से अधिकतर बच्चे किंगेला किंगे बैक्टीरिया से संक्रमित थे।

बच्चों को इस प्रकार रखें अनुशासन में किशोरावस्था तक पहुंचते.पहुंचते कुछ बच्चों का स्वभाव भी बदलने लगता है। बच्चे धीरे.धीरे जिद्दी और अड़ियल स्वभाव के हो जाते हैं जिस वजह से उन्हें कोई भी बात समझाना कठिन हो जाता है। ऐसी स्थिति में बड़ों से सीधे मुंह बात न करना किसी से बातचीत में असभ्य भाषा का इस्तेमाल करना बच्चे की यहीं आदतें आपकी परवरिश पर सवाल उठाने लगती हैं। ऐसे में बच्चों को हमेशा अनुशासन में रखने यह तरीके अपनायें। दो.ढाई साल की उम्र में बच्चे घर के सदस्यों से सबकुछ सिखते हैं। इसलिए अपने बच्चे

में अच्छी आदतें डालने के लिए अभिभावकों को उनकी इसी उम्र में सजग हो जाना चाहिए। अपने बच्चों के सामने अपना व्यवहार सही रखें जैसे बड़ों को सम्मान दें तो छोटों के साथ प्यार से बात करें। आपको ऐसा करते देख बच्चे भी यहीं सीखेंगे।

बाहर भी रखें अनुशासन

अगर आप अपने बच्चों के साथ सार्वजनिक स्थल पर जा रहे हैं तो वहां भी बच्चों के अनुशासन का पूरा ख्याल रखें। उन्हें दूसरे बच्चों के साथ मिलकर खेलने की शिक्षा दें और मारपीट या गलत हरकतें न करने जैसी बातें समझाएं।

बच्चे में छोटी.छोटी बातों पर रूठना या जिद्द करने की आदत होती है पर अभिभावकों को उनकी इस आदत पर गुस्से करने की जगह धीरे.धीरे उन्हें समझाना चाहिए। उन्हें प्यार से समझाएं कि तुम्हारी हर बात मानना न मुमकिन है। अगर बच्चा गुस्से में तोड़फोड़ या हिंसक व्यवहार करने लगे तो उसकी जिद्द को पूरा न करें बल्कि ऐसी स्थिति में उससे शांत रहने को कहें।

बच्चों की शरारतें और प्यारी.प्यारी बातें तो सभी को अच्छी लगती हैं लेकिन कभी.कभी वह कई अपशब्दों का इस्तेमाल कर देते हैं। बच्चे की ऐसी हरकत को नादानी समझकर अनदेखा न करें क्योंकि इससे बच्चों को अपनी गलती का एहसास नहीं होगा। बच्चों की ऐसी हरकत करने पर उसे रोके न की हंसकर बात को टाल दें। बच्चों को केवल परिवार के साथ ही नहीं बल्कि आसपास के लोगों के साथ विनम्र व्यवहार करना चाहिए। बच्चे को समझाएं कि उन्हें सभी के साथ प्यार से पेश आना चाहिए।

बाल्यावस्था में ही मानसिक विकास पर जोर दें

वर्तमान युग में हम सभी कम्प्यूटर से भली.भांति परिचित हैं 21वीं सदी में कम्प्यूटर के क्षेत्र में कई आविष्कार हुए और कई अनवरत रूप से जारी हैं हम सभी जानते हैं कि कम्प्यूटर में मौजूद मेमोरी

;संचय क्षमता के भी दो रूप हैं पहला रैम और दूसरा रोम रैम अस्थायी मेमोरी होती है अर्थात् जिसमें समय.समय पर परिवर्तन किया जा सकता है मेमोरी का दूसरा रूप रोम होता है जो कि स्थायी मेमोरी है अर्थात् एक बार प्रोग्रामर ने इसमें

जो डाटा डाल दिया वह स्थायी होता है जिसके साथ कोई छेड़खानी नहीं की जा सकती और ना ही आसानी से उसे मिटाया जा सकता है कम्प्यूटर का इस्तेमाल करते वक्त हम अपनी जरूरत के हिसाब से सर्वर से डेटा को डाउनलोड तथा सर्वर पर डेटा को अपलोड कर सकते हैं छ ड डाउनलोडिंग और अपलोडिंग की इस क्रिया के दौरान कुछ अनावश्यक वायरस स्वतः ही हमारे कम्प्यूटर की मेमोरी में प्रवेश कर जाते हैं जिन्हें ना तो आसानी से ढूँढा जा सकता है और ना ही आसानी से मिटाया जा सकता है ठीक इसी प्रकार बाल्यावस्था में एक बच्चा अपने चारों ओर के वातावरण से जो कुछ भी ग्रहण करता है वह सीधे उसके दिमाग में एक स्थायी स्थान बनाता है छ अथवा हम प्रोग्रामर की भांति जो कुछ भी उसे बताते या

सिखाते हैं वह सीधे उसकी स्थायी मेमोरी में प्रवेश करता है जिस प्रकार वायरस को अलग से डाउनलोड नहीं किया जाता वह स्वयं अपना स्थान बनाता है उसी प्रकार बच्चा अपने वातावरण से जो गलत

आचरण होते हुए देखता है वह वायरस की भांति उसकी बुद्धि में अपना स्थान बना लेते हैं जिसे मिटा पाना बहुत मुश्किल होता है कहने का तात्पर्य यह है कि बाल्यावस्था में बच्चा जो कुछ भी

ग्रहण करता है वह उसकी बुद्धि में सदा के लिए अपना स्थान बना लेता है चाहे फिर वह अच्छे आचरण हों या बुरे वह चारों ओर के वातावरण में जो भी होता देखता है उसे तुरंत ग्रहण कर लेता है अक्सर हम देखते हैं कि यदि घर में कोई बुजुर्ग

भजन.कीर्तन करता है तो बच्चे कीर्तन करना सीख जाते हैं और यदि कोई घर में गाली देता है तो बच्चे गाली देना भी सीख जाते हैं आज के युग में सबसे

ज्यादा चिंतनीय विषय है छोटे से बच्चे के हाथ में मोबाइल जब बच्चा किसी कारणवश रोता है तो अभिभावक अपने कामों में खलल पड़ता देख उसे तत्क्षण चुप कराने के लिए अपना मोबाइल उसके हाथ में थमा देते हैं और अपने कर्तव्य की इति श्री कर लेते हैं बच्चा शांत भी हो जाता है और अभिभावक अपने.अपने कार्यों में व्यस्त भी रहते हैं लेकिन यही घटना धीरे.धीरे कब आदत बन जाती है किसी को पता ही नहीं चलता पहले बच्चा रोता था तो उसे चुप कराने के लिए मोबाइल दिया जाता था अब बच्चा मोबाइल के लिए ही रोता है धीरे.धीरे यह आदत इतनी गंभीर हो जाती है कि अब बच्चा भोजन भी मोबाइल के सहारे करता है और बच्चे की यही आदत मां.बाप की मजबूरी बन जाती है बाल्यावस्था में बच्चे के प्रोग्रामर आप खुद बिनियेद्य उसे वे सभी अच्छे आचरण सिखाइये जो उसकी बुद्धि में सदा के

लिए जीवंत रहने वाले हैं और जो उसके अच्छे भविष्य को गढ़ने में सहायक होंगे और हाँ प्रयास करिये कि बच्चा अपने वातावरण से वायरस रूपी गलत आचरण ग्रहण ना कर सके बाल्यावस्था में जो भी बीज उसकी बुद्धि में पड़े

युवावस्था में वैसा ही वृक्ष खड़ू होगा और आपको बीज के अनुसार ही फल मिलेंगे अब ये आप को तय करना है कि आपको अपने बच्चे की बुद्धि में क्या बोना है।

आजकल के बच्चे भी हो रहे

हैं हाई बीपी का शिकार

अभिभावक बचपन से ही बच्चों का ध्यान रखें क्योंकि आजकल आरामदायक जीवनशैली और अस्वास्थ्यकर भोजन के कारण छोटे बच्चे भी उच्च रक्तचाप ;हाई बीपी जैसी बिमारी से पीड़ित पाये जा रहे हैं। एक रिपोर्ट में सामने आया है कि प्राथमिक और माध्यमिक स्कूलों में लगभग 23 प्रतिशत बच्चे उच्च रक्तचाप ;बीपी की समस्या से पीड़ित हैं। इस रिपोर्ट में बताया गया है कि बचपन में हाई बीपी से वयस्क होने पर हृदय रोगों की शुरुआत होने का खतरा रहता है। मोटापे से ग्रस्त या अधिक वजन वाले बच्चों में अगर समय पर जांच और उपचार न हो तो स्थिति और भी खतरनाक हो सकती है।

जंक फूड बढ़ा रहा बीपी

वहीं विशेषज्ञों के मुताबिक आजकल के बच्चे जीवन के शुरुआती चरण में ही विभिन्न प्रकार के जंक फूड के संपर्क में आ जाते हैं। यह खाद्य पदार्थ दुकानों व घरों में लंबे समय तक रखे रहते हैं जिसके लिए उनमें अत्यधिक मात्रा में नमक और चीनी मिलाई जाती है जो स्वास्थ्य के लिए हानिकारक है। वहीं इसकी जगह ब्राउन शुगर गुड और पाम शुगर का सेवन करना चाहिये। जो चावल हम आज इस्तेमाल करते हैं वह भी अत्यधिक परिष्कृत या प्रोसेस्ड होता है और केवल कुछ समय में ही पच जाता है। इससे ग्लूकोज के स्तर में वृद्धि होती है और हमें अक्सर भूख लगती रहती है जिससे दिन में बार.बार कुछ खाते रहने की इच्छा बनी रहती है। हाई बीपी से हृदय रोग और स्ट्रोक का खतरा हो सकता है। ऐसे में बच्चों में शुरुआत से ही अच्छे पोषण संबंधी आदतें विकसित करना महत्वपूर्ण होता है। छोटी उम्र से ही पर्याप्त शारीरिक गतिविधि तय करना हर बच्चे के विकास का एक समान रूप से महत्वपूर्ण पहलू है। जीवनशैली की बिमारियों की रोकथाम शुरू होनी चाहिए। स्कूल अपने छात्रों के जीवन को सही दिशा देने में मदद कर सकते हैं और बचपन में मोटापे के खिलाफ लड़ाई में बहुत महत्वपूर्ण भूमिका निभा सकते हैं। बचपन की स्वस्थ आदतें आगे के स्वस्थ जीवन की नींव रखती हैं। बच्चों में शुरू से ही खाने की अच्छी आदतों को प्रोत्साहित करें। उनके पसंदीदा व्यंजनों को सेहत के लिए उचित तरीके से बनाने का प्रयास करें। कुछ बदलावों से स्लैक्स को भी स्वास्थ्यप्रद बनाया जा सकता है।

ऑनलाइन शिक्षा के नुकसान ज्यादा फायदा कम

कोरोना महामारी की वजह से कई स्कूल, कॉलेज व शिक्षण संस्थानों में ऑनलाइन क्लासेज ली जा रही हैं, कोरोना के साथ ही स्टूडेंट्स के लिए जो मोबाइल ऐप आधारित कक्षाएं शुरू हुई हैं, उसके कई दुष्परिणाम सामने आ रहे हैं। पहला तो यही कि जिनके पास इन कक्षाओं से कनेक्ट होने की हैसियत नहीं है, या जिनका इंटरनेट स्लो है, वे ऐसी शिक्षा व्यवस्था से कोसों दूर हैं। इसके अलावा बच्चे पढ़ने के बहाने मोबाइल या लैपटॉप पर गेम्स खेलते हैं। ऐसे भी कई समाचार हैं, जिनमें भरी कक्षा में मोबाइल ऐप को हैक किया गया और उसमें गलत तरह की फिल्म चलाई गई।

ज्यादातर संस्थाएं अपना कोई ऑनलाइन प्लेटफॉर्म ना होने की वजह से कई फ्री एप जैसे जूम एप के माध्यम से कक्षाएं चला रहे हैं, हालांकि, केंद्रीय गृह मंत्रालय ने इस ऐप को लेकर अप्रैल में ही गाइडलाइंस जारी की थीं, जिसके बाद शिक्षण संस्थाओं ने इसका प्रयोग करना काफी हद तक कम कर दिया। इसकी जगह अब वे माइक्रोसॉफ्ट टीम, गूगल मीट आदि जैसे एप का इस्तेमाल कर रही हैं तो ट्यूशन देने वाले कभी-कभार बच्चों को पढ़ाने के लिए वॉट्सएप भी चला लेते हैं। लेकिन ग्रामीण क्षेत्रों में इस तरह की ऑनलाइन क्लासेस सफल नहीं हो पा रही हैं, क्योंकि वहां इंटरनेट कनेक्टिविटी की

बड़ी समस्या है। ऐसी क्लासेस के चलते कम पढ़े-लिखे पैरेंट्स भी खूब परेशान होते दिख रहे हैं। कोरोना ने कमाई कम कर दी है, फिर भी उन्हें स्मार्ट फोन, लैपटॉप या टैबलेट अरेंज करने पड़ रहे हैं। जो बच्चे मोबाइल या लैपटॉप के जरिए पढ़ रहे हैं, उन्हें न तो स्कूली वातावरण मिल रहा है और न ही वे टीचरों के साथ अच्छे से जुड़ पा रहे हैं। इसी के चलते ट्यूशन की जरूरत एकाएक बढ़ गई। अधिकांश अभिभावक ऑनलाइन क्लासों के साथ-साथ ट्यूशन पढ़ाने वालों का भी सहारा ले रहे हैं। लेकिन यह कोई नहीं समझा पा रहा है, कि जो बच्चे स्कूल में भी नहीं पढ़ते थे, वे ऑनलाइन माध

यमों से कैसे पढ़ाई पूरी कर पाएंगे। ऑनलाइन क्लासों के बहाने बच्चे अब पूरे दिन मोबाइलों से चिपके रहते हैं और गेम, पबजी आदि खेलते रहते हैं। पबजी के चलते तो कई घटनाएं भी होने लगी हैं। स्क्रीन बच्चों की आंखें भी खराब करती है, तो मोबाइल फोन का रेडियेशन उनके शारीरिक विकास में बाधा बनता है। पिछले हफ्ते भारत में हुए एक सर्वे में 80 फीसद से अधिक अभिभावकों ने माना कि लॉकडाउन में उनके बच्चों का स्क्रीन टाइम काफी बढ़ गया है, जिससे वे चिंतित हैं। इन्हीं सब दुष्परिणामों के चलते कर्नाटक और मध्य प्रदेश ने तो पांचवीं तक के छात्रों के लिए इस महीने से

ऑनलाइन क्लासों पर रोक लगा दी है, बाकी राज्यों को भी जितनी जल्द समझ आ जाए, उतना अच्छा रहेगा !! सरकारों को चाहिए ऐकडेमिक ईयर को लेकर स्कूल, कॉलेज, शिक्षण संस्थाओं, छात्रों और अभिभावकों को स्थिति साफ करें जिससे सभी शिक्षण संस्थान अपना ऑनलाइन सिस्टम दुरुस्त कर छात्रों को गुणवत्ता परक शिक्षा देने में सक्षम हो सकें व छात्र व अभिभावक भी अपने आपको उसी माहौल में ढालने की कोशिश कर सकें!!

**पटेल ऋषि उमराव,
आई टी प्रोफेशनल,
मोहाली, चंडीगढ़**

अपने आप से प्यार करें: आत्महत्या कमजोर दिमाग की सोच

प्रीती पांडेय
सीने में जलन आंखों में तूफान सा क्यों है
इस शहर में हर शख्स परेशान सा क्यों है
आज शहरयार की इस शायरी को हर किसी को समझना जरूरी है। सुशांत सिंह जैसे नामी अभिनेता का आत्महत्या करना पूरे देश में एक चिंता का विषय बना हुआ है। लोग जिन भौतिक चीजों के लिए अथेड़ उम्र तक पहुँच जाते हैं वह सब बल्कि उससे भी कहीं ज्यादा यानि नाम शोहरत बैंक बेलेंस घर गाड़ी और एक सेलिब्रिटी का रुतबा यह सब भी रोक नहीं पाया सुशांत को आत्महत्या करने से। इससे भी बड़ा कुछ तो होगा जिसकी कमी ने सुशांत को 6 महीने से अवसाद में घेर रखा था। एक सर्वे के मुताबिक हर साल लगभग 8 लाख लोग मानसिक बीमारी से तंग आकर आत्महत्या कर लेते हैं। आपको जानकर हैरानी होगी कि हर 9 में से 1 व्यक्ति मानसिक रूप से बीमार है। अगर पूरे विश्व की बात की जाए तो पहले नंबर पर रूस और दूसरे नंबर पर भारत ऐसा देश है जहाँ लोग सबसे ज्यादा आत्महत्या करते हैं। क्या जिंदगी की कोई भी परेशानी जिंदगी से बड़ी हो सकती है।

अब सवाल यह उठता है कि आखिर कोई व्यक्ति इस स्थिति तक कैसे पहुँच जाता है कि वह अपने जीवन का अंत करने का निश्चय कर लेता है। उसे अपने जीवन को खत्म करने के अलावा कोई और रास्ता क्यों नहीं सूझता क्यों वह अपने आपको सँभालने की कोशिश नहीं करता क्यों वह किसी से यह शेर नहीं करता कि वह ऐसा कदम उठाने वाला है ताकि कोई तो उसे रोक ले क्यों उसके मन में मरने का डर नहीं आता क्यों वह यह नहीं सोचता कि उसके जाने से उसके अपनों का क्या होगा। बहुत से ऐसे प्रश्न हैं जो वह जाने के बाद छोड़ देता है और उनका जवाब किसी के पास नहीं होता क्योंकि किसी ने उन सवालों को शायद कभी जानने की कोशिश ही नहीं की होगी अगर की होती तो जाने वाला नहीं जाता। आजकल हम जिस भागदौड़ का हिस्सा बने हुए हैं उसमें हम पेट भरने के लिए

नहीं बल्कि एक चकाचैंध भरी लाइफ जीने के लिए दौड़ रहे हैं। इस चकाचैंध की दुनिया में इतना दिखावा और बनावटीपना है कि आपको अपनी आंखों से सच्चाई के अलावा सभी कुछ साफनजर आता है। घर, मकान, गाड़ी सोना बैंक बेलेंस ब्रांडेड कपड़े घड़ी और न जाने क्या-क्या पाने के बाद भी यह दौड़ एक पल के लिए थमती नहीं है बल्कि पहले से ज्यादा इसकी गति तेज हो जाती है। क्योंकि अब एक और बड़ा घर पहले से बड़ी गाड़ी और सब कुछ पहले से ज्यादा और अच्छे को पाने की चाहत कभी खत्म नहीं होती। जिस तरह बड़ा और अच्छा का कोई अंत नहीं है वैसे ही इस रेस का फाइनल रिबन कहीं नहीं बंधा यानि यह दौड़ कभी खत्म नहीं होती। हर कोई इसमें दौड़ रहा है। हम भौतिक सुख पाने के लिए मानसिक सुख और चैन खो चुके हैं। आपके पास बहुत पैसा है जिससे आप दुनिया का हर सुख खरीद सकते हैं लेकिन पैसे के पीछे भागते-भागते आप जीना भूल चुके हैं आप बिस्तर भले ही महंगे से महंगा खरीद लें लेकिन चैन की नींद किसी भी कीमत पर खरीदी नहीं जा सकती। आपके गले में भले ही सोने की मोटी-मोटी चेन हों लेकिन आपको आंतरिक सुख-चैन नहीं दे सकती। आप घूमने फिरने पर लाखों खर्च कर लें लेकिन आपके चेहरे पर बिना वजह हंसी नहीं फूट सकती। आखिर क्या हो गया है हमें, क्यों हम रोबोट बनते जा रहे हैं हर जगह तुलना तारीफ प्रमोशन इन सभी चीजों से घिरते जा रहे हैं क्यों हम अपने लिए जीना भूल चुके हैं क्यों हम दूसरों के लिए जी रहे हैं।

खुल कर जिएं-एक शब्द जो आपने कई बार सुना होगा भाड़ में जाने दो। जी बिलकुल भाड़ में जाने दीजिये सभी को। अपने लिए जिएं। अगर आपको पता है कि आप कोई अच्छा काम कर रहे हैं तो आप खुश होइए अपने लिए अच्छे कपड़े पहनिए अपने लिए तैयार होइए घर में कोई मेहमान न भी आये तब भी घर को सजा कर रखिये अपने लिए भी अच्छे-अच्छे पकवान बनाइये घूमने जायें तो हर पल को एन्जॉय करिये आपके चेहरे पर खुशी केवल फोटो खिंचवाने तक ही सिमट कर न रहे बल्कि आप हर पल मुस्कुराते रहिये ऑफिस में अपने हिसाब से काम करिये कोई जरूरत नहीं है किसी तरह के दबाव में काम करने की। याद रखिये अगर आपके अंदर काबलियत है तो उसके दम पर काम करिये। आपकी नौकरी किसी के रहमो-कर्म पर नहीं बल्कि आपकी काबलियत पर टिकी है इसलिए कभी अपना आत्मसम्मान मारकर काम मत करिये। अपना मी टाइम जरूर निकालें आप एक महिला हो या पुरुष आपका अपना मी टाइम जरूर होना चाहिए। एक ऐसा टाइम जो केवल आपका अपना हो। जहाँ कोई रोक-टोक कोई टॉक-झाँक और किसी तरह की कोई जिम्मेदारी न हो। हम सभी एक-दूसरे के लिए सब कुछ करते हैं लेकिन एक ऐसा समय भी हो जब हम बस अपने लिए कुछ समय निकाल कर अपने हिसाब से जिएं। यह बात खासकर पति-पत्नी के रिश्ते में ज्यादा जरूरी है जहाँ एक-दूसरे की लाइफमें जरूरत से ज्यादा दखल होता है वहाँ रिश्ते में घुटन होना शुरू हो जाती है इसलिए पति-पत्नी का मतलब एक-दूसरे की नौकरी करना नहीं है। आपको एक-दूसरे को समझना होगा और एक-दूसरे को उनकी फ्रीडम और टाइम देना ही होगा ऐसा करना आपके रिश्ते को और भी अच्छा बनाएगा। रिश्ते में प्यार होना चाहिए डर नहीं। जो आपका है वह हर हाल में आपका ही है और जो नहीं है वह कुछ भी करने पर आपका नहीं है इसलिए अपनी लाइफभी जिएं और सामने वाले को भी जीने दें। बिना एक-दूसरे को जज किये एक-दूसरे के दोस्त बनें। अपने पार्टनर की खुशी की वजह बनें आत्महत्या की नहीं। ऑफिस में भी स्ट्रेस फ्री रहें-हर ऑफिस में राजनीति होती है। एक तरफ काम करने वाले लोग तो दूसरी तरफ चापलूसी करने वाले। आप अपने काम पर ध्यान दीजिये। अगर आपका काम काम करके चल रहा है तो सामने वाले का काम उसे चापलूसी करके चलाने

दीजिये। जिसको जो आता है उसे वही को नीचे मत गिरने दीजिये। नौकरी चली करके खुश होने दीजिये। आप नौकरी जाएगी इस डर को अपने दिमाग से करते हैं लेकिन कभी अपने स्वाभिमान निकाल कर प्री दिमाग से काम करिये।

घर घर में नारी सीता है

घर घर में नारी सीता है, नारी ही भगवद गीता है पर कहने वाले क्या जाने नारी पर क्या-क्या बीता है घर घर में नारी सीता है जाने कैसा ढंग हुआ था, छल वृंदा के संग हुआ था दुनियां को देती जो शिक्षा, अनुसूया की हुई परीक्षा धर्म कहाँ था उस प्रकरण में द्रुपदसुता के चीर हरण में हारा हुआ न्याय क्यों लगता फिर क्यों अन्यायी जीता है घर घर में नारी सीता है नारी देवी के समान है, सोचो ये कितनी महान है नारी नर के साथ खड़ी थी मिलकर पूरी जंग लड़ी थी नारी ही नर की जननी है फिर क्यों इतनी रार ठनी है नारी है नर की मर्यादा, नारी परम पुनीता है घर घर में नारी सीता है जब दहेज का पल आता है कितना बाप टूट जाता है गर्भ में जब मारी जायेगी दुनियां कैसे चल पायेगी नारी का सम्मान बढ़ाओ बेटी-बचाओ बेटी-पढ़ाओ चलो नया परिणाम लिखे है हम नारी पावन परिणीता है घर घर में नारी सीता है नारी ही भगवद गीता है **कवियत्री सोनी मिश्रा लखनऊ**

दोहा

देखो कैसा आ गया, अब प्रदेश में दौर। कागजात है और के, करे नौकरी और। (1) एक नौकरी को भटक रहे जहाँ पर लोग। कई नौकरी एक को ये कैसा संजोग। (2) पढ़कर के टॉपर बना ये देकर के दाम। टॉपर को आता नहीं राष्ट्रपति का नाम। (3) अरमा सारे हो गए अब कौड़ी के तीन। पढ़े लिखे बेहाल है देख समय का सीन। (4) **सन्नी पटेल अभिषेक, उन्नाव**

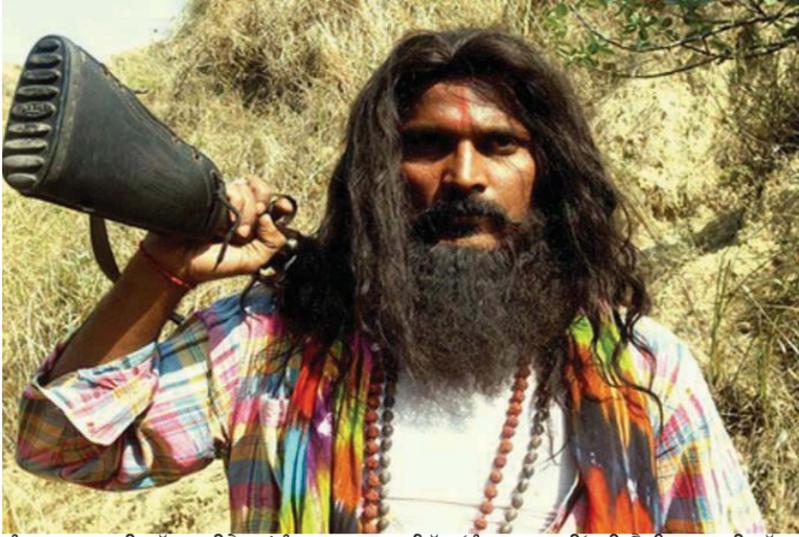
नीतिपरक दोहे

रिश्ते नाते आजकल, हैं जैसे व्यापार। लाभ हानि सोचे बिना, करै न कोई प्यार।। माया को सब पूजते, व्यर्थ हुए जज्बात। धन के आगे भावना, अब खाती है मात।। दिल भी ऐसे बँट गये, जैसे बँटे मकान। रोने को काँधा नहीं, भीतर जी हलकान।। दौलत जीती क्या किया, जीत सकै दिल जीत। मन बाँटेगा कौन सँग, साथ न हों जब मीत।। डाली से होकर जुदा, पीले होते पात। जीवन भी तब तक हरा, जब तक प्रियजन साथ।। **डॉ. सुमन सुरभि लखनऊ**

जीवन हो नीलकंठ जैसा

जीवन हो नीलकंठ जैसा, विष का प्याला भी गृहण करें परमार्थ और सुखसैय्या में, परमारथ का ही वरण करें। अन्याय के सम्मुख नतमस्तक हो जाना तेरा कर्म नहीं मानवता है कर्तव्य तेरा, कायरता तेरा धर्म नहीं। जीवन संग्राम में उतरे तो संघर्ष को अपना अस्त्र बना विश्वास स्वयं पर कर ले तू अपने हाथों को शस्त्रा बना। सूरज उदित नहीं भी हो पर भोर तो फिर भी होती है निज मार्ग बना जो पाता है बस विजय उसी की होती है। इन धर्म के ठेकेदारों से पूछे कोई कि धर्म है क्या मर्म भुला दे मानवता का उससे बड़ा अधर्म है क्या। जाति, धर्म, प्रांत से पहले हम सब भारतवासी हैं नमन करो इस माटी को ये अपना काबा काशी है। सत्तार में आए सेवक बन, आकर मालिक बन जाते हैं छीन गरीब किसान की रोटी, अपना कोष सजाते हैं। उनकी नजरों में राष्ट्रधर्म इक शब्द से ज्यादा कैसे हो राजनीति में नीति लुप्त फिर निज मर्यादा कैसे हो। धिक्कार है ऐसे वैभव पर जो मानवता का दमन करे है जीने का अधिकार सभी को सबके हित को नमन करें। कितने पुण्य कर्म के बदले हमको भारत में जन्म मिला ये जीवन भी अर्पण इसको जिससे गौरव का मर्म मिला। **डॉ. सुमन सुरभि**

ਚੰਬਲ-ਬਹੁਪੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸ਼ਬਦ

ਚੰਬਲ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਚੰਬਲ ਅਥਵਾ ਗਜਜੰਮ ਇਹ ਇੱਕ ਚਮੜੀ ਦਾ ਰੋਗ ਹੈ ਇਹ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਗ ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰੋਗ ਵਿੱਚ ਚਮੜੀ ਉੱਪਰ ਖਾਰਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚਿੱਟਾ ਦੁਪੀਆ ਰੰਗ ਦਾ ਪਾਣੀ ਚਮੜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਵਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਚੰਬਲ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਅਰਥ 'ਪਾਣੀ ਦਾ ਵਹਿਣ' ਵੀ ਹੈ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਐਂਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ ਡਰਮਾਟੋਲੋਜਿਸਟਸ ਵੱਲੋਂ ਚੰਬਲ ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੰਬੰਧੀ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ 'ਮਾਰਚ-2005' ਵਿੱਚ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਬਾਬਤ ਬਹੁਤ ਖੋਜ ਭਰਪੂਰ ਵੇਰਵਾ ਦਰਜ ਹੈ। ਚੰਬਲ ਭਾਵ ਐਂਗਲਿਸ਼ਮਾ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜੋ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ 'ਉਬਾਲਣਾ' ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲਾਲ, ਖੁਸ਼ਕ ਅਤੇ ਖਾਰਸ਼ਦਾਰ ਚਮੜੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਚਮੜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਵਾਰੀ ਪਾਣੀ ਰਿਸ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਛਾਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚਮੜੀ ਤੇ ਫਿਲਕੇ ਵਾਲੀ ਮੋਟੀ ਜਿਹੀ ਪਾਪੜੀ ਜੰਮ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਚੰਬਲ (ਐਂਗਲਿਸ਼ਮਾ) ਅਤੇ ਚੰਮ ਰੋਗ 'ਡਰਮਾਟੀਟਿਸ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਂਟੋਪਿਕ-ਐਂਗਲਿਸ਼ਮਾ ਭਾਵ ਕਿ ਐਲਰਜੀ ਵਾਲੀ ਚੰਬਲ ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਐਂਟੋਪਿਕ ਡਰਮਾਟੀਟਿਸ ਭਾਵ ਐਲਰਜੀ ਵਾਲੇ ਚੰਮ ਰੋਗ ਦਾ ਹੈ। ਐਲਰਜੀ ਵਾਲੀ ਚੰਬਲ 'ਐਂਟੋਪਿਕ ਐਂਗਲਿਸ਼ਮਾ' ਇਕ ਜਟਿਲ ਰੋਗ ਹੈ ਜੋ ਛੂਤ ਵਾਲੀ ਬਿਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਚਮੜੀ ਦੇ ਬੈਰੀਅਰ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਜਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਐਲਰਜੀ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਧਾਰਨਤਾਵਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ। ਐਲਰਜੀ ਵਾਲੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਰੁਝਾਨ ਅਕਸਰ ਪੀੜ੍ਹੀ-ਦਰ-ਪੀੜ੍ਹੀ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਰੜ ਜਾਂ ਖਾਰਸ਼ ਦੇ ਰੋਗ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਪੱਖੋਂ ਇਸਦਾ ਪੱਕਾ ਇਲਾਜ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਰੀਕੇ ਹਨ। ਐਲਰਜੀ ਵਾਲੀ ਚੰਬਲ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਤੇ ਰੋਗ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੱਲ੍ਹੜ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਤੱਕ 60% ਚੰਬਲ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਕਈਆਂ ਦੀ ਚਮੜੀ ਖੁਸ਼ਕ ਰਹਿਣੀ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਲਣਕਾਰੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਬਣ ਜਾਂ ਸਾਬਣ ਦੀ ਝੱਗ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਨਹਾਉਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਹੇਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਚੀਨੀ ਜੜ੍ਹੀ-ਬੂਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਘਟਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੰਬਲ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਲਾਜ ਟੋਪੀਕਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ-ਟੋਪੀਕਲ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਚਮੜੀ ਦੀ ਸਤਹਿ ਤੇ ਲਗਾਉਣਾ ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੰਭੀਰ ਚੰਬਲ ਲਈ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਖਿਕ ਦਵਾਈ ਭਾਵ ਕਿ ਮੂੰਹ ਦੁਆਰਾ ਲੈਣ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਚੰਬਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ 'ਸੰਪੂਰਣ ਮਾਲਸ਼ੀ ਚਿਕਿਤਸਾ' ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਸਰਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਦੇਸੀ ਤਰੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦਾ ਸਾਧਾਰਨ ਜਿਹਾ ਇਲਾਜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰੀਰ ਦੇ ਜਿਸ ਹਿੱਸੇ ਉੱਪਰ ਇਸ ਰੋਗ ਦੇ ਲੱਛਣ ਹੋਣ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਫ਼ ਰੱਖੋ, ਖਾਰਸ਼ ਹੋਣ ਤੇ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀ ਮਾਲਿਸ਼ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਪਰ ਰਾਖ ਜਾਂ ਸੁੱਚੀ ਮਿੱਟੀ ਲਗਾਉ ਕੁਝ ਦਿਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਪਚਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਚਮੜੀ ਦਾ ਇਹ ਰੋਗ ਦਰੁਸਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ 'ਚੰਬਲ-ਘਾਟੀ' ਵੀ ਹੈ ਇਹ ਘਾਟੀ ਮੱਧ-ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਾਨਮੱਤਾ ਗੌਰਵਮਈ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਚੰਬਲ-ਘਾਟੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸਿਰਫ ਡਾਕੂਆਂ ਤੇ ਬਾਗੀਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਚੰਬਲ-ਘਾਟੀ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸੁਰਬੀਰ ਰਾਮ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਿਸਮਿਲ ਅਤੇ ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ ਭਦੌਰੀਆ ਵਰਗੇ ਯੋਧੇ ਵੀ ਪੈਦੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਨ-ਬਾਨ-ਸ਼ਾਨ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਤੱਕ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਅੱਜ ਵੀ ਚੰਬਲ-ਘਾਟੀ ਦੀ ਧਰਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੰਜਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਬਹਾਦਰ ਸੈਨਾ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਪੈਦੇ ਹੋਏ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਬਹਾਦਰ ਫੌਜੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਘਾਟੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਖਾਤਰ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਹਨ। ਚੰਬਲ-ਘਾਟੀ ਦੇ ਮੁਰੈਨਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 'ਅਭਿਯੁਦਯ-ਆਸ਼ਰਮ' ਨਾਂ ਦਾ ਸਕੂਲ 1992 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਵੀ ਚੰਬਲ-ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ ਵੇਸਵਾਪੁਣੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਤੇ ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੁਨਰ ਸਿਖਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚੰਬਲ-ਘਾਟੀ ਦੀਆਂ ਸਫੈਦ ਰੰਗੀਆਂ ਵਿਲੱਖਣ ਨਸਲ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਚਿੜੀਆਂ ਵੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਇੱਕ ਵਡਮੁੱਲਾ ਅੰਗ ਹਨ। ਨਾਮਵਰ ਕਵੀਆਂ ਅਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਨਮੋਹਕ ਚਿੜੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਚੰਬਲ-ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਾਮਵਰ ਡਾਕੂ ਜਿਵੇਂ ਡਾਕੂ ਮਾਨ ਸਿੰਘ, ਨਿਰਭੈ ਸਿੰਘ ਗੁੱਜਰ, ਪਾਨ ਸਿੰਘ ਤੋਮਰ, ਜਗਜੀਵਨ ਪਰਿਹਾਰ, ਅਤੇ ਫੂਲਨ ਦੇਵੀ ਵੀ ਹੋਏ ਹਨ। 10 ਅਗਸਤ 1963 ਨੂੰ ਉੱਤਰ-ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ ਦੇ ਪੰਡੂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਜਨਮੀ ਬੈਂਡਿਟ-ਕੁਈਨ (ਡਾਕੂ-ਰਾਣੀ) ਵਜੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ 'ਫੂਲਨ ਦੇਵੀ' ਇੱਕ ਡਾਕੂ ਔਰਤ ਸੀ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਫੂਲਨ ਦੇਵੀ ਇੱਕ ਨਾ-ਕਾਮਯਾਬ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਫੂਲਨ ਦੇਵੀ 18 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਟੋਲੀ ਦੇ ਡਾਕੂਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਟੋਲੀ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮੂਹਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪਣੀ ਟੋਲੀ ਦੀ ਲੀਡਰ ਬਣ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਸੋਚਿਆ। 1981 ਵਿੱਚ ਫੂਲਨ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਟੋਲੀ ਉਸੇ ਪਿੰਡ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦਾ ਬਲਾਤਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਬਲਾਤਕਾਰੀਆਂ ਮੁਜ਼ਰਿਮਾਂ ਸਮੇਤ ਪਿੰਡ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਠਾਕੁਰ ਜਾਤ ਦੇ 22 ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਕੇ ਮਾਰਿਆ। ਬੈਂਡਿਟ-ਕੁਈਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਫੂਲਨ ਦੇਵੀ 1999 ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਟਿਕਟ ਤੇ ਮਿਰਜਾਪੁਰ ਤੋਂ ਲੋਕਸਭਾ ਦੀ ਸੰਸਦ ਵੀ ਚੁਣੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ਰ ਕੰਪਨੀ ਵੀ 'ਚੰਬਲ ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ਰ' ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮੀ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਚੰਬਲ-ਘਾਟੀ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ। ਡਾਕੂਆਂ ਦੀਆਂ ਲੁੱਟਾਂ-ਮਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤ੍ਰਾਸਦਿਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਿਆਨਦੀ ਚੰਬਲ-ਘਾਟੀ ਭਾਰਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਮਰਕੂਲੀਅਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਯਮੁਨਾ ਦਾ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਚੰਬਲ ਦਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਗੰਗਾ ਬੇਟ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਸਹਾਇਕ ਦਰਿਆ ਸ਼ਿਪਰਾ, ਸਿੰਧ,

ਕਲਿਸਿਧ ਅਤੇ ਕੁਨੌਂ ਦਰਿਆ ਹਨ। ਇਹ ਦਰਿਆ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਉੱਤਰ-ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਮੱਧ-ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਧਾਰ, ਉਜੈਨ, ਰਤਲਾਮ, ਮੰਦੌਰ ਅਤੇ ਭੀੜ ਮੁਰੈਨਾ ਆਦਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਹੋ ਕੇ ਵਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਿਆ ਦੱਖਣੀ ਮੋੜ ਤੋਂ ਉੱਤਰ-ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਯਮੁਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਮੱਧ-ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੀ ਲੰਘਦਾ ਹੈ। ਚੰਬਲ ਦਰਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਰਮਨਵਤੀ ਜਾਂ ਚਰਮਵਾਤੀ ਨਾਮ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਇੰਦੌਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਜਾਨਾਪਾਵ ਪਰਬਤ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 650 ਮੀਲ ਲੰਮਾ ਬਾਰਾਮਾਹੀ ਵਹਿੰਦਾ ਦਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਰਿਆ ਉੱਤੇ ਚਾਰ ਬਿਜਲੀ ਕੇਂਦਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ- ਗਾਂਧੀ ਸਾਗਰ, ਰਾਣਾ ਸਾਗਰ, ਜਵਾਹਰ ਸਾਗਰ ਅਤੇ ਕੋਟਾ-ਵੇਰਾਜ। ਚੰਬਲ ਦਰਿਆ ਕਾਵੇਰੀ, ਯਮੁਨਾ, ਸਿੰਧੂ, ਪਹੁਜ ਭਰੋਹ ਦੇ ਕੋਲ ਪੈਚਨਦਾ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ-ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭਿੰਡ ਅਤੇ ਇਟਾਵਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਹੱਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਪੰਜ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਸੰਗਮ ਤੇ ਖ਼ਤਮ

ਇਸ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਬਲ
ਸੰਪਰਕ ਨੰ. 98881-40052
chambalgurpreetsingh@gmail.com

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਪਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕਾਉਣ ਜੋਗਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਫੁਰਮਾਇਆ ਕਿ ਤੇਰੇ ਦਰ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਬਿਨਾਂ ਲੰਗਰ-ਪਾਣੀ ਛਕੇ ਜਾਇਆ ਕਰਨਗੇ ਇਸੇ ਧਾਰਨਾ ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਬਾਬਾ ਸਿੱਧ ਸਰਸਾਈ ਜੀ ਦੇ ਦਰ ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੰਗਤ ਉੱਥੋਂ ਲੰਗਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਨਹੀਂ ਛਕਦੀ। ਬਾਬਾ ਸਿੱਧ ਸਰਸਾਈ ਜੀ ਦਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪਿੰਡ ਚੰਬਲ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤਰਨਤਾਰਨ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 10 ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ 10 ਹਾੜ (24 ਜੂਨ) ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਜੋੜ-ਮੇਲਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਕੋਰੜ ਦੇ ਰੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਤੋਂ ਸੇਵਾਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੱਤ ਵਾਰੀ ਪੱਲਾ ਛੁਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਗ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਲਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਰਾਖ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਖ ਦਾ 40-45 ਦਿਨ ਸੇਵਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਰੋਗ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਠੀਕ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਪਾਣੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਅਸਥਾਨ ਤੇ 2 ਕਿਲੋ ਗੁੜ ਦਾ ਮੱਥਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨੇ ਵਜੋਂ ਟੇਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਰੱਖ ਕੇ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਨਾਲ ਚੰਬਲ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਜੜ੍ਹ ਤੋਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਦੀ ਲੋਕਾਈ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹਾਨਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਵੱਸਦੇ ਚੰਬਲ ਗੋਤ ਦੇ ਲੋਕ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਦੀ ਰਾਖ ਦੇ ਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਰਾਖ ਮਰੀਜ਼ ਨੇ ਪੰਜ ਐਤਵਾਰਾਂ ਤੱਕ ਸਰੀਰ ਦੇ ਜਿਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਚੰਬਲ ਹੋਵੇ ਉਸ ਉੱਪਰ ਲਾਉਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਹੈ ਕਿ ਰਾਖ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਰੋਗ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਤਕਲੀਫ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਉੱਪਰ ਤੁਸੀਂ ਸਰੋਂ ਦਾ ਤੇਲ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰੋਗੀ ਨੂੰ ਦਵਾਈ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਿੰਡ ਜਿੱਥੇ ਚੰਬਲ ਗੋਤ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਹੋਣ ਦੀ ਜੂਹ ਅੰਦਰੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਚੰਬਲ ਇੱਕ ਬਹੁਪੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸ਼ਬਦ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਦਸਤੂਰਾਂ ਵਜੋਂ ਸਦਾ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਚੰਬਲ ਦਾ ਵਹਿਣ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ-ਬੇਲਿਆਂ, ਦਰਿਆਵਾਂ, ਸਮਾਜਿਕ-ਕੁਰੀਤੀਆਂ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ-ਸਮੀਕਰਣਾਂ ਅਤੇ ਭੁੱਖੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਘਾਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਹਿੰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚੰਬਲ-ਘਾਟੀ ਨੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡੇ ਤੇ ਹੰਢਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਅੱਜ ਤੱਕ ਚੰਬਲ ਦੇ ਰੋਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡੇ ਤੇ ਹੰਢਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੰਬਲ ਦਾ ਰੋਗ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੰਬਲ-ਘਾਟੀ, ਚੰਬਲ ਦਰਿਆ ਅਤੇ ਚੰਬਲ ਵੇਸ਼ਜ ਲੋਕ ਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਭੁੱਖੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਵੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਲੇਖਕ ਖੁਦ ਚੰਬਲ ਬਰਾਦਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਸਮੂਹ ਪਰਿਵਾਰ ਚੰਬਲ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸੁਯੋਗ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਉਡਾਰੀ ਭਰਨ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਹਾਮੀ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਿਆ ਇਟਾਵੇ ਤੋਂ 25 ਮੀਲ ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮ ਵਿੱਚ ਯਮੁਨਾ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਜਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਉਥਲ-ਪੁਥਲ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਅਤੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਬਦਲਾਵ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਦੌਰ ਦੀ ਜੋ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਚੰਬਲ ਇੱਕ ਜੱਟ (ਸਿੱਖ) ਬਰਾਦਰੀ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਗੋਤ ਹੈ। ਇਸ ਗੋਤ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ਦੋ ਪਿੰਡ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿੱਚ ਚੰਬਲ ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਚੰਬਲ ਖੁਦ ਨਾਮ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਘੁੱਗ ਵੱਸਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਵਜੋਂ ਚੰਬਲ ਗੋਤ ਦੀ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਇਸ ਗੋਤ ਦੇ ਲੋਕ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਤਰਨਤਾਰਨ ਤੋਂ 8 ਮੀਲ ਦੂਰ ਸ਼ੇਰੋਂ ਪਿੰਡ ਤੋਂ 2 ਮੀਲ ਦੂਰ ਚੰਬਲ ਪਿੰਡ ਵੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਚੰਬਲ ਗੋਤ ਦੇ ਲੋਕ ਕੁਝ ਪੁਰਾਣੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ ਅਪਣਾ ਲਿਆ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਜੱਟ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਖਵਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਪਿੱਛੇ ਖਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਚੰਬਲ ਵੀ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ੇਖੂਪੁਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚੰਬਲ ਪਿੰਡ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਆਬਾਦੀ ਖਾਨਦਾਨੀ ਚੰਬਲ ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਹੀ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੱਧ-ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਚੰਬਲ ਦੇ ਬੀਰਝਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਚੰਬਲ ਰਾਜਪੂਤ ਖਾਨਦਾਨ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਨਾਲ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਵਾਸ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਆਪਣੇ

ਦਿਨ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਤੇ ਲੰਗਰ ਪਾਣੀ ਘਰ ਆ ਕੇ ਛਕਦੇ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦਾ ਦਰਬਾਰ ਸਜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਠ ਕੇ ਇੱਕ ਕੋਰੜ ਦੇ ਰੋਗ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ ਮਨੁੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਆਣ ਖਲੋਤਾ ਅਤੇ ਫਰਿਆਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਰੋਗ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਦਿਵਾਓ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਸਿੱਖ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇ ਜਿਹੜਾ ਨਿਤਨੇਮ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਲੰਗਰ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਤੋਂ ਨਾ ਛਕਦਾ ਹੋਵੇ ਉਹ ਸਿੱਖ ਆਪਣਾ ਪੱਲਾ ਇਸ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਸੱਤ

ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ

ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਥਾ-ਕਹਾਣੀਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਦੀਆਂ ਉਹ ਅਧੂਰੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਅਸਲ ਜੀਵਨ 'ਚ ਕਦੇ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਸ਼ਾਇਰ/ ਲੇਖਕ/ ਕਲਮਕਾਰ ਇਹਨਾਂ ਅਧੂਰੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ/ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਮੁੱਚਾ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਇਸੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਅਧੀਨ ਸਿਰਜਣਾ/ ਰਚਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਂ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਾਤਰਾਂ ਵੇਲੇ ਕੁਝ ਛੋਟ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਾਤਰਾਂ/ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਅਰਥਗੀਣ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਧਾ ਦਾ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਧਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੀਕ ਕਲਪਣਾ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਸਿਗਮੰਡ ਫ੍ਰਾਇਡ ਨੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਨੇ ਸਾਡੀਆਂ ਗਹਿਰੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦੀ ਦਿੱਸਦੀ/ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਤੀਕਿਆ ਹੈ; ਜਿਹੜੀ ਬਚਪਨ, ਜਨੂੰਨ ਜਾਂ ਯਾਦਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਧਾ ਵਿਚ ਵੀ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਦੇ ਮਿਲਾਪ, ਵਿਛੋੜੇ ਨੂੰ ਸੁਪਨੇ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਨੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰੀਤਮ/ ਪਿਆਰਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਖ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਮਿਲਾਪ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; 'ਸੁਪਨਿਆਂ ਤੂੰ ਸੁਲਤਾਨ ਹੈ ਉੱਤਮ ਤੇਰੀ ਜਾਤ ਸੌ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਛੋੜੇ ਆਣ ਮਿਲਾਵੇ ਰਾਤ।' (ਲੋਕ ਤੱਥ)

ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ ਸੁਪਨਿਆਂ ਅੰਦਰ ਜਿਉਂਦੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰੇ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਅੰਦਰ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਬਾਰੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ/ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; 'ਜਿਉ ਸੁਪਨਾ ਅਰੁ ਪੇਖਨਾ ਐਸੇ ਜਗ ਕਉ ਜਾਨਿ॥ ਇਨ ਮੇ ਕਛੁ ਸਾਚੇ ਨਹੀ ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਭਗਵਾਨ॥' (ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਪੰਨਾ-1427)

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਹੀ ਸੁਪਨੇ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਰੀਰ ਨਾਸ਼ਮਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜੀਵਨ ਸੁਪਨੇ ਦੇ ਵਾਂਗਰਾਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਕਰਮਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ; 'ਝੂਠਾ ਤਨੁ ਸਾਚਾ ਕਰਿ ਮਾਨਿਓ ਜਿਉ ਸੁਪਨਾ ਰੈਨਾਈ॥' (ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਪੰਨਾ-219)

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਸੁਪਨਿਆਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ/ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਰਚਨਾਵਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੁਪਨਿਆਂ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ; 'ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਮਿਲੇ ਅਸਾਂ ਨੂੰ ਅਸਾਂ ਧਾ ਗਲਵੱਕੜੀ ਪਾਈ ਨਿਰਾ ਨੂਰ ਤੁਸੀਂ ਹੱਥ ਨਾ ਆਏ ਸਾਡੀ ਕੰਬਦੀ ਰਹੀ ਕਲਾਈ।' (ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ) ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਕਲਪਣਾ ਦੇ ਆਵੇਸ਼ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਧਾ ਵਿਚ ਦੂਜਾ ਪੱਖ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਇਸ਼ਟ/ ਦੇਵਤਾ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਟਾਂ/ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਖੜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਕਲਪਣਾ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦੀਜ਼ਾਮਾ ਪਹਿਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਵੀ ਸੁਪਨਿਆਂ 'ਚ ਵਧੇਰੇ ਖੁਸ਼ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ/ ਆਨੰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ; 'ਸੁਪਨੇ ਹਰ ਬੱਚਾ, ਬੁੱਢਾ ਤੇ ਜਵਾਨ ਦੇਖਦਾ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਜਿਹੜੇ ਦਿਨਾਂ ਜਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਦਿਸਦੇ ਹਨ। ਬੱਚਾ ਕਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਗੋਲ ਕਰ ਕੇ ਮਚਾਕੇ ਮਾਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਦੁੱਧ ਚੁੰਘ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਕਦੀ ਅੱਖਾਂ ਕੱਠੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਅਤੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਲਟਕਾ ਕੇ ਰੋਣ ਵਾਲੀ ਸੂਰਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਬੱਚਾ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਰੋਂਦਾ, ਹੱਸਦਾ ਜਾਂ ਦੁੱਧ ਚੁੰਘਦਾ ਹੋਵੇ।' (ਕਿਰਪਾਲ ਕੌਰ, (ਲੇਖ), ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਸੰਸਾਰ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਮਿਤੀ- 25 ਮਈ 2016)

ਅਲਾਦੀਨ ਦਾ ਚਿਰਾਗ, ਰੱਬ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵਰਦਾਨ, ਦੱਬਿਆ ਖਜ਼ਾਨਾ ਅਤੇ ਜਾਦੂਈ ਮੁੰਦਰੀ ਆਦਿਕ

ਮਨੋਕਲਪਿਤ ਕਹਾਣੀਆਂ; ਇਹਨਾਂ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵੱਜੋਂ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਸ਼ੇਖਰਚੱਲੀ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਅੱਜ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦੇ ਵੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦਿਨ ਵਿਚ ਹੀ ਸੁਪਨੇ ਵੇਖਦਾ ਸੀ/ ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿਉਂਦਾ ਸੀ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਕਲਪਣਾ ਦੀ ਉਪਜ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪਾਤਰ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਪਰ! ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿਉਂਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੁਪਨਾ (ਸ਼ੇਖਰਚੱਲੀ) ਘੜ ਲਿਆ।

ਖ਼ੈਰ! ਉਪਰੋਕਤ ਕਹਾਣੀਆਂ/ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਕਾਰਣ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਖੇਤਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਤੇ ਗਹਿਰਾ ਅਸਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉੱਝ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਅੰਦਰ ਬਿਲਕੁਲ 100% ਸਟੀਕ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ ਪਰੰਤੂ ਫੇਰ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਹਾਵਾਂ-ਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਅਮੁਮਨ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਟੀਕ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਵੀ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਿਨੇਮਾ ਸੰਦਰਭ:
ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਫਿਲਮ/ ਨਾਟਕ/ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ 'ਜਾਗਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਸੁਪਨੇ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯਕੀਨਨ, ਇਹ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਦਰੁੱਸਤ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਜਾਗਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਮਸਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ/ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ

ਲਈ ਬਹੁਤੇ ਭਾਵੁਕ ਲੋਕ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਨਾਇਕ ਦੀ ਮੌਤ ਉੱਪਰ ਰੋਂਦੇ ਹੋਏ ਵੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਬਹੁਤ ਭਾਵੁਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਇਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਫਿਲਮਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕ ਉਸ ਫਿਲਮ ਨਾਲ/ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨਾਲ ਭਾਵੁਕਤਾ ਵੱਸ ਜੁੜ ਜਾਣ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਫਿਲਮ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਖ਼ਸ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਨਾਟਕ ਹੈ/ ਡਰਾਮਾ ਹੈ/ ਨਕਲੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਉਹ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਸੁਪਨੇ ਨਾਲੋਂ ਅੱਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਉਂਦਾ।

ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਇਹਨਾਂ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ/ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵੱਧ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਹਾਣ ਦੀਆਂ ਹੋਣ/ ਮੋਚ ਦੀਆਂ ਹੋਣ। ਫਿਲਮੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀ ਅਸਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਟੁੱਟਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ/ ਕਲਪਣਾ ਵਿਚ ਜਿਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਹਾਣ ਦੀ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ/ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਫਿਲਮ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਸਕੇ।

ਇਹ ਗੱਲ ਸਿਰਫ ਫਿਲਮਾਂ ਉੱਪਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਢੁਕਦੀ ਬਲਕਿ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ, ਪੁਸਤਕਾਂ, ਖਾਣ-ਪੀਣ ਅਤੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣ ਉੱਪਰ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿੱਟ ਬੈਠਦੀ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਆਲਮ ਵਿਚ ਘਿਰਿਆ ਬੈਠਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਾਲੇ ਗੀਤ ਨਹੀਂ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਗੁਰਬੱਤ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਬੰਦੂਕਾਂ/ ਬੁਲਟਾਂ/ ਗੱਡੀਆਂ ਆਦਿ ਦੇ ਗੀਤ ਸੁਣ ਕੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਅੰਦਰ ਸੁਖ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ/ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ/ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦਾ ਹੈ।

ਡਾ-ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ
ਪਿੱਪਲੀ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ
ਸੰਪਰਕ 75892- 33437

ਸੁਪਨਿਆਂ 'ਚ ਜਿਉਂਦੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਇਸ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਅਜੋਕੇ ਗਾਇਕ/ ਗੀਤਕਾਰ ਬਾਬੂਬੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ/ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਹੱਥਿਆਰਾਂ ਵਾਲੇ/ ਮਾਰ ਕੁੱਟ ਵਾਲੇ 99% ਗੀਤ ਮਕਬੂਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਬਾਵਸਤਾ ਗੀਤ ਲੋਕ-ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਪਾਉਂਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਲ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਤੰਗੀਆਂ- ਤੁਰਸੀਆਂ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ/ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕੁਝ ਚਿਰ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਮਨ-ਇੱਛਤ ਗੀਤ ਜਾਂ ਫਿਲਮ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਸਕੇ/ ਆਪਣੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਪਾ ਸਕੇ/ ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਤੀਤ ਕਰ ਸਕੇ।

ਇੱਥੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਖ਼ਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਧਰਮ/ ਖਿੱਤੇ ਜਾਂ ਮੁਲਕ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਬਲਕਿ ਇਹ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਉੱਪਰ ਆਪਣਾ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਿਚ ਆਨੰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਚੰਦ ਵਕਤ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਮਨੁੱਖ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ/ ਮਾਣਦਾ ਹੈ।

ਆਖਿਰ ਵਿਚ ਉੱਪਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀ ਤਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਿਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਲਪਣਾ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਸੁੱਖ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ। ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੁੱਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਸ ਰਾਹ ਉੱਪਰ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਆਨੰਦ ਨੂੰ ਅਸਲ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।

ਕਤਲ

ਬੋਲੀ, “ਭਾਪਾ...! ਇਕ ਗੱਲ ਦੱਸਣੀ ਸੀ ਤੈਨੂੰ...”

“ਹਾਂ... ਪੁੱਤ... ਦੱਸ...”

“ਭਾਪਾ... ਡਰ ਲਗਦਾ...”

“ਕੋਈ ਨੀ... ਦੱਸ ਪੁੱਤ... ਡਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ...”

“ਭਾਪਾ... ਮੈਨੂੰ ਬੀਬੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ...”

“ਕੀ ਦੱਸਿਆ ਸੀ... ਪੁੱਤ...?”

“ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਪੱਕਾ ਨੀ ਪਤਾ ਸੀ... ਪਰ ਸ਼ੱਕ ਸੀ...”

“ਪੁੱਤ... ਦੱਸ... ਸਹੀ ਸਹੀ... ਕੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਐ...”

“ਤਾਈ ਨੇ... ਬੀਬੀ ਦੇ ਨਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ... ਸ਼ਇਦ... ਉਹ ਤਾਂ ਹੀ ਮਰ ਗਈ...”

“ਚੱਲ... ਪਤਾ ਨੀ ਕੀ ਅਵਾ ਤਵਾ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਆਂ...”

“ਚਲ ਆਪਣਾ ਪੜ੍ਹ ਕੋਈ ਅੱਖਰ...”

ਦਿਆਲੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਟਾਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।

ਕੁੜੀ ਵਿਚਾਰੀ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਖੋਲ ਕੇ ਬਹਿ ਗਈ ਪਰ ਦਿਆਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੋਚ ਆਵੇ ਤੇ ਇਕ ਜਾਵੇ... ਭਰਜਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬਾਬੇ ਕੋਲ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਸੀ... ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਭਰਜਾਈ ਤੋਂ... ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਭਰਜਾਈ ਦੇ ਉਸਦੀ ਤੀਵੀਂ ਨਾਲ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਦਾ ਤੋ ਚੋਰੀ ਦਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਿਰ ਜਾਵੇਗੀ ਭਰਜਾਈ ਇਸਦਾ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਸਨੂੰ..!

ਰਾਤ ਤੱਕ ਇਹੀ ਗੱਲ ਘੁੰਮਦੀ ਰਹੀ ਉਸਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਛੱਤ ਤੋਂ ਸੁੱਤਾ ਸੀ ਉਸ ਰਾਤ ਉਹ। ਕੋਈ ਬਾਰਾਂ ਕੁ ਵਜੇ ਉਹ ਪਸੀਨੇ ਪਸੀਨੇ ਹੋਇਆ... ਅਬਜ਼ੂ ਵਾਹੇ ਉਠਿਆ ਤੇ ਮੰਝੇ ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਬਹੁਤ ਡਰਾਉਣਾ ਸੁਫਨਾ ਦੇਖਿਆ। ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਆਈ ਉਸਦੇ ਸੁਫਨੇ ਵਿਚ ਤੇ ਉਹ ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ, “ਤੈਰੀ ਭਰਜਾਈ ਨੇ ਟੂਣਾ ਕਰਤਾ ਮੇਰੇ ਤੇ... ਟੂਣਾ ਕਰਤਾ ਮੇਰੇ ਤੇ... ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਲੈ ਲਈ ਉਸਨੇ... ਮੇਰਾ ਮੁੰਡਾ ਵੀ ਮਾਰ ਦੇਣਾ ਸੀ ਉਸਨੇ... ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ... ਭੈਣ ਲੈ ਗ? 9..... ਪਹਿਲਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਖਿਆਲ ਰੱਖੀਂ... ਦੀਪੇ ਦੇ ਬਾਪੂ... ਸਾਡਾ ਸਭ ਕੁਝ ਲੁੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇਰੀ ਭਰਜਾਈ... ਬਚਕੇ ਰਹੀਂ... ਤੂੰ ਬਹੁਤ ਭੋਲਾ ਉਹ ਬੜੀ ਸ਼ਾਤਰ ਜਨਾਨੀ... ਤੇਰਾ ਭਰਾ ਵੀ ਨਾਲ ਈ ਸਭ ਮਿਲੇ ਹੋਏ... ਸਾਡਾ ਕੁਝ ਨੀ ਛੱਡਣਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ...!”

ਦਿਆਲੇ ਦੇ ਸਾਹ ਨੀ ਰੱਲ ਰਹੇ ਸਨ... ਦੁਬਾਰਾ ਨੀਂਦ ਨੀ ਆਈ ਉਸਨੂੰ... ਪਾਸੇ ਪੂਸੇ ਮਾਰਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਪਾਠੀ ਸੁਣ ਪਿਆ ਉਸਨੂੰ ਤੇ ਉਹ ਉਠ ਖੜਿਆ। ਬੜੀ ਗਹਿਰੀ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਦਿਆਲੇ ਨੂੰ... ਇਸ ਸੁਫਨੇ ਦੀ... ਬੇਸ਼ਕ ਇਹ ਸੁਫਨਾ ਸੀ ਪਰ... ਆਪਣੀ ਕੁੜੀ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਉਸਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਨੀ ਰਹੀ ਸੀ... ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਸੇ ਖੱਫ ਵਿਚ ਘੁੰਮਦਾ ਰਿਹਾ... ਹਰ ਵਖਰ ਇਕੋ ਸੋਚ... ਸਾਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣਾ ਭਰਜਾਈ ਨੇ... ਭਾਅ ਵੀ ਨਾਲ ਰਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਭਰਜਾਈ ਨੇ... ਸਾਡਾ ਸਭ ਕੁਝ ਲੁੱਟ ਲੈਣਾ ਦੋਹਾਂ ਨੇ... ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹੀ ਕਹੀ ਜਾਵੇ... ਮੇਰੀਆਂ ਮਈਆਂ... ਮੇਰੇ ਡੱਗਰ... ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ ਸਭ ਲੁੱਟ ਲੈਣੇ... ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇ... ਮੇਰਾ ਘਰ ਲੁੱਟ ਲੈਣਾ... ਇਕ ਦਿਨ ਸਰਵਣ ਭਰਾ ਨਾਲ ਵੀ ਸਹਿਮ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, “ਭਾਅ... ਮੈਨੂੰ ਮਾਰੀ ਨਾ... ਮੇਰੇ ਧੀ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਕਰੀਂ... ਮੇਰਾ ਡੱਗਰ ਵੱਛਾ... ਮੇਰੀ ਖੋਤੀ... ਮੈਂ ਹੱਥ ਜੋੜਦਾਂ... ਮੈਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਦੇ ਭਾਅ...!”

ਸਰਵਣ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ... ਹਾਂ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰ ਗੁਜ਼ਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਦਿਨ ਡਿਰ ਲੰਘਣ ਲੱਗੇ ਤੇ ਇਕ ਦਿਨ ਦਿਆਲੇ ਦੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, “ਭਾਪਾ... ਜੀਤੇ ਭੈਣ... ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਲਾਗਿਓ... ਤੇਰਾ ਸਾਰਾ ਸਮਾਨ... ਜਿਹੜਾ ਤੂੰ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਦੱਬਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ... ਉਹ ਪੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਗਈ... ਨਾਲੇ ਤਾਈ ਵੀ ਬੁਹੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ... ਜੀਤੇ ਭੈਣ ਨੇ ਸਮਾਨ ਵਾਲਾ ਡੱਬਾ... ਤਾਈ ਨੂੰ ਫੜਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ...!”

ਦਿਆਲੇ ਨੇ ਸਿਘਾਪੁਰ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦਾ ਸੋਨਾ... ਘਰ ਵਾਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਟੁੰਬਾਂ ਤੇ ਨਿਆਣਿਆਂ ਦਾ ਮੁੰਦੀ ਛੱਲਾ ਇਕ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਚੁੱਲ੍ਹੇ

ਗੱਲ ਕੋਈ 1965-66 ਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਚੋਂ ਸਿਘਾਪੁਰ ਰਹਿੰਦੀ ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਆਪਣੇ ਦੋ ਭਤੀਜਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਦਿਆਲੇ ਨੂੰ ਪਿੱਛੋਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸਿਘਾਪੁਰ ਲੈ ਗਈ। ਦਿਆਲੇ ਦੀ ਉਮਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਦਸ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀ। ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਦੋ ਚਾਰ ਸਾਲ ਘਰ ਰੱਖ ਕੇ ਭਾਊ ਨੇ ਦਿਆਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਤੋਂ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਗੋਰਿਆਂ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਦਿਆਲਾ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ... ਉਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਦਿਆਲੇ ਦਾ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਵੀ ਵਧਿਆ ਹੋ ਗਿਆ। ਜੱਟ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਕਰਕੇ ਉਸਦਾ ਸਰੀਰ ਬੜਾ ਨਰੋਆ ਸੀ... ਕੱਚ ਕਾਠ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਸੀ... ਕੋਈ ਸਵਾ ਛੇ ਫੁੱਟ ਲੰਮਾ ਤੇ ਚੌੜੀ ਛਾਤੀ ਵਾਲੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਦਿਆਲਾ ਜਦੋਂ ਪੱਗ ਖੰਨਦਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਗਦਾ। ਵਧੀਆ ਤੇ ਰਜਵੰਦੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਰੰਗ ਬਿਕਲੂਲ ਕਮਜ਼ੀਰੀ ਸੇਬ ਵਰਗਾ ਲਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ... ਕੋਈ 16-17 ਸਾਲ ਸਿਘਾਪੁਰ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦਿਆਲੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ। ਇੰਨੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਸਨੇ ਕਦੀ ਛੁੱਟੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮਾਲਕ ਨੇ ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਦਿਆਲੇ ਨੇ ਇਡੀਆ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਾਹਰ ਕੀਤੀ। ਮਾਲਕ ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਸੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਇਡੀਆ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਚਿੰਤਿਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਸਨੂੰ ਲੱਗਾ ਸ਼ਾਇਦ ਦਿਆਲਾ ਵਾਪਿਸ ਆਵੇ ਹੀ ਨਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਕਈ ਦਿਨ ਟਾਲ ਮਟੋਲ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਅਖੀਰ ਜਦੋਂ ਦਿਆਲਾ ਨਾ ਆਇਆ... ਤੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਇਕ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਦਿਆਲੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ... ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਨਾ 90 ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਜਾਣਾ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਚਲਾ ਜਾਵੇ... ਉਸਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਦਿਆਲਾ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਇਡੀਆ ਜਾਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ... ਪਰ ਦਿਆਲਾ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਹੁਣ ਪਿੰਡ ਜਾਣਾ ਤਹਿ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ... ਬੇਸ਼ਕ ਉਹ ਸਿਘਾਪੁਰ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣਾ ਵਿਆਹ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮਾਲਕ ਨੇ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ ਤਾਂ ਦਿਆਲਾ ਸੋਚੀ ਪੈ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਵੀ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਮਾਲਕ ਸ਼ਾਇਦ ਓਪਰੇ ਮਨੇ ਹੀ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ... ਉਸਨੇ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪੱਕਾ ਹੀ ਭੇਜ ਦੇਵੇ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੰਘ ਗਏ... ਤੇ ਦਿਆਲੇ ਦੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਕਹਿਣ ਤੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਏ ਮਾਲਕ ਉਸਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਦਿਆਲਾ ਵੀ ਪਿੰਡ ਆਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਬੈਠਾ ਸੀ... ਉਸਨੇ ਪਾਪਾ ਨੀ ਪੁੱਛਿਆ... ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਕਮਾਈ, ਗਹਿਣੇ ਤੇ ਸੋਨਾ ਆਦਿ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਦਿਆਲਾ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਗਿਆ। ਪਿੰਡ ਆ ਕੇ ਆਪਣਾ ਜੱਦੀ ਘਰ ਦੁਬਾਰਾ ਬਣਾਇਆ। ਮਾਂ ਬਾਪ ਨੇ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੀ ਸੁਨੱਖੀ ਪਤਨੀ ਮਿਲ ਗਈ... ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲਾ ਮੁੰਡਾ ਜੰਮਿਆ ਤੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਕੁੜੀ। ਦਿਆਲੇ ਦਾ ਭਰਾ ਸਰਵਣ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਆਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸਦੇ ਵੀ ਤਿੰਨ ਮੁੰਡੇ ਤੇ ਤਿੰਨ ਕੁੜੀਆਂ ਸਨ। ਸੋਹਣਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸੀ ਸਰਵਣ ਦਾ ਵੀ... ਪਰ ਜੇ ਚੜ੍ਹਤ ਦਿਆਲੇ ਦੀ ਸੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਰਵਣ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਿਆਲੇ ਦਾ ਪੈਸਾ, ਸੋਹਣੀ ਤੇ ਸੱਜੀ ਪੱਜੀ ਪਤਨੀ, ਸੋਹਣਾ ਘਰ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਜੰਮਿਆ ਮੁੰਡਾ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸਰਵਣ ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਤੇ ਦਿਲ ਤੇ ਸੱਪ ਵਾਂਗ ਲੜਦੇ ਸਨ। ਸਰਵਣ ਦੀ ਪਤਨੀ ਗੱਲ ਗੱਲ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਤਾਨੇ ਮਾਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ... ਦਿਆਲੇ ਦੇ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਸੁਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇ... ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੁਰੀ ਜੂਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਸਰਵਣ ਬੜੇ ਹੀ ਸਾਊ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਬੰਦਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਨਿੱਕੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਮਾਂ

ਬਾਪ ਤਾਂ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਗਏ ਸਨ ਹੁਣ ਤੱਕ। ਦੋਹਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਚ ਗੂੜ੍ਹਾ ਪਿਆਰ ਸੀ। ਦਿਆਲਾ ਵੀ ਸਰਵਣ ਨੂੰ ਬਾਪ ਦੀ ਥਾਂ ਰੱਖਦਾ ਸੀ... ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਸਰਵਣ ਲਈ ਮੀਟ ਮੁਰਗਾ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਜਰੂਰ ਲਿਆਉਂਦਾ। ਭਤੀਜਿਆਂ ਭਤੀਜੀਆਂ ਲਈ ਖਾਣ ਪੀਣ ਤੇ ਹੋਰ ਨਿੱਕ ਸੁੱਕ ਲਿਆਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਭਰਜਾਈ ਦੇਖ ਦੇਖ ਕੇ ਨੱਕ ਮੂੰਹ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ... ਪਰ ਉਸਦੀ ਬੱਸ ਨਾ ਚੱਲਦੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਅੱਗੇ। ਹਰ ਸਮੇਂ ਉਹ ਜੁਗਤਾਂ ਲੜਾਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਦਿਆਲੇ ਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀਆਂ... ਰੱਬ ਸੱਚਾ ਜਿਵੇਂ ਦਿਆਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਦਿਆਲੇ ਨੇ ਪੈਸਾ ਧੋਲਾ ਤਾਂ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਤੇ ਖਰਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ... ਵਧੀਆ ਘਰ ਬਣਾਇਆ ਤੇ ਵਿਆਹ ਵੀ ਪੁੱਜਕੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਖਰਚ ਪਾਣੀ ਖੋਤੀ ਸਿਰੋਂ ਸੋਹਣਾ ਚਲੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਹਲ ਵਾਹੁਣ ਲਈ ਦਿਆਲੇ ਨੇ ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਜੋੜੀ ਖਰੀਦੀ। ਦੋਵੇਂ ਭਰਾ ਉਸ ਜੋੜੀ ਨਾਲ ਖੇਤਾਂ ਦੀ ਵਹਾਈ ਕਰਦੇ। ਜਮੀਨ ਬੇਸ਼ਕ ਵੱਖਰੀ ਵੱਖਰੀ ਸੀ ਪਰ ਸੰਦ ਅੱਜ਼ਾਰ ਸਾਂਝੇ ਸਨ। ਦਿਆਲਾ ਸਿਘਾਪੁਰ ਤੋਂ ਚੀਨੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੇ ਸੋਹਣੇ ਭਾਂਡੇ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਨ ਵੀ ਲਿਆਇਆ ਸੀ। ਸਰਵਣ ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਦਿਆਲੇ ਦੇ ਘਰੋਂ ਭਾਂਡੇ ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਘਰ ਭਰਨ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ। ਦਿਆਲੇ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਦੇਖਿਆ ਉਸਨੂੰ... ਆਪ ਤਾਂ ਉਹ ਕੁਝ ਨਾ ਬੋਲਦੀ ਪਰ ਕਦੀ ਕਦੀ ਦਿਆਲੇ ਨੂੰ ਜਰੂਰ ਦੱਸ ਦਿੰਦੀ। ਦਿਆਲਾ ਹਉ ਪਰ੍ਹੇ ਕਰ ਛੱਡਦਾ... ਜਾਂ ਇਕ ਦੋ ਵਾਰ ਉਸਨੇ ਭਰਜਾਈ ਨੂੰ ਮੰਗਕੇ ਚੀਜ਼ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਭਰਜਾਈ ਨੇ ਬੜਾ ਕਲੋਸ਼ ਪਾਇਆ ਤੇ ਕੋਈ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਫ਼ ਮੁਕੱਰ ਗਈ ਸੀ। ਦਿਨ ਲੰਘਦੇ ਗਏ। ਦਿਆਲੇ ਦੇ ਪਤਨੀ ਡਿਰ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਈ। ਸਰਦੀਆਂ ਸੇ ਦਿਨ ਸਨ। ਇਕ ਦਿਨ ਦਿਆਲੇ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਬਾਹਰ ਵੇਹੜੇ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਾਲਟੀ ਭਰ ਕੇ ਗਰਮ ਹੋਣ ਲਈ ਰੱਖੀ ਸੀ ਤੇ ਆਪ ਉਹ ਰਸੋਈ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਆਪਣੀ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ। ਭਰਜਾਈ ਆਈ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਾਲਟੀ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਨੇ ਕੋਈ ਭਵੁਤ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤੀ। ਦਿਆਲੇ ਦੀ ਪਤਨੀ ਬਾਹਰ ਆਈ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਭਰਜਾਈ ਸੰਭਲ ਗਈ ਤੇ ਗੱਲ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਪਾ ਲਈ ਉਸਨੇ। ਦਿਆਲੇ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਬੜਾ ਸ਼ੱਕ ਤਾਂ ਹੋਇਆ ਪਰ ਉਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੁਝ ਕਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂ ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਦੇਖਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ... ਹਾਂ ਉਸਨੂੰ ਭਰਜਾਈ ਤੇ ਬੜਾ ਸ਼ੱਕ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਿਆਣੇ ਕੋਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ... ਤੇ ਜਾਦੂ ਟੂਣੇ ਵਿਚ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਭਰਜਾਈ ਦਾ... ਚਲ ਦੋ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਗੱਲ ਆਈ ਗਈ ਹੋ ਗਈ। ਜਣੇਪੇ ਤੋਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦਿਆਲੇ ਦੀ ਪਤਨੀ ਰੱਬ ਨੂੰ ਪਿਆਰੀ ਹੋ ਗਈ... ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ... ਦਿਆਲੇ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪੁੱਤ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਵੇ ਕਿ ਘਰ ਵਾਲੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਸ਼ੋਕ... ਦਿਆਲੇ ਦਾ ਵਸਦਾ ਰਸਦਾ ਘਰ ਉੱਜੜ ਗਿਆ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਰੱਬ ਹੇਠਾਂ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ... ਦਿਆਲਾ ਵੀ ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਅੱਪ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਨਵੇਂ ਜੰਮੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ... ਦਿਆਲੇ ਦੀ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਜੋ ਲਾਗਲੇ ਹੀ ਪਿੰਡ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਸੀ... ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਗਈ। ਦਿਆਲੇ ਤੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਪਹਾੜ ਟੁੱਟ ਪਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਧੀ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਚੌਕੇ ਸੰਭਾਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਦੋਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਉਸਨੇ। ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠ ਕੇ ਆਪ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਤੇ ਰੋਟੀਆਂ ਰਾੜਦਾ... ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਭੇਜ ਆਪ ਡੱਗਰ ਬੱਛਾ ਸਾਂਭਦਾ... ਖੋਤੀ ਕਰਦਾ। ਇਕ ਦਿਨ ਦਿਆਲੇ ਦੀ ਕੁੜੀ ਉਸ ਕੋਲ ਮੰਜੇ ਤੇ ਆ ਬੈਠੀ ਤੇ

ਲਾਗੇ ਡੂੰਘਾ ਕਰਕੇ ਦੱਬਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜੀਤੇ ਭਰਜਾਈ ਦੀ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਕੁੜੀ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਇਹ ਸਭ ਲੈ ਗੀ ਸੀ। ਦਿਆਲੇ ਨੇ ਚੀਕ ਚਿਹਾੜਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ... ਪਿੰਡ ਕੱਠਾ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, “ਓ ਮੈਂ ਲੁੱਟਿਆ ਗਿਆ... ਓ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਓ... ਸਭ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਗਈ ਮੇਰਾ... ਮੇਰੀ ਉਮਰ ਭਰ ਦੀ ਕਮਾਈ... ਗਹਿਣਾ ਗੱਟਾ... ਸਭ ਲੁੱਟ ਲਿਆ... ਮੇਰੀ ਤੀਵੀਂ ਨੂੰ ਵੀ ਏਸੇ ਨੇ ਮਾਰਿਆ... ਹੁਣ ਤੱਕ ਹੋਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਖੋਲ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦਿਆਲੇ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤ ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਅੱਗੇ। ਕੋਈ ਖਾਸ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ... ਕੁੜੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਕਰਕੇ ਮੰਨੀ ਨੀ ਗਈ। ਦਿਆਲੇ ਨੇ ਖਾਣੇ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਪਰ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਪਾਇਆ ਤੇ ਖਾਣੇ ਨਾ ਜਾਣ ਲਈ ਦਿਆਲੇ ਨੂੰ ਮਨਾ ਲਿਆ। ਸਰਵਣ ਭਾਅ ਨੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਪਤਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਸਾਫ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦਿਆਲੇ ਨੂੰ ਹੁਣ ਦਿਨ ਰਾਤ ਆਪਣੀ ਤੀਵੀਂ ਦੀ ਸੁਪਨੇ ਵਾਲੀ ਹਰ ਗੱਲ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ... ਦਿਆਲੇ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਗੜਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ ਉਸਦਾ। ਦਿਨ ਰਾਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵੀ ਜਹਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਲੱਗਾ ਸੀ ਦਿਆਲਾ ਵਿਚਾਰਾ। ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਤੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਸੀ ਉਹ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ ਸੀ ਉਸਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸੋਚਾਂ ਦੀ ਘੁੰਮਣਘੇਰੀ ਵਿਚ ਦਿਨ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਸੀ ਦਿਆਲਾ... ਤੇ ਇਕ ਰਾਤ ਉਸਦੇ ਸਬਰ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਭਰ ਗਿਆ। ਉਹ ਆਪ ਮੁਹਾਰਾ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਠਿਆ ਤੇ ਡੰਗਰਾਂ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਬੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਪਠਲ ਦਾਤੀ ਤੇ ਕੁਹਾੜਾ ਚੁੱਕ ਉਹ ਬਾਹਰ ਆਇਆ। ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਦਿਨ ਸਨ। ਘਰੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਬਾਹਰ ਟਿਊਬਲ ਵੱਲ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਿਆ... ਚਾਨਣੀ ਰਾਤ ਵਿਚ ਉਹ ਸਰਵਣ ਦੇ ਖੂਹੀ ਲਾਗੇ ਡੱਠੇ ਮੰਝੇ ਦੇ ਸਿਰਾਣੇ ਵੱਲ ਖੜ੍ਹ ਗਿਆ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸਰਵਣ ਗੂੜ੍ਹੀ ਨੀਂਦੇ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਕ ਦਮ ਪਤਾ ਨੀ ਉਹਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਕੀ ਆਇਆ... ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਹੋ ਕੇ ਉਹ ਸਰਵਣ ਦੀ ਛਾਤੀ ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਆਪਣੇ ਗੰਡਿਆਂ ਥੱਲੇ ਨੱਪ ਲਏ... ਅੱਸੀ ਨੱਥੋਂ ਕਿੱਲੇ ਭਾਰ ਪੈਣ ਨਾਲ ਸਰਵਣ ਦਾ ਉਪਰਲਾ ਸਾਹ ਉੱਪਰ ਤੇ ਹੇਠਲਾ ਹੇਠਾਂ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਅੱਖਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਬੜ੍ਹੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਤੇ ਹਫਦਾ ਹੋਇਆ ਬੋਲਿਆ, “ਦਿਆਲੇ...! ਕੀ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਭਰਾਵਾ... ਤੂੰ ਠੀਕ ਤਾਂ ਹੈਂ...?”

ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਸਰਵਣ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਭਤੀਜੇ ਨੂੰ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਹਸਪਤਾਲ। ਸਭ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ ਕਿ ਕੋਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇਦਰਦ ਤੇ ਨਿਰਦਈ ਕਿਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ... ਆਪਣੇ ਸਕੇ ਪਿਉ ਵਰਗੇ ਭਰਾ ਤੇ ਪੁੱਤ ਵਰਗੇ ਭਤੀਜੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਿਵੇਂ ਮਾਰ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਹੈ... ਜਿੰਨੇ ਮੂੰਹ ਓਨੀਆਂ ਹੀ ਗੱਲਾਂ... ਦਿਆਲੇ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ ਹੀ ਅਗਲੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਭਾਰੀ ਅੰਬ ਦਾ ਦਰੱਖਤ ਸੀ... ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੋਟਾ ਕਿ ਸਪਾਰਟ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ... ਦਿਆਲਾ ਰਾਤ ਦਾ ਹੀ ਇਸ ਅੰਬ ਤੇ ਚੜ੍ਹਕੇ ਲੁਕਿਆ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਉਹ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀ ਹਰ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ... ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਆਉਣਾ, ਸਰਵਣ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਭੇਜਣਾ, ਭਤੀਜੇ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਭੇਜਣਾ ਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿਚ ਪਏ ਹੋਏ... ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਉਹ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅੰਬ ਦੇ ਦਰੱਖਤ ਤੇ ਬੈਠਾ। ਰਾਤ ਹੋਣ ਤੇ ਉਹ ਅੰਬ ਤੋਂ ਉਤਰਿਆ ਤੇ ਚਾਨਣੀ ਰਾਤ ਵਿਚ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਇਕ ਸੁੱਕੀ ਖੂਹੀ ਵਿਚ ਉੱਤਰ ਗਿਆ। ਪੂਰਾ ਦਿਨ ਭੁੱਖਣ ਭਾਣਾ ਉਥੇ ਹੀ ਲੁਕਿਆ ਰਿਹਾ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਖੋਤ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸਨੇ ਦਿਆਲੇ ਨੂੰ ਖੂਹੀ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ। ਪਿੰਡ ਕੱਠਾ ਹੋ ਗਿਆ... ਪੁਲਿਸ ਆ ਗਈ ਤੇ ਦਿਆਲੇ ਨੂੰ ਗਿਰਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਦਿਆਲੇ ਨੂੰ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਕੈਦ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਦਿਆਲਾ ਜੇਲ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤ ਧੀ ਇਕੱਲੇ ਰਹਿ ਗਏ... ਮੁੰਡਾ ਤਾਂ 16-17 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਪਰ ਕੁੜੀ ਅਜੇ 13-14 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੀ ਸੀ... ਉਸਨੂੰ ਫਿਰ ਉਹੀ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲੀ ਭੂਆ ਜਿਹੜੀ ਨਵੇਂ ਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਲੈ ਗ? 9 ਸੀ... ਇਸ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਲੈ ਗਏ। ਮੁੰਡਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੀ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤੇ ਟੈਕਸੀ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣ ਗਿਆ... ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਟੈਕਸੀ ਖਰੀਦ ਲਈ... ਤੇ ਡਿਰ ਦੂਜੀ। ਜਮੀਨ ਸਾਰੀ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅੱਠ ਨੌਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਫਿਰ ਪਿੰਡ ਕੇ ਆਪਣਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਤਾਏ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਮੁਲਾਜ਼ਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਚਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪਿੰਡ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਸਾਰੀ ਜਮੀਨ ਵੇਚ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡ ਜਾ ਕੇ ਲਗਭਗ ਓਨੀ ਹੀ ਜਮੀਨ ਖਰੀਦ ਲਈ ਤੇ ਘਰ ਵੀ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਉਪਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਸਰਵਣ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਚਲਦਾ ਸੀ। ਸਰਵਣ ਦੇ ਤਿੰਨੇ ਪੁੱਤ ਇਕ ਨੰਬਰ ਦੇ ਸ਼ਰਾਬੀ ਨਿਕਲੇ। ਇਕ ਦਾ ਤਲਾਕ ਹੋ ਗਿਆ, ਇਕ ਛੜਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਜਿਸਦੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਵੀ ਸ਼ਰਾਬੀ ਨਿਕਲਿਆ ਪਰ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਤੇ ਮੁੰਡਾ ਕੁੜੀ ਹੋਏ ਉਸਦੇ ਘਰ ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਜਲਦੀ ਮਰ ਗਿਆ... ਵੱਡਾ ਵੀ ਚਲ ਵੱਸਿਆ... ਛੋਟੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਭੋਂਟ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ। ਜੀਤੇ ਜਿਸਨੇ ਗਹਿਣੇ ਤੇ ਸੋਨਾ ਚੁਰਾਇਆ ਸੀ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿਆਲੇ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਗੜਨ ਕਰਕੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੇ ਘਰੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਮਰ ਮੁਕ ਗਈ। ਭਰਜਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਚੱਜਦਾ ਦਾ ਕੱਪੜਾ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਛੋਟੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਮੀਨ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਪਿੰਡ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਜਾ ਕੇ ਨਵਾਂ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਤੇ ਸਰਵਣ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕੱਲੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਗਰੀਬੀ ਨਾਲ ਲੜ੍ਹਦੀ ਲੜ੍ਹਦੀ ਚਲ ਵਸੀ। ਦਿਆਲੇ ਦੇ ਵਧੀਆ ਚਾਲ ਚਲਣ ਕਰਕੇ ਉਸਦੀ ਸਜਾ ਘਟਾ ਕੇ ਦੱਸ ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਜਾ ਭੁਗਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਹ ਪੁੱਤ ਕੋਲ ਵਾਪਿਸ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਦੀ ਲਾਇਕੀ ਦੇਖ ਦੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ। ਚਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬੜੇ ਠਾਠ ਨਾਲ ਕੱਟ ਕੇ ਦਿਆਲਾ ਵੀ ਚਲ ਵੱਸਿਆ... ਉਸਦਾ ਛੋਟਾ ਮੁੰਡਾ ਆਪਣੀ ਭੂਆ ਕੋਲ ਹੀ ਰਿਹਾ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਗਲੈਂਡ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬੜੇ ਸੋਹਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੀ ਰਿਹਾ ਹੈ... ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿਆਲੇ ਦਾ ਵੰਸ਼ ਅੱਜ ਵੀ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਰਵਣ ਤੇ ਭਰਜਾਈ ਦੇ ਵੰਸ਼ ਦਾ ਪਿੰਡ ਤੇ ਜਹਾਨ ਤੋਂ ਨਾਮੋ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮਿਟ ਗਿਆ। ਸਿਆਣਿਆਂ ਨੇ ਸੱਚ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਸਵਰਗ ਨਰਕ ਸਭ ਏਥੇ ਹੀ... ਏਸੇ ਜਹਾਨ ਵਿਚ ਹੀ ਹਨ... ਏਸੇ ਧਰਤੀ ਤੇ ਭੋਗਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਹਰ ਬੰਦਾ... ਅਗਲਾ ਜਹਾਨ ਕਿਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ... ਦਿਨ ਚੜਦੇ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗੱਡੀ

ਆਖਿਰ ਹੈਕਰ ਸਾਡੇ ਸਮਾਰਟ ਫੋਨ ਜਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਹੈਕ

ਅੱਜ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਇਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕੋਈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਤਾਂ ਹਰ ਇੱਕ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅੰਗ ਹੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਿਰਫ ਗੱਲਬਾਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਵੀਡੀਓ ਗੱਲਬਾਤ, ਈ-ਮੇਲ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਣ, ਈ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਲੈਣ-ਦੇਣ, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਜੁੜਨ ਆਦਿ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਮਾਰਟ ਫੋਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜਿੱਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪਕਰਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਧੀ ਹੈ ਉਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚੋਰੀਆਂ, ਠੱਗੀਆਂ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਜਨਮ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਇਬਰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਏ ਦਿਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪੜਨ-ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਲਾਕਡਾਊਨ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਨ ਨਾਲ ਛਿੜੇ ਤਤਕਾਲੀ ਤਣਾਅ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੀਨੀ ਹੈਕਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਇਬਰ ਅਟੈਕ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਾਇਬਰ ਅਟੈਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਚੌਕੰਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਸਮਾਰਟ ਫੋਨ ਵਰਤੋਂਕਾਰ ਨਿਸਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਆਖਿਰ ਹੈਕਰ ਸਾਡੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਜਾਂ ਸਮਾਰਟ ਫੋਨ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਹੈਕ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਇਬਰ ਅਟੈਕ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਧਾਰਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਮੱਛੀ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਜਾਲ ਜਾਂ ਕੁੰਡੀ ਤੇ ਮੱਛੀ ਦੀ ਮਨਪਸੰਦ ਚੀਜ਼ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੱਛੀ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਉਸ ਜਾਲ ਵੱਲ ਖਿੱਚੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਹੈਕਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਪਕਰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੈਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੈਕਰ ਵਰਤੋਂਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚਾਰੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲੁਭਾਵਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋ ਜਾਣ। ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਕੁਝ ਆਕਰਸ਼ਕ ਆਵਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਮੈਸੇਜ ਭੇਜਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਨਾ ਕੈਸ਼ਬੈਕ ਮਿਲ ਰਿਹਾ

ਹੈ ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਨੇ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜਾਂ ਡਾਲਰ ਜਿੱਤ ਲਏ ਹਨ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਲਿੰਕ ਤੇ ਕਲਿਕ ਕਰੋ ਜਾਂ ਇਹ ਐਪ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰੋ। ਮੈਸੇਜ ਜਾਂ ਈ-ਮੇਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਸਲੀ ਬੈਂਕ ਜਾਂ ਦਫਤਰ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਫਟਾਫਟ ਉਸ ਲਿੰਕ ਨੂੰ ਖੋਲਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਐਪ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰ ਕੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰਮੀਸ਼ਨ ਅਲਾਓ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਾਲ, ਮੈਸੇਜ, ਲੋਕੇਸ਼ਨ, ਕੈਮਰਾ, ਸਟੋਰੇਜ ਅਨੁਮਤੀ ਆਦਿ। ਕਈ ਲੋਕ ਪੇਡ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ/ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਵਿੱਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਥਰਡ ਪਾਰਟੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕਰੈਕ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਐਪਸ ਜਾਂ ਸਾਫਟਵੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਨੁਮਤੀਆਂ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਸਮਾਰਟ ਫੋਨ ਜਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਹੈਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਉਸ ਦਾ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਹੈਕਰ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ

ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਐਪਸ ਨੂੰ ਸਪਾਈਵੇਅਰ ਐਪਸ ਜਾਂ ਸਪਾਈ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਈ-ਮੇਲ ਮੈਸੇਜ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਲਿੰਕ ਨੂੰ ਸਪੈਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜੇਕਰ ਹੈਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਫੋਨ ਜਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪਾਈਵੇਅਰ ਇੰਸਟਾਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਘਰ ਬੈਠਾ ਤੁਹਾਡੇ ਫੋਨ ਨੂੰ ਰਿਮੋਟਲੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਫੋਨ ਤੋਂ ਕਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤੁਹਾਡੀ ਕਾਲ ਰਿਕਾਰਡ/ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤੁਹਾਡੇ ਮੈਸੇਜ/ਈ-ਮੇਲ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੈਮਰਾ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦੀ ਭਿਣਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗੀ। ਹੁਣ ਇੱਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹੈਕਰ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਜਾਂ ਸਮਾਰਟ ਫੋਨ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਉਪਕਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪਾਈਵੇਅਰ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਇੰਸਟਾਲ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਇਸ

ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਖਿਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਮਾਰਟ ਫੋਨ ਜਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੂੰ ਹੈਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚਾਅ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਇਸਦਾ ਜਵਾਬ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਛੁਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬਸ ਹੈਕਰ ਆਪਣੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਜੋ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੋਡੀਫਾਈਡ ਜਾਂ ਥਰਡ ਪਾਰਟੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕਰੈਕ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਨੂੰ ਡਾਊਨਲੋਡ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮੈਸੇਜ ਜਾਂ ਈ-ਮੇਲ ਆਵੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਲਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਏਨੇ ਪੈਸੇ ਜਿੱਤ ਗਏ ਹੋ ਉਸ ਨੂੰ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿੰਕ ਨੂੰ ਕਲਿਕ ਕਰੋ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਮਾਰਟ ਫੋਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਐਪ ਪਲੇਅ ਸਟੋਰ ਜਾਂ ਐਪ ਸਟੋਰ ਤੋਂ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰ ਕੇ ਇੰਸਟਾਲ ਕਰਦੇ

ਚਾਨਣ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਔਲਖ,
ਫੋ: 9876888177

ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਅਨੁਮਤੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਪੜ੍ਹੇ ਸਾਰੀਆਂ ਅਨੁਮਤੀਆਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਫੋਨ ਵਿਚਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਚੋਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫੋਨ ਹੈਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੋਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਕੇ ਹੀ ਪਰਮੀਸ਼ਨ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰ ਥਰਡ ਪਾਰਟੀ ਐਪਸ ਜਾਂ ਮੋਡੀਫਾਈਡ ਐਪਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਪਰਮੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੈਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਉਪਕਰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੈਕ ਕਰਕੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਾਲ ਡਿਟੇਲ, ਮੈਸੇਜ, ਪਰਸਨਲ ਫੋਟੋਆਂ, ਈ-ਮੇਲ, ਬੈਂਕ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਪਾਸਵਰਡ ਆਦਿ ਡਾਟਾ ਚੁਰਾ ਕੇ ਤੁਹਾਡਾ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਖਾਲੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੋਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਇਬਰ ਅਟੈਕ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੂਚੇਤ ਅਤੇ ਚੌਕੰਨਾ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵੈਬਸਾਈਟ ਜਾਂ ਐਪ ਸਟੋਰ ਤੋਂ ਹੀ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਥਰਡ ਪਾਰਟੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਕਰੈਕ ਸਾਫਟਵੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਇੰਸਟਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਾਲਤੂ ਦੇ ਲਾਲਚਨੁਮਾ ਲਿੰਕਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਖੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਚੀਨੀ ਸਮਾਨ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨਾ

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਜਦੋਂ ਵੀ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦਰਮਿਆਨ ਸਬੰਧ 'ਚ ਤਣਾਅ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਚੀਨੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਉਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹੀ ਇੱਕੋ ਗੱਲ ਯਾਨੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਚੀਨੀ ਸਮਾਨ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚੱਲ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਚੀਨੀ ਸਮਾਨ ਨਾ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਪ੍ਰਤੀ ਗੁੱਸਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਆ ਕੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਚੀਨੀ ਸਮਾਨ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਅਮਲੀ ਰੂਪ 'ਚ ਖਰੀ ਉੱਤਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਚੀਨੀ ਸਮਾਨ ਸਾਡੇ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ 'ਚ ਐਨੀ ਕੁ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹ ਕੇ ਵੀ ਚੀਨੀ ਸਮਾਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਨਜ਼ਰ ਘੁਮਾ ਕੇ ਦੇਖੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ-ਦੋ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸੈਂਕੜੇ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੀਆਂ ਜੋ ਚੀਨ ਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ। ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ 'ਚ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਲਗਭਗ 5 ▲25 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਯਾਨੀ 70 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਸਮਾਨ ਸਾਲਾਨਾ ਚੀਨ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਚੀਨੀ ਸਮਾਨ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਜੰਗ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਚ ਛਿੜ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਲੱਗ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਕਾਇਮੇ -ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਚ ਜਕੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚੀਨੀ ਬਾਈਕਾਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਨੇ ਇਕ ਚੀਨੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ 471 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਠੇਕਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

ਹੈ। ਚੀਨੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਠੇਕਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਪਿੱਛੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਿਰਫ 20 ਫੀਸਦ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੂਰਸੰਚਾਰ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਬੀਐਸਐਨਐਲ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਬੀਐਸਐਨਐਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਕਰਨ ਵਿਚ ਚੀਨੀ ਸਮਾਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਸਿਲਸਿਲੇ 'ਚ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰੀ ਖਾਦ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਚੀਨੀ ਸਮਾਨ ਨਾ ਖਰੀਦਣ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਲੱਗੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਚੀਨੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਲਕ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚ ਕਿੰਨੀ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਤਾ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਤਾਂ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਪਰਦੇ 'ਚ ਖੁਦ ਚੀਨੀ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੋਕਟੋਕ ਤੋਂ ਪਛਲੇ ਨਾਲ ਮੰਗਵਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਵੈਸੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ 'ਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚੀਨ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ 'ਚ ਆਯਾਤ ਦਰਾਂ ਵਧਾ ਕੇ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਨਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚ ਪਹਿਲ ਕਰੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਹਲਾਤਾਂ 'ਚ ਚੀਨ ਤੋਂ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਪਾਉਣਾ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਯਥਾਯੋਗ ਹੈ, ਪਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤਾਂ ਕਰਨੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ

ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਚੀਨ ਸਾਡੇ ਬਜ਼ਾਰਾਂ 'ਚ ਐਨੇ ਡੂੰਘੇ ਪੈਰ ਪਸਾਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੀਨੀ ਸਮਾਨ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਬਿਸ਼ੇਕ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਾਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਬਜ਼ਾਰ ਇਕੱਦਮ ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਐਸਤਨ 70 ਫੀਸਦ ਉਦਯੋਗ ਚੀਨ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਹੀ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਦਵਾਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ 70 ਫੀਸਦ ਕੱਚਾ ਮਾਲ ਚੀਨ ਹੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਬਜ਼ਾਰ 2 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਚੀਨ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ 72 ਫੀਸਦ ਹੈ। ਦੂਰਸੰਚਾਰ ਉਪਕਰਨਾਂ ਦਾ ਬਜ਼ਾਰ 12000 ਕਰੋੜ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਚੀਨ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ 25 ਫੀਸਦ ਹੈ। ਸਮਾਰਟ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਬਜ਼ਾਰ 'ਚ ਚੀਨੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ 42-45 ਫੀਸਦ ਅਤੇ ਗੈਰ ਸਮਾਰਟ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਮਾਰਕਿਟ 'ਚ 7-9 ਫੀਸਦ ਹੈ। ਦੇਸ਼ 'ਚ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਸਾਜ਼ੇ ਸਮਾਨ ਦਾ ਬਜ਼ਾਰ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਚੀਨੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ 10-12 ਫੀਸਦ ਹੈ। ਇਸ ਹਿੱਸੇ 'ਚ ਅਸੀਂ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਚੀਨੀ ਮਾਲ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਚੀਨੀ ਕੰਪਨੀ ਇਸ ਸਸਤੇ ਸਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਬਜ਼ਾਰ 'ਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਬੇਹੱਦ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੇਸ਼ 'ਚ ਆਟੋਮੋਬਾਇਲ ਸਪੋਅਰ ਪਾਰਟਸ ਦਾ ਬਜ਼ਾਰ 4.27 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਚੀਨੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ 26 ਫੀਸਦ ਹੈ। ਸੋ ਇਕੱਦਮ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨਾ ਫਿਜ਼ੂਲ ਦੀ ਭਾਵੁਕਤਾ ਹੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ 92 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਆਪਸੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਚੀਨ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਚਾਰ ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੀ

ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨੀ ਸਮਾਨ ਦਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਬਦਲ ਵੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਦਵਾਈਆਂ ਤੱਕ ਚੀਨ ਦਾ ਸਾਡੇ ਲਗਭਗ ਹਰ ਇਕ ਬਜ਼ਾਰ 'ਚ ਚੰਗਾ ਦਖਲ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਚੀਨੀ ਸਮਾਨ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹਵਾ-ਹਵਾਈ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਚੀਨ 'ਤੇ ਮਾਨਸਕ ਦਬਾਅ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਚੀਨ ਦੇ 371 ਉਤਪਾਦਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ੋਅਰ ਬਜ਼ਾਰ 'ਚ ਚੀਨੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਵਪਾਰਕ ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਨੇ ਚੀਨ ਦੇ 3000 ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਇਕੱਦਮ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਚੀਨ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ 5 ▲7 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਮਿੱਤਰ ਚੀਨ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਸੰਦਰਭ 'ਚ ਚੀਨ ਦੇ ਲਈ ਭਾਰਤ 11ਵੀਂ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਚੀਨੀ ਸਮਾਨ ਦਾ ਇਕੱਦਮ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨ ਨਾਲ ਚੀਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਚੀਨ ਸਰਹੱਦ ਤੇ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਤਲਖੀ ਵਧਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਚੀਨੀ ਸਮਾਨ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਗੱਲਾਂ ਭਖ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਮੰਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ, ਪਰ ਸੱਚਾਈ ਇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਅਲੱਗ ਹੈ। ਅਸਲੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਆਈਏ ਤਾਂ ਈ-ਕਾਮਰਸ ਸਾਈਟਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਮਾਲਾਂ 'ਚ ਆਮ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਨੀ ਵਸਤਾਂ ਹਜੇ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਵਿਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਇੱਕ ਮੁਲਾਕਾਤ

ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਅਤੇ ਪਰਜਾ ਮੰਡਲ ਲਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਰਹੇ- ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੀਰ

ਤੁਹਾਡਾ ਜਨਮ ਕਿੱਥੇ ਹੋਇਆ ?
ਬਰਮਾ ਵਿੱਚ 11 ਨਵੰਬਰ 1928 ਨੂੰ ਹੋਇਆ

ਬਚਪਨ ਕਿੱਥੇ ਬੀਤਿਆ ?
ਮੇਰਾ ਬਚਪਨ ਚੀਨ ਦੇ ਬਾਰਡਰ ਤੇ ਬੀਤਿਆ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਚੀਨੀਆਂ ਦੀ ਗ਼ਰੀਬੀ ਵੀ ਦੇਖੀ।

ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਿੱਥੇ ਕੀਤੀ ?
ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਮਚੀਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਦੂਜੀ ਤੇ ਤੀਜੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਮੈਂ ਗੋਈ ਸ਼ਹਿਰ (ਮਹੋਡੀ ਕੋਲ) ਮੈਂ ਨੇਪਾਲੀ ਬਰਮੀ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਿੱਖੀਆਂ।

ਤੁਸੀਂ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਉਹ ਉਸ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਣਾ।
ਮੇਰਾ ਬਾਪ ਫੌਜੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਰਮਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸਾਂ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂ ਖਬਰਾਂ ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਸਾਂ। ਹਿਟਲਰ ਨੇ ਫਰਾਂਸ, ਬੈਲਜੀਅਮ ਤੇ ਪੋਲੈਂਡ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਪੋਲੈਂਡ ਤੇ ਹਿਟਲਰ ਨੇ ਪੰਦਰਾਂ ਮਿੰਟ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਜਪਾਨ ਤੇ ਚੀਨ ਦੀ ਜੰਗ ਮੇਰੀ ਸੂਰਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1937 ਵਿੱਚ ਭਖ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ

ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਜ ਵੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਬਰਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਸ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਈ।

ਬਰਮਾ ਤੋਂ ਆਕੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਰਹੇ। ਉਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਹਨ।
ਬਰਮਾ ਤੋਂ ਆਕੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਬੀਰ ਖ਼ੁਰਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਨਸਾ ਵਿਖੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਰਸਯੋਗ ਸੀ। ਜੰਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਥੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਜੰਗੀਰਦਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਪੰਡਤਾਂ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਪਾੜਕੇ ਰਖਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਥੇ ਆਕੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਜੰਗੀਰਦਾਰ ਨੇ ਘਰ ਖੋਹ ਲਿਆ। ਕੋਈ ਘਰ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਵੀ ਲੈਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਇਥੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਝੁੰਬੀ ਪਾਕੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗਿਆ। ਫਿਰ ਮੇਰੀ ਮੱਦਦ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਘਰ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਤਾਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਜਗ੍ਹਾ ਮੁੱਲ ਲੈ ਲਈ।

ਰਾਜਨੀਤੀ ਵੱਲ ਮੋੜਾ ਕਿਵੇਂ ਕੱਟਿਆ ?

ਮੈਂ ਪਰਜਾ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਪਰਮ ਸਿੰਘ ਫੱਕਰ, ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਘੁਮਣ ਸਾਬ, ਕਾਮਰੇਡ ਬੁੱਝਾ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਹੋਇਆ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਲਿਟਰੇਚਰ ਦੇਣ ਲੱਗੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਜੰਗੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਮੈਂ ਉਹ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗਿਆ। ਫਿਰ ਮੇਰਾ ਵਾਹ ਵਾਸਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਪੈ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਬਾਬਾ ਬੁੱਝਾ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਸਟੱਡੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਸਟੱਡੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਜੰਗੀਰਦਾਰੀ ਖਿਲਾਫ ਰੋਹ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਕਾਮਰੇਡ ਜੋਗਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਬੈਠਕੇ ਜੰਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਕੀਤੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਵੰਡ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ। ਫਿਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਤੇ ਜੰਗੀਰਦਾਰੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋਈ।

ਬਾਬਾ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਭਾਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੰਡ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਨੁਭਵ।
ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਜੋ ਦੁਰਗਤੀ ਹੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਅੱਜ ਵੀ ਰੋਣਾ ਆ

ਜਾਂਦਾ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਇੱਕ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਬਾਕਿਆ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੰਡਾ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਕੁੜੀ ਲੈ ਆਇਆ ਉਸਨੇ ਉਹ ਕੁੜੀ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਸਭਾਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੈਂ ਡਸਕੇ ਤੋਂ ਹੋਰ ਲੈ ਆਉਂ। ਉਹ ਡਸਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕੁੜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੱਚੀ ਸਮੇਤ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਫਿਰ ਉਹ ਕੁੜੀ ਖੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਕੇ ਮੈਂ ਦਫਨਾਈ। ਫਿਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਾਕਿਆ ਹੱਲਿਆਂ ਸਮੇਂ ਜੋਈਆਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਖਿਡਾਰੀ ਮੁੰਡੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਬਦਮਾਸ਼ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਬਚਾ ਕੇ ਘਰ ਲਿਆਇਆ ਤੇ ਫਿਰ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਹੋਡਲਾ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਕੋਲ ਛੱਡਕੇ ਆਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਹੜੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਲੇਰਕੋਟਲੇ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਛੱਡ ਕੇ ਆਇਆ। ਅਸੀਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਵੱਟ ਟੁੱਕ ਵਿੱਚ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸਦਾ ਰੋਲ ਮੰਨਦੇ ਹੋ।
ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਧਰ ਪਟਿਆਲਾ ਰਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੋਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਹੋਡਲਾ ਕਲਾਂ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਰਵਾਇਆ। ਪਰ ਡਸਕੇ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਛੱਡ ਕੇ ਆਇਆ। ਹੋਡਲਾ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਮਿਲਟਰੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਮਾਰਦੇ ਹੋ। ਇਹ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਨੇ। ਮਿਲਟਰੀ ਵਾਲੇ ਕਹਿੰਦੇ ਕੀ ਕਰੀਏ ਜੀ ਸਾਨੂੰ ਉਪਰੋਂ ਹੁਕਮ ਹੈ।

ਬਾਬਾ ਜੀ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ?
ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਮੈਂ ਖੇਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜੜੀ ਬੂਟੀਆਂ ਬੀਜੀਆਂ ਹਨ ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ ਲੋਕ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿਸੇ ਤੋਂ

ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਬਣਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਵੀ ਪੀ ਐੱਚ ਡੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਮਦਦ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਟੀਚਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬਾਬਾ ਜੀ ਥੋੜ੍ਹਾ ਲਗਦਾ ਕਿ ਜੰਗੀਰਦਾਰ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਕ ਪਿਆ ਫ਼ਰਕ ਤਾਂ ਪਿਆ। ਪਰ ਅੱਜ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਜੰਗੀਰਦਾਰੀ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੀਜੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਤੁਸੀਂ ਲਿਖਦੇ ਵੀ ਹੋ ਕੁਝ ਸੁਣਾਉਣਾ ਚਾਹੋਗੇ ?
ਮੈਂ ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀਆਂ ਸੱਤਰਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੁਣਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹਾਂਗਾ। ਸਾਰਾ ਮੁਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਨਾਦਰ ਕੁੜੀਓ

ਤੁਸੀਂ ਬਣੋ ਬਹਾਦਰ ਕੁੜੀਓ ਆਵਦੇ ਹੱਕ ਲੈਣ ਲਈ ਅਣਖ ਦੀ ਲੈਕੇ ਚਾਦਰ ਕੁੜੀਓ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਬਾਬਾ ਜੀ ਤੁਹਾਡੀ ਤੰਦਰੁਸਤ ਸਿਹਤ ਦਾ ਰਾਜ਼ ਕੀ ਹੈ ?
ਮੈਂ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਈਕਲ ਤੇ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਜਾਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਦੇ ਮਜ਼ਾਕ ਵੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਇਸਦਾ ਖਹਿੜਾ ਛੱਡਦੇ ਪਰ ਮੈਂ ਸਾਈਕਲ ਤੇ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਹੱਥੀਂ ਖੇਤੀ ਕਰਦਾ। ਖੇਤੀ ਆਰਗੈਨਿਕ ਕਰਦਾ। ਖੁਦ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਉਗਾ ਘਰ ਲਈ ਵਰਤਦਾ। ਨਸ਼ਾ ਕੋਈ ਕਰਦਾ ਨਹੀਂ। ਇਹੀ ਮੇਰੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਰਾਜ਼ ਆ।

ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਬਾਬਾ ਜੀ। ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ
ਮੋਬਾਇਲ ਨੰਬਰ 9781172781

ਮੇਰੇ ਨਾਨਾ ਜੀ ਦੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਹੇਰੀ ਚਾਰ ਭਰਾ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਵਿਆਹੇ ਸਨ ਤੇ ਇੱਕ ਛੜਾ ਤੇ ਇੱਕ ਦੇ ਕੋਈ ਔਲਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਕਿੱਲਿਆਂ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਤਾਂ ਚੰਗੀ ਸੀ ਪਰ ਮਾਲਵੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਨਹਿਰਾਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਰੂ (ਬਰਾਨੀ) ਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਖੇਤੀ ਉਸ ਵਕਤ ਮੀਂਹ ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਸੀ ਜੇਕਰ ਮੀਂਹ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਚਾਰ ਮਣ ਦਾਣੇ ਖਾਣ ਨੂੰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸਾਲ ਮੀਂਹ ਨਾ ਪੈਂਦਾ ਤਾਂ ਫਾਕੇ ਕੱਟਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਸੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਦੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਬਾਰਾਂ ਆਬਾਦ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਰੱਬਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸੰਵਾਰ ਕੇ ਵਾਹਿਯੋਗ ਕਰਕੇ ਉੱਥੇ ਆਪਣਾ ਰੋਣ ਬਸੇਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਧਰੋਂ ਵਿਰਲੇ ਵਿਰਲੇ ਟੱਬਰ ਉੱਧਰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਮੇਰੇ ਨਾਨਾ ਜੀ ਦੇ ਬਾਪੂ ਹੁਰੀਂ ਵੀ ਉਸ ਵਕਤ ਨਵੇਂ ਸੁਪਨੇ ਲੈ ਕੇ ਨਵੀਂ ਧਰਤੀ ਤੇ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮੁਰੱਬੇ ਜ਼ਮੀਨ ਹੀ ਮਿਲੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਚੌਥਾ ਭਰਾ ਛੜਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਚਾਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਸਾਲਾਂਬੱਧੀ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਾਹਿਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਤੇ ਆਪਣਾ ਪੱਕਾ ਵਸੇਬਾ ਪਿੰਡ ਚੱਕ ਨੰਬਰ 50 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਿਟਗੁਮਰੀ ਵਿੱਚ

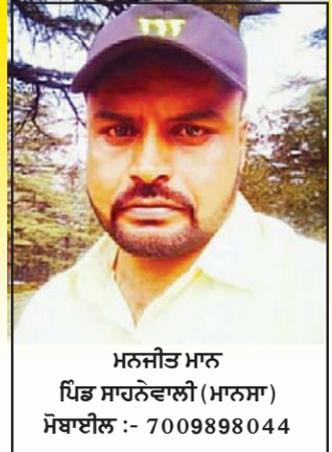
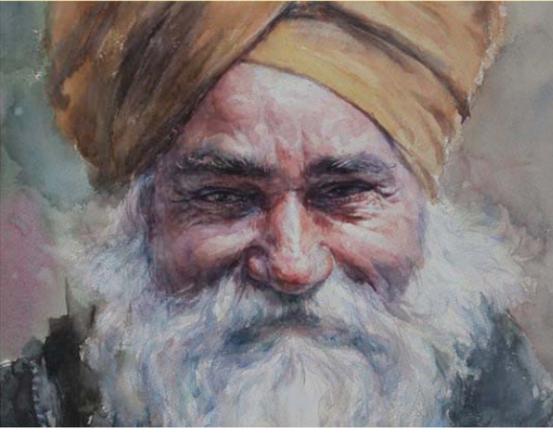
ਜਦੋਂ ਨਾਨਾ ਜੀ ਜਿਉਂਦੇ ਵਾਪਸ ਆਏ

ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਇਹਨਾਂ ਚਾਰਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਏਕੇ ਇਤਫ਼ਾਕ ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਘਰ ਘਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸ਼ਰੀਕ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਚਾਰ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਦੀ ਹੀ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਨਾਨਾ ਜੀ ਹੁਰੀਂ ਦੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਚਾਚਾ ਜੀ ਦੇ ਪੰਜ ਮੁੰਡੇ ਸਨ। ਵਕਤ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਨਹਿਰਾਂ ਵੀ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਫਸਲਾਂ ਵੀ ਚੰਗੀਆਂ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਨਾਨਾ ਜੀ ਦੱਸਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕਣਕ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਅਸੀਂ ਕਈ

ਨਵਾਂ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਾਨਾ ਜੀ ਦੱਸਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹੋ ਨਾਨਾ ਜੀ ਹੁਰਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਇੱਥੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਇਦਾਦ, ਘਰ ਬਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਨਾਨੀ ਜੀ ਦੇ ਦੱਸਣ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮੇਰੇ ਨਾਨਾ ਜੀ ਦਾ ਭਰਾ ਇਕੱਲਾ ਖੇਤ ਜਾ ਕੇ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਰੋਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਨਾ ਜੀ ਮਸਾਂ ਚੁੱਪ ਕਰਾਂ ਕੇ ਘਰ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਾਲ ਕਹਿੰਦੇ ਕਮਾਦ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਬਾਹਲੀ

ਦੇ ਕਲੇਮ ਕਈ ਸਾਲ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਧਰ ਆ ਕੇ ਮੇਰਾ ਨਾਨਾ ਜੀ ਵੀ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਸਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਪੱਕੇ ਖਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਦੇ ਜਲੰਧਰ ਕਦੇ ਲਾਹੌਰ ਤਾਰੀਖ਼ ਪੈਂਦੀ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਨਾਨਾ ਸਾਈਕਲ ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਖਾਣ ਲਈ ਨਾਲ ਭੁੱਜੇ ਛੋਲੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੱਸਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨਾਨਾ ਜੀ ਲਾਹੌਰ ਤਾਰੀਖ਼ ਤੇ ਗਿਆ ਤੇ ਮਹੀਨੇ ਵਾਪਸ ਨਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਨਾਨੀ ਜੀ ਸਮੇਤ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਡਾਅਢਾ ਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੋਈ ਚਿੱਠੀ ਚੀਰਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰੋਣ ਪਿੱਟਣ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਂਢ ਗੁਆਂਢ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਰਨੈਲ ਸਿਉਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਉੱਧਰ ਕਿਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਨਾਨਾ ਜੀ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਘਰ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਾਨੇ ਜੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸਾਰੇ ਟੱਬਰ ਦਾ ਚਾਅ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨਾਨਾ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਪਿੰਡ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਬਾਹਲਾ ਦਿਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਲਾਹੌਰ ਕਚਿਹਰੀ ਵਿੱਚ ਤਾਰੀਖ਼ ਭਗਤ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਪਿੰਡ ਚੱਕ ਨੰਬਰ 50 ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਮੇਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਯਾਰਾਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਦਿਲ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਮੇਰੀ ਖ਼ੂਬ ਸੇਵਾ

ਕੀਤੀ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਲਈ ਸਭ ਕੁਝ ਅਲੱਗ ਤੋਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਦਿਆਂ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਕਦੋਂ ਇੰਨੇ ਦਿਨ ਲੰਘ ਗਏ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਘਰ ਰੱਖ ਕੇ ਡਾਅਢਾ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਹੁਣ ਕੋਈ ਇੱਧਰੋਂ ਗਿਆ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਖੇਤ ਵੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਗੋੜਾ ਮਾਰ ਕੇ ਆਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਨਾਨਾ ਜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਨਾਨੇ ਦੇ ਵਾਪਸ ਜਿਉਂਦਾ ਆਉਣ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਖੇੜੇ ਪਰਤ ਆਏ ਸਨ ਉੱਥੇ ਹੀ ਨਾਨੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ ਨਾਨੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਅੱਥਰੂ ਕੋਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਵਕਤ ਨਾਨੇ ਦਾ ਭਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਭੁੱਬਾਂ ਮਾਰ-ਮਾਰ ਕੇ ਰੋਇਆ ਸੀ।

ਮਨਜੀਤ ਮਾਨ
ਪਿੰਡ ਸਾਹਨੇਵਾਲੀ (ਮਾਨਸਾ)
ਮੋਬਾਇਲ :- 7009898044

ਆਮ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਕਹਾਵਤ, 'ਇੱਕ ਚੁੱਪ ਸੌ ਸੁੱਖ' ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਹੋਵੇਗੀ? ਪਰ ਇਸ ਕਹਾਵਤ ਕਰਕੇ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗਿੱਠੇ ਟੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਝਗੜੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗਿੱਠੀਆਂ ਦੀ ਤੰਦਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਕੇ ਟੁੱਟਣ ਦੀ ਥਾਂ ਹੋਰ ਜਿਆਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਭਾਵ ਕਿ ਇਸ ਕਹਾਵਤ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਉੱਤੇ ਡੂੰਘਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਿਰਜਿਆ ਹੈ।

ਮਨਜੀਤ ਦਾ ਇਹ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਸੀ। ਮਨਜੀਤ ਆਪ ਬਹੁਤ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਨੂੰ ਭਲਾ ਕੌਣ ਬੁੱਝ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ 'ਜਿਸ ਤਨ ਨੂੰ ਲੱਗਦੀ ਏ, ਸੋ ਤਨ ਜਾਣੋਂ ਵਾਲੀ ਡੂੰਘੀ ਫਿਲਸਾਫੀ ਵਾਲਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਦੁੱਖ ਚਰਚ ਤਾਂ ਬੰਦਾ ਦਾ ਨਿੱਜ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਤਾਂ 'ਕੌਣ ਜਾਣੈ ਪੀੜ ਪਰਾਈ' ਵਾਲੀ ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਨਜੀਤ ਦੀ ਉਮਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਤੀਹਵੀਂ ਬਹਾਰ ਵੇਖ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੱਸ ਪਾਈ ਕਿ ਨਾਲਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਸੋਹਣੀ ਸੁਨੱਖੀ ਕੁੜੀ ਕੋਈ 24 ਕੁ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਜਿਸਦਾ ਛੱਡ-ਛਡਾਅ ਹੋਏ ਨੂੰ ਕੋਈ 8-4 ਵਰ੍ਹੇ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਲਈ ਗਿੱਠੇ ਦੀ ਭਾਲ ਹੋ ਤਾਂ ਮਨਜੀਤ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤਾਂ ਹਾਂ ਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਮਨਜੀਤ ਬੌਝਾ ਸਸ਼ੋਪੰਜ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕਰੇ ਤੇ ਕੀ ਨਾਹ ਕਰੇ। ਕਿਉਂਜਿ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਵਾਲਾ ਤਜ਼ਰਬਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਵਧਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ

ਰਿਹਾ ਪਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੱਟਣ ਲਈ ਸਹਾਰਾ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦਾ ਗਿੱਠਾ ਸੱਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਗਿੱਠਾ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਹਿਮੀਅਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੈ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦਾ ਗਿੱਠਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ

ਮਹੀਨਾ ਮਹੀਨਾ ਚੱਲਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਪੂਰਾ ਗਾਹ ਪਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਮਨਜੀਤ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਤਾਂ ਮਹੀਨਾ ਮਹੀਨਾ ਨਹੀਂ ਸਨ ਚੱਲੀਆਂ ਪਰ ਇਸ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਨਜੀਤ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਗਾਹ ਜ਼ਰੂਰ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮਹੀਨਾ ਡੰਗ ਤਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਸਮਝਾਉਣ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਕਿ ਪਿਆਰ ਤਾਂ ਦਿਲ ਮਿਲਿਆਂ ਦਾ ਸੌਦਾ ਹੁੰਦਾ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਪਸੰਦ ਨਾ ਪਸੰਦ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਫਿਰ ਗਿੱਠੇ ਦੀ ਤੰਦਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਨਵੇਂ ਸਫਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਘਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨਵੇਂ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਮਾਹੌਲ ਮਿਲੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਤਦ ਤੱਕ ਮਾਣਦੇ ਰਹਿਣ ਜਦ ਤੱਕ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਬੁੱਢੇ ਹੋ ਕੇ

ਅਗਲੇ ਸਫਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦੇ। ਨਾਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ ਅਕਸਰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਬੱਚਾ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੂੰ ਘੁੱਟ ਕੇ ਜੱਫੀ ਪਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਟੁੱਟ ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 34 ਵਰ੍ਹੇ ਟੱਪਣ ਤੱਕ ਜੱਫੀ ਨਾਲੋਂ ਜਾਇਦਾ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੋਇਆ ਸੱਭ ਕੁੱਝ ਉਲਟ ਨਾ ਕੋਈ ਪਸੰਦ ਮਿਲ ਸਕੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਨਾ-ਪਸੰਦ। ਇੱਕ ਉੱਤਰ ਸੀ ਤਾਂ ਦੂਸਰਾ ਪੱਛਮ। ਮਨਜੀਤ ਨੇ ਬੜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੇੜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਨੇੜੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ। ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਸਮਾਂ ਵੱਧਦਾ ਗਿਆ, ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਹੋ ਜਾਇਆ ਪਿਆਰ ਵਾਲਾ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੇ ਗਾਉਂਦੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਦੂਰ ਵੱਧਦੀ ਅਤੇ ਵੱਧਦੀ ਹੀ ਗਈ। ਜਿੱਥੇ ਦਿਲ ਨਾ ਮਿਲੇ ਉੱਥੇ ਜਿਸਮਾਂ ਦਾ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਗ਼ੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਣ ਸੀ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵੇਸ਼ ਅੱਗੇ ਵੱਧਿਆ ਤੇ ਅੰਗੂਜੀ ਦੇ 'ਲਿਵ-ਇਨ-ਰਿਲੇਸ਼ਨਸ਼ਿਪ' ਨੂੰ ਜੋ ਕਿ ਮਾਡਰਨ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਮਨਜੀਤ ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ, ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਕਿ ਹੁਣ ਤੀਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਕੀ ਚੰਗਾ ਲੱਗੇ? ਜਾਂ ਇਹ ਕਿੱਧਰ ਨੂੰ ਜਾਊ। ਵੱਡਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਗਲਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਏ ਵੀ। ਪਰ ਇਸ ਸੱਭ ਨਾਲ ਮਨਜੀਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ 'ਇੱਕ ਚੁੱਪ ਸੌ ਸੁੱਖ' ਇੱਕ ਮਿੱਠੇ ਜ਼ਹਿਰ ਵਾਂਗ ਬਣਾ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਚੁੱਪ ਸੌ ਸੁੱਖਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਉਸਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਗਹਿਰੀ ਖਾਈ ਵਿੱਚ ਧਕੇਲਦੀ ਗਈ।

ਇੱਕ ਚੁੱਪ ਸੌ ਸੁੱਖ

ਕਹਾਣੀ

ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਪੱਟੀ

ਧਾਰਮਿਕ ਗੁੰਝਾਂ ਨੇ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੀ ਬਾਣੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਪਤੀ ਅਤੇ ਜੀਵ ਆਤਮਾਂ ਨੂੰ ਪਤਨੀ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪਿਆਰੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦੀ ਤਾਂਘ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਸੂਰਤ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮਨਜੀਤ ਨੇ ਵੀ ਕਾਫੀ ਕੁੱਝ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਬੱਸ 'ਝੱਟ ਮੰਗਣੀ ਅਤੇ ਪੱਟ ਵਿਆਹ' ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ 'ਵਿਆਹ ਵੀ ਗਾਹ ਹੀ ਹੁੰਦਾ' ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਨਾਲ ਤਾਂ ਸਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭਲੇ ਵੇਲੇ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਵੀ

ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਹੇ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਪੜਚੋਲ?

ਇੱਕ ਸੁਸ਼ਾਂਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਦ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸੋਗ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਪਈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵੀਡੀਓਜ਼, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਚ ਪੋਸਟਾਂ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਬਾਲੀਵੁੱਡ 'ਚ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਕਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਦਾ ਬੈਕਗਰਾਊਂਡ ਪਿੱਛੋਂ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਨੈਪੋਟੀਜ਼ਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਆਦਿ। ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਐਨਾ ਰੋਸ ਵੇਖ ਕੇ ਮੈਂ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸੋਚਾਂ ਵਿੱਚ ਪਈ ਹੋਈ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵਿਤਕਰਾ ਤਾਂ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੀਤ ਹੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਹਰ ਉੱਚਾ ਵਰਗ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਨੀਵੇਂ ਵਰਗ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕਰ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਤਕਰਾ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਚੱਲਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁੱਦਤਾਂ ਤੋਂ

ਅਮੀਰ-ਗਰੀਬ, ਕਾਲਾ-ਗੋਰਾ, ਜਾਤ-ਪਾਤ ਆਦਿ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨੀਵੇਂ ਵਰਗ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬੜੇ ਜ਼ਫਰ ਝੱਲਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕਈ ਏਦਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਜਿਵੇਂ ਸਾਡੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤਾਂ ਏਦਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਐਥੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੇ ਜਲਦੀ ਪੁੰਹਚਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਸਫਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੇਦ ਭਾਵ ਕਰਨ ਲਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਣਾਅ (ਡਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ) 'ਚ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗਲਾ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਤੱਕ

ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਪੋਸਟਾਂ ਪਾਉਣ ਜੋਗੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਏਦਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਕੇਸ ਵੇਖੇ ਜੋ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਦੋਸਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਥ ਤੇ ਸਹੀ ਸੇਧ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਵਕਤ ਨਾ ਕੋਈ ਅਧਿਆਪਕ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਖੜ ਪਾਏ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਅਹੁਦੇ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਈਏ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਸੂਝਵਾਨ ਹੋਵੇ ਉਹਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਏ ਦੋਸਤਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਉਹ ਵੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ

ਸਾਡੇ ਸਾਥ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਸਾਥ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਅਗਲੇ ਨੂੰ ਐਨੀ ਕੁ ਹੀਣ-ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਕਿ ਉਹ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਵਰਗੇ ਕਦਮ ਉਠਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਪਿਆਰਾ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਦ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਪਿਆਰ, ਦੋਸਤੀ ਸਭ ਜਾਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਫੋਟੋਆਂ, ਪੋਸਟਾਂ, ਸਟੇਟਸ ਪਾ-ਪਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਖੂਬ ਤਰੀਫ਼ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਤੇ ਫੇਰ ਉਹ ਗਲ ਸੱਚ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦਾ ਚੰਗਾ ਸੀ ਇਹ ਕਹਾਉਣ ਲਈ ਮਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਸੁਸ਼ਾਂਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜਪੂਤ ਦੀ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਨੂੰ ਠਹਿਰਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤੇ ਕੁੱਝ

ਖ਼ਾਸ ਲੋਕਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਉਵੇਂ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਰੋਸ ਦੀ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਪਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ (ਡਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ) ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਖੁਦ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਜਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ (ਡਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ) ਵੱਲ ਧੱਕ ਰਹੇ ਹਾਂ? ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਲੈਂਦੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੁਸ਼ਾਂਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜਪੂਤ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ (ਡਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ) ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਉਸ ਵਰਗੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਇਸੇ ਪੀੜਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਆਮ ਇਨਸਾਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਕਦੇ ਵੀ

ਨਵਨੀਤ ਕੌਰ, 9872438410
ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਲੋੜ ਹੈ ਅਸੀਂ ਆਪੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀਏ ਤੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਵੱਲ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਟੁੱਟਣਾ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਸਕੀਏ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਜੜ੍ਹੀਂ ਬੈਰਾ ਨਸਲਵਾਦ

25 ਮਈ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮਿਨੇਸੋਟਾ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਹਿਰ ਮਿਨੀਆਪੋਲਿਸ 'ਚ ਇੱਕ ਗੌਰੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਹੱਥੋਂ ਸਿਆਹਫਾਮ ਜਾਰਜ ਫਲਾਇਡ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਨਸਲਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਹਿਰ ਉੱਠ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਾਰਜ ਫਲਾਇਡ ਨੂੰ 20 ਡਾਲਰਾਂ ਦੇ ਨਕਲੀ ਨੋਟ ਨਾਲ ਸਿਗਰਟ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਡੈਰਿਕ ਚੌਵਿਨ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਲਿਆ ਅਤੇ ਤਕਰੀਬਨ 8.46 ਮਿੰਟ ਤਕ ਗੋਡੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਹੱਟ ਨੂੰ ਨੱਪੀ ਰੱਖਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਾਸਤਾ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਵਾਇਰਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਜਾਰਜ ਫਲਾਇਡ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ 14 ਜੂਨ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿਆਹਫਾਮ 27 ਸਾਲਾ ਰੋਸ਼ਰਡ ਬਰੱਕਸ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲੋਂ ਟੋਸਰ

ਗੰਨ ਖੋਹ ਕੇ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਟੋਸਰ ਉਹ ਹਥਿਆਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ 50 ਗਜ਼ਾਰ ਵੋਲਟ ਦਾ ਕਰੰਟ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭੱਜ ਰਹੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਸਿਰਫ 5 ਸਕਿੰਟ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਬੂ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਈ ਵਾਰ ਮੌਤ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਘਟਨਾ ਨੇ ਬਲਦੀ 'ਤੇ ਤੇਲ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਪੱਚੀ ਮਈ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਜਨ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਨਿਕਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਈ ਮੌਤਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਗਜ਼ਨੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾੜ-ਫੂਕ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨਾਲ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਭਰੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਦੀ ਵੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਠੱਗ ਤਕ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਐਂਟਿਫਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਜੋ

ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਐਂਟਿਫਾ ਇੱਕ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਂਟਿਫਾਸਿਸਟ ਜਥੇਬੰਦੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਤੋਂ ਟਰੰਪ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸੱਜੇ-ਪੱਖੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਹਵਾ ਦੇਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਕੋਰੋਨਾ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਅਮਰੀਕੀ-ਅਫਰੀਕੀ ਲੋਕ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣਾਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਖਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਨਸਲਵਾਦ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ। ਆਦਿਵਾਸੀ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਦਿਨ 1462 ਵਿੱਚ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਜਦ ਕੋਲੰਬਸ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਲੱਭਣ ਤੁਰਿਆ ਸੀ, ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾ ਵੜਿਆ। ਗੋਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਲੜਾਈਆਂ ਲੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਮੁਕਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ

ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸਾਂਭਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਹੁਣ ਮੂਲ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਆਏ ਵਿੱਚ ਲੂਣ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਬਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜੁਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਨਸਲਵਾਦ ਦਾ ਕਰੂਪ ਚਿਹਰਾ ਯੂਰਪੀਅਨਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਆਉਣ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਾਹੁਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਿੱਠ-ਪੁਸ਼ਟ ਅਫਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਨ 1600 ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਲਿਆਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਗੋਰੇ ਲੋਕ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਕੇ ਵਸਣ ਲੱਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਗੁਲਾਮੀ ਪ੍ਰਥਾ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਲਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਕਾਊ ਵਸਤਾਂ ਵਾਂਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਟੂੜ ਕੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ

ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਮਾਂ-ਪਿਉ ਬਥੇਰੇ ਤਰਲ ਕਰਦੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅਲੱਗ ਨਾ ਕਰੇ। ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਬਰੀ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਕੋਲੋਂ ਖੋਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੀਰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਸੁਣਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ 'ਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੇ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਬੜੀਆਂ ਦਰਦਨਾਕ ਕਹਾਣੀਆਂ ਕਾਨੀਬੱਧ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੈਤੋ ਨੇ ਕਈ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ 2017 ਵਿੱਚ 'ਭਗੋੜੇ ਗੁਲਾਮ' ਨਾਮੀ ਪੁਸਤਕ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਲਾਮਾਂ ਦੀਆਂ ਦਰਦਨਾਕ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਭੱਜ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚੋਂ ਭੱਜਾ ਕੈਦੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਅਮਰੀਕੀ ਲਾਇਬਰੇਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਫਰੀਕੀ-ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਜੁਲਮ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ

ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਡੰਡੇ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਕੰਮ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਥੱਕ ਕੇ ਸਾਹ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਛਾਟੇ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਛਾਟਿਆਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਕਿੱਲ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਜਦ ਇਹ ਛਾਟੇ ਵੱਜਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਲਹੂ-ਲੁਹਾਣ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਦੁਖਦਾਈ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਿਸਾਚੂਸਟ ਵਿੱਚ 1641 ਵਿੱਚ ਗੁਲਾਮੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਅੱਧ ਵਿੱਚ ਬਰਤਾਨੀਆ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵਿਦਰੋਹ ਉੱਠ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਫਰੀਕੀ-ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਧਮਕਾਉਣ ਲਈ ਕੁਕਲਕਸ ਕਲੈਨ ਨੇ 1867 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੁਪਤ ਜਥੇਬੰਦੀ ਬਣਾਈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਲੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸੰਨ 1873 ਵਿੱਚ ਕੋਲਫੋਕਸ ਤੇ 1874 ਵਿੱਚ ਕੋਸ਼ਟ ਨੇ ਸਿਆਹਫਾਮਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਕੀਤਾ। ਜੇ ਤਿੰਨ ਗੋਰੇ ਮਰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ 40 ਤੋਂ 50 ਕਾਲੇ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

-ਡਾ. ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁਮਟਾਲਾ, -
ਮੋਬਾਈਲ ਨੰ.: 94175-33060

ਕਦੇ ਕਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਚਾਚਾ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਤੇ ਅਸੀਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਚ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਗਲਤ, ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਸਾਰੇ ਰਲੇ ਹੋਏ ਨੇ। ਚਾਚੇ ਕਿਹਾ ਅਸੀਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ। ਇਕ ਵਾਰ ਮੈਂ ਵੀ ਧੌਖਾ ਖਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ, ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡਾ ਕੁੜੀ ਛਾਂਦਾਰ ਰੁੱਖ ਹੇਠਾਂ ਬੈਠੇ ਆਪਸੀ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜਾਕੇ ਹੀ ਮੈਂ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਦੋਨੋਂ ਉਠ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਏ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਇਕ ਜਵਾਨ ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਲੱਭ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਉਹ ਅਮੀਰ ਘਰਾਣੇ ਦਾ ਹੀ ਲਗਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਲੱਭਦਾ ਹੋਇਆ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਾਕਾ ਕੁੱਝ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਹੈ? ਅੱਗੋਂ ਉਹ ਬੋਲਿਆ ਹਾਂ ਜੀ। ਕਹਿਣ ਲਗਿਆ ਮੈਂ ਇਟਲੀ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਇਕ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਖਾਣਾ ਖਾਧਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਆਪਣਾ ਬੁਟਿਆ ਭੁੱਲ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਹੋਟਲ ਦਾ ਚੇਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਬੁਟਏ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਕਾਗਜ਼ ਪੱਤਰ ਤੇ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਕਾਰਡ ਸੀ। ਜਿਸ ਤੇ ਉਸਦਾ ਪਤਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਮੈਂ ਉਸ ਕੋਲ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉਸ ਹੋਟਲ ਦਾ ਬਿਲ ਕਮੀਜ਼ ਦੀ ਜੇਬ 'ਚ ਪਾਇਆ ਸੀ, ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਹੁਣ ਉਹ ਵੀ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਉਹ ਲੱਭ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਵਾਪਸ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕਰਾਏ ਜੋਗੇ ਪੈਸੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਸਦੀਆਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਬੁੱਠੇ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਉੱਥੇ ਦਾ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ, “ਕਾਕਾ!

ਤੈਨੂੰ ਉਸ ਹੋਟਲ ਦਾ ਨਾਂ ਤਾਂ ਚੇਤੇ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਤੂੰ ਵੜਦਿਆਂ ਸਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।” ਅੱਗੋਂ ਉਹ ਘਬਰਾਇਆ ਹੋਇਆ ਬੋਲਿਆ, “ਜੀ ਨਹੀਂ! ਮੈਂ ਪਰਦੇਸੀ ਹਾਂ ਮੈਂ ਏਨਾਂ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।” ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਚਲ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਤੂੰ ਡਰ ਨਾ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਅਣਜਾਣ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਅਣਜਾਣ ਲੋਕ ਨਵੇਂ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਹੀ ਡਰਾਇਆ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਜਵਾਨਾ ਇਕ ਵਾਰ ਮੈਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰ ਗਿਆ ਸੀ ਮੈਂ ਵੀ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਰੋਟੀ ਖਾਧੀ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਆਪਣਾ ਬੇਲਾ ਭੁੱਲ ਆਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਚੇਤੇ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹੋਟਲ ਨਹਿਰ ਦੇ ਕੰਢੇ ਤੇ ਸੀ, ਫਿਰ ਮੈਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਕੇ ਉਸ ਹੋਟਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਤੈਨੂੰ ਵੀ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਜਾ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਯਾਦ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਬੋਲਿਆ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਯਾਦ ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਤੈਨੂੰ ਕੁਝ ਯਾਦ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕੁਝ ਬੋਲਦਾ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਂ ਚੋਰ ਹਾਂ, ਤੇ ਬਹਾਨੇ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਬੁੜ ਬੁੜ ਜੀ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਉਹ ਤੁਰ ਗਿਆ।

ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਇਹ ਸੱਚੀ ਹੀ ਚੋਰ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਕੁਝ ਗੁਆਚਿਆ ਨਹੀਂ ਐਵੇਂ ਬਹਾਨੇ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦਾ ਐ। ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਜੁੱਤੀ ਸਹੀ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ ਹੋਣਾਂ ਨਿਗਾ ਮਾਰੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਇਕ ਇਕ ਪਰਚੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿਤੀ ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਪੜ੍ਹੀ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਟਲ ਦਾ ਬਿਲ ਸੀ। ਮਨ ਚ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਉਹ ਸੱਚ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਮੈਂ ਹੀ ਗਲਤ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਠਿਆ ਤੇ ਉਸ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਕਾਹਲੀ ਕਾਹਲੀ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਅਜੇ ਉਹ ਬੜ੍ਹੀ ਦੂਰ ਹੀ ਗਿਆ ਸੀ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ ਤੇ ਕਿਹਾ, ‘ਕਾਕਾ! ਇਹ ਤੇਰੇ ਹੋਟਲ

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ‘ਦਿਲਾ ਰਾਮ’
ਜਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
ਸੰਪਰਕ 99147-22933

ਦਾ ਬਿਲ ਮੈਂ ਗਲਤ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਰਸ ਚੋਂ ਕੁੱਝ ਡਾਲਰ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਕਿਹਾ, ‘ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਰਖੀ।’ ਮੈਂ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮੁੜਦਾ ਹੋਇਆ ਪਾਰਕ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਤੇ ਰਬ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਕਿਸੇ ਚੰਗੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮੈਂ ਐਵੇਂ ਮਾੜਾ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਥੋੜੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਉਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬੈਠੇ ਮੁੰਡਾ ਕੁੜੀ ਆਏ ਤੇ ਆਕੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਕਿ ਅੰਕਲ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਏਥੇ ਕੋਈ ਡਿੱਗੀ ਪਰਚੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ, ਉਹ ਹੋਟਲ ਦਾ ਬਿਲ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੈਸੇ ਘੱਟ ਮੌਜ਼ੇ ਨੇ। ਮੇਰੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦੇਣ ਤੇ ਉਹ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਬਿਲ ਲੱਭਣ ਲਗ ਪਏ। ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਤੇ ਸੋਚੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੱਚੀ ਗਲਤ ਸੀ ਮੈਂ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ।

ਬਹੁਤ ਸ਼ੰਘਰਸ਼ ਵਾਲਾ ਰਿਹਾ ਸਵਰਨ ਤੋਂ ਕਵਿਤਾ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫਰ : ਸਵਰਨ ਕਵਿਤਾ

ਪਟਿਆਲਾ ਜਿਲੇ ਦੇ ਨਾਭਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਮਾਤਾ ਸੁੱਖ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਚਰਨ ਦਾਸ ਦੇ ਘਰ 1963 ਨੂੰ ਜਨਮੀ ਸਵਰਨ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਹੁਤ ਸ਼ੰਘਰਸ਼ ਵਾਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਮਾਤਾ ਦੇ ਬੀਮਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਅਠਵੀ ਕਲਾਸ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ ਜਦੋਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨੇ ਘਰ ਅੱਗੋਂ ਦੀ ਲੰਘ ਕੇ ਸਕੂਲ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਹੋਣਾ ਕਿ ਕਾਸ਼! ਮੈਂ ਵੀ ਅੱਜ ਇੰਨਾ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਜਾਂਦੀ ਸਵਰਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਕ ਸੀ ਪਰ ਘਰ ਦੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ ਹੁਣ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਹੰਝੂ ਭਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਦਰਦ ਨੂੰ ਦਿਲ ਚ ਦੱਬਣ ਦੀ ਬਿਜਾਏ ਉਹ ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਕੁਝ ਲਿਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਪਰ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਨਾ ਤੇ ਸਵਰਨ ਫਿਰ ਵੀ ਚੋਰੀ ਛੁੱਪ ਜਦੋਂ ਟਾਇਮ ਮਿਲਣਾ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੇ ਵਲਵਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਰਾਹੀਂ ਲਿਖਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਛੱਡਣ ਦਾ ਗਮ ਤੇ ਦੂਜਾ ਸਹੇਲੀਆਂ ਤੇ ਵਿੱਛੋੜਣਾ ਬਹੁਤ ਸਤਾਉਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਧਰਤੀ ਦੀ ਹਿੱਕ ਤੇ ਝਰੀਟਾ ਮਾਰ ਕੇ ਲਿਖਣੇ ਉਹ ਹਰਫ ਜੋ ਗਜ਼ਲ ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਬਣਦੇ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਨ

ਮੈਂ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਚੁੱਪ ਦਾ ਬੁੱਤ ਬਣਿਆ,
ਮੇਰਾ ਦਰਦ ਨ ਇਥੇ ਜਾਣਦੈ ਕੋਈ।

ਜਿੰਦ ਖਾਈ ਸਾਰੀ ਫਿਰ ਵੀ ਦਿਲ ਭੁੱਖਾ,
ਸੀਨਾ ਪਾੜ ਕੇ ਕਿੱਝ ਦਿਖਾਵੇ ਕੋਈ।

ਤਨ ਦਾ ਮਾਸ ਖਵਾ ਕੇ ਹਾਰ ਗਏ ਹਾਂ,
ਬੁੱਲਾਂ ‘ਤੇ ਜੰਮੀ ਸਿੱਕਰੀ ਨ ਦੇਖੇ ਕੋਈ।

ਪਿਆਸਾ ਸੀ ਤੇ ਪੀ ਗਿਆ ਹੰਝੂਆਂ ਨੂੰ,
ਜਾਮ ਪੀੜਾਂ ਭਰਿਆਂ ਨ ਦਵਾ ਦੇਵੇ ਕੋਈ।

ਪਾਲ ਰਿਹਾ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਤਾਂ ਵਾਂਗ ‘ਕਵਿਤਾ’ ਮੁਹੱਬਤ ਦੀ ਇਬਾਰਤ ਨਾ ਸਮਝੇ ਕੋਈ।

ਇੰਨਾ ਹਲਾਤਾ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਸਵਰਨ ਜੁਵਾਨ ਹੋਈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਗੁਰਚਰਨ ਦਾਸ ਨਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਦਸਤਕ ਦਿੱਤੀ ਸਵਰਨ ਦੇ ਘਰ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਪਰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਭਰ ਜੁਵਾਨੀ ਤੇ ਮਸਾਂ ਛੇ ਕੁ ਸਾਲ ਦਾ ਸਾਥ ਮੁੱਕਾ ਕੇ ਸਵਰਨ ਦਾ ਜੀਵਨਸਾਥੀ ਸਦਾ ਲਈ ਅਲਵਿਦਾ ਆਖ ਗਿਆ ਤੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਪਹਾੜ ਫਿਰ ਤੋਂ ਸਿਰ ਤੇ ਆ ਡਿਗਾ ਪਰ ਹੋਸਲਾ ਤੇ ਹਿਮਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹਰਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਉਹ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹੈ ਆਪਣੇ ਭਾਈ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਪਿ. ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਦੀ ਜਿੰਨਾ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਾਇਕ ਨੌਕਰੀ ਲਗਵਾਈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਜੋਗੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਅਤੇ ਖੁਦ ਵੀ ਦਸਵੀਂ +2 ਤੇ ਫਿਰ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਨੂੰ ਜ਼ਾਹੀ ਰੱਖਿਆ ਸਵਰਨ ਅਕਸਰ ਆਪਣੀਆਂ ਗਜ਼ਲਾਂ ਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ੱਹਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸਵਰਨ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਾ ਨਾਪ ਤੋਲ ਕਰਦਿਆਂ ਇਕ ਨਾਮਵਰ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇੰਨਾ ਦਾ ਨਾਮ ਕਵਿਤਾ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸਵਰਨ ਨਾਲ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਇਹ ਕਵਿਤਰੀ ਸਵਰਨ ਕਵਿਤਾ ਹੋ ਗਈ ਅੱਜ ਸਵਰਨ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਮਵਰ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਆਉਦਾ ਹੈ ਇੰਨਾ ਦੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਛੱਪ ਚੁੱਕੇ ਸਾਝੇ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕਾਰਵਾਂ, ਕਾਵਿ ਲਕੀਰਾ, ਸਾਝਸੁਰ, ਕਾਵਿ ਤਰੰਗਾਂ, ਪੈੜਾ ਦੀ ਗੁਫਤਰੂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਇਸ ਦੀ ਕਲਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਬਖਸ਼ੇ!

ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ
9463105413

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਮੈਡ ਇਨ ਚਾਈਨਾ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ

ਦੋਸਤੋ ਅਸੀਂ ਸਭ ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਸ਼ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰੀਏ। ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕੀਏ। ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਕੋਲ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਮੌਕਾ ਐ, ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਹਾਂ ਜਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਤਰੰਗੇ ਲਈ ਹਰ ਪਲ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੋਰਡਰਾਂ ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਫੌਜੀ ਵੀਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਡੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਗੋਦ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਕਿਸ ਵੇਲੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਵੀਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸਾਨੂੰ ਗਰਵ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਐ ਜੋ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾ ਸਾਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਲਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚਾਈਨਾ ਨੇ ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਜਿਹੀ ਭਿਆਨਕ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਕੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਾੜੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ‘ਚ ਲਿਆ ਕੇ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬੜੇ ਘਰ ਇਸ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਖੋਇਆ ਏ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਜੋ ਖਾਸ ਕਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋ ਕਮਾਉਣਾ ਉਹੀ ਖਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਏ, ਉਹ ਭੁਖਮਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਜੋ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੰਮ ਪੰਦਾ ਕਰਦੇ ਸੀ, ਲੋਕਡਾਊਨ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣਾ ਪਿਆ। ਆਵਾਜਾਈ ਠੱਪ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੈਦਲ ਹੀ ਲੰਬੇ ਸਫਰ ਰਾਤ-ਦਿਨ ਤੈਅ ਕਰਨੇ ਪਏ, ਕੁਝ ਕੁ ਅਧਰੇ ਹੋ ਕੇ ਘਰ ਪਹੰਚ ਗਏ ਪਰ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਮਾਸੂਮ ਬੱਚੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕਹਿਰ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਤ ਗਿਆ ਏ, ਜੋ ਬਾਰਡਰ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਵਾਨਾਂ ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਏ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਚਾਈਨਾ ਨੂੰ ਹਰ ਦਿਨ ਅਤੇ ਹਰ ਪਲ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਮੋਬਾਈਲ ਐਪ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਜੋ ਅਸੀਂ ਮੈਡ ਇਨ ਚਾਈਨਾ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਐ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀ ਭਾਰਤਵਾਸੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਸਾਡੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਿਲਕੇ ਮੂੰਹ ਤੋੜ ਜਵਾਬ ਦੇਈਏ। ਅੱਜ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਐ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੈਡ ਇਨ ਚਾਈਨਾ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਈਨੀਜ਼ ਐਪ ਅਤੇ ਗੇਮਾਂ ਆਦਿ ਖੋਡਣ ਤੋਂ ਰੋਕਾਂਗੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਾਂਗੇ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਸਾਰੇ ਤਿਆਰ ਹੋ, ਮੈਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਵੋਗੇ,,,,, ਪੰਨਵਾਦ ਜੀ।

ਗੁਰਵਿੰਦਰ “ਗੁਰੀ”
98154-56177
ਕਣਕਵਾਲ ਚਹਿਲਾਂ(ਮਾਨਸਾ)

ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੀ ਸੂਰਤ ਮੇਰੀ ਮਾਂ

ਭੁੱਖ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਪੇਟ ਭਰਨ ਦੀ ਤੇ ਦੂਜੀ ਲਾਲਚ ਦੀ ਭੁੱਖ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਗੋੜ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਦੇ ਹੀ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਮੇਲੇ ਚ ਆਏ ਤੇ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵੀ ਇਹੋ ਚਲਦਾ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਚ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਪਰਿਵਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਇੱਜ਼ਤ ਦੀਆਂ ਨੇੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਗੱਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾੜਾ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਬਣਦੀ ਮੱਦਦ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਸਾਲਾਂ ਕੁੜੀ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਬੜੇ ਚਾਈ ਚਾਈ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਣਹਾਰ ਮੁੰਡੇ ਬੱਗੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਮਾਂ ਪਿਓ ਨਹੀਂ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਸੀ ਕੋਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਕਦੇ ਮਾਂ ਪਿਓ ਦੀ ਕਮੀ ਮਹਿਸੂਸ ਨਾ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਸੀ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਔਲਾਦ ਜਿੰਨਾ ਪਿਆਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਇਸ ਪਿਆਰ ਦਾ ਅਸਲੀ ਕਾਰਨ ਹਾਲੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਨਵੀਂ ਨਵੀਂ ਵਿਆਹ ਕੇ ਸਹੁਰੇ ਪਿੰਡ ਆਈ ਮਿੱਦੇ ਹਰ ਉਹ ਖੁਸ਼ੀ ਮਾਣ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹਰੇਕ ਕੁੜੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਸਾਲ ਕੁ ਬਾਅਦ ਮਾਸੀ ਤੇ ਮਾਸੜ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਬਦਲਣ ਲੱਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਬੱਗੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਈ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਕਿ 17 ਕਿੱਲੋ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਚੋਂ 7 ਕਿੱਲੋ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਕਰਵਾ ਲਈ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਸੀ।

ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਉੱਥੇ ਹੀ ਦੁੱਖ ਵੀ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਿਸਦਾ ਕਾਰਣ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮਾਸੀ ਦੀ ਈਰਖਾ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਗਈ। ਬੱਗਾ ਆਪਣੇ ਘਰ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਸੀ ਦੀ ਹਰੇਕ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸੁਣਦਿਆਂ ਵੀ ਅਣਸੁਣਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਕਲੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਅੱਡ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਜੋ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਬਟਵਾਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਝਗੜੇ ਤੋਂ ਹੋ ਸਕੇ। ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਮਾਸੀ ਨਾਲੋਂ ਅੱਡ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਮੰਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਮਾਸੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਧੋਬੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਪਰ ਬੱਗੇ ਨੇ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਸਬਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਜੇ ਮੇਰੇ ਇੱਕ ਭਰਾ ਹੋਰ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈਂਦਾ।

ਬਾਅਦ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਲੱਗਾ ਪਰ ਮਾੜੀ ਕਿਸਮਤ ਕਿ ਉਸ ਸ਼ਰਾਬ ਵਿੱਚ ਮਾਸੀ ਨੇ ਜ਼ਹਿਰ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਘਰ ਗਰੀਬੀ ਕਰਕੇ ਉਹ ਇਲਾਜ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਬਚ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਫੁੱਲਾਂ ਵਰਗੀ ਮਿੱਦੇ ਉੱਪਰ 21 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਪਹਾੜ ਟੁੱਟ ਗਿਆ।

ਲੋਕ ਉਸਨੂੰ ਦੂਸਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਉਮਰ ਹਾਲੇ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੀ ਸੀ ਪਰ ਮਿੱਦੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉਸਦੀ ਪਿਓ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਾਂਗ ਹੋਰਾਂ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਉਸਦਾ ਪੂਰਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ। ਮਿੱਦੇ ਦੇ ਪਿਓ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸਦੇ ਚਾਚਾ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਕੋਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਕਰਜ਼ਾ ਵੀ ਲਹਿ ਗਿਆ ਤੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਵੱਡੇ ਹੋ ਗਏ। 16 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਮਿੱਦੇ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਬੰਤੋ ਨੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿਓ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਦਾ ਸੀ ਪਰ ਮਿੱਦੇ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਕਦੇ ਕੁਝ ਨਾ ਦੱਸਿਆ ਪਰ ਭੇਤ ਕਦੇ ਗੁੱਝੇ ਨਾ ਰਹਿੰਦੇ।

ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਸਨੂੰ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਈ ਤੇ ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਿਆ, ਕਿੱਦਾਂ ਖੁਦ ਭੁੱਖੇ ਰਹਿ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਚ ਰੋਟੀ ਪਾਈ ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਮੁਸੀਬਤ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਉੱਪਰ ਲੈ ਲਈ ਤੇ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮਾਂ ਸਮਝਣ ਵਾਲਾ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਉਸਦੀ ਧੀ ਅੱਜ ਰੱਬ ਦੀ ਪੂਜਾ ਛੱਡ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਨੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਮਿੱਦੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਕੀਤਾ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਰੱਬ ਵੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਰਾਜਵੀਰ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ

ਇੱਕ ਦਿਨ ਅ ਚਾ ਨ ਕ ਬੱਗਾ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਤੋਂ

ਕਵਿ ਕਿਆਰੀ

.ਗਜ਼ਲ#

ਧਰਤੀ, ਪੈਣ ਤੇ ਪਾਣੀ ਮਿਲੇ ਬਰਾਬਰ ਨੇ ਸਭਨੂੰ,
ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਬੰਦਾ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਲਈ ਤਲਵਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਏ।
ਝੂਠ, ਫਰੋਬ ਦਾ ਸੌਦਾ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ
ਉਹੀਓ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਸੱਚ ਦਾ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਏ।
ਆਪਣੇ-ਆਪ 'ਚ ਬੰਦਿਆ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਟਾਇਮ ਨਹੀਂ,
ਕੈਸੀ ਦੁਨੀਆਂ ਕੈਸਾ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਏ।
ਪਿਆਰ, ਮੁਹੱਬਤ, ਰਿਸ਼ਤੇ, ਨਾਤੇ ਮਤਲਬ ਦੇ ਰਹਿ ਗਏ,
ਕੈਸਾ ਬੰਦਾ, ਕੈਸਾ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਏ।
ਚੰਗੇ ਗੀਤ, ਗਵੱਈਆਂ ਦੇ ਲਈ ਤਰਸਗੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ,
ਕੈਸੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ, ਕੈਸਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਏ।
ਸੱਚ, ਖੁੰਡਾਂ 'ਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਜੋ ਕਦੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸੀ ਗੱਲਾਂ,
ਛਪੀਆਂ ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ ਅੱਜ, ਉਹ ਅਖ਼ਬਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਏ।
ਊਂ 'ਜਗਜੀਤ ਗੁੜ੍ਹ ਦੀ' ਕਾਗਦਾ ਸ਼ਾਇਰ ਅਖਵਾਉਣਾ,
ਊਂ ਵੀ ਤਾਂ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਏ।

ਜਗਜੀਤ ਕਲੇਰ ਗੁੜ੍ਹ ਦੀ
8725911043

ਮਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦਾ ਦਰਦ

ਖੋਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਜਰਮਨੀ ਦੇਸ਼ ਪੁੱਤਰਾ,
ਭੁੱਲਕੇ ਤੂੰ ਵਤਨ ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਬਦਲਾ ਲਿਆ ਭੇਸ ਪੁੱਤਰਾ,
ਕਿਨੇ ਹੀ ਲਾਏ ਫੋਨ, ਤੇ ਕਿਨੀਆ ਹੀ ਚਿੱਠੀਆ ਘੱਲੀਆਂ ਵੇ,
ਛੱਡ ਕੇ ਤੂੰ ਡਾਲਰਾ ਦਾ ਖੈਡਾ ਆਜਾ ਵੇ ਪੁੱਤਰਾ
ਇਹ ਜਿੰਦਾ ਹਿਜਰ ਤੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੁੱਕ ਚੱਲੀਆ ਵੇ
ਬਾਪੂ ਤੇਰਾ ਦਿਨ ਰਾਤ ਫਿਕਰਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ,
ਫੋਟੋ ਤੇਰੀ ਨੂੰ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਾਕੇ ਹੋ ਪੈਦਾ ਵੇ,
ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 20 ਤਰੀਕ ਆਉਗਾ ਨਿੱਤ ਹੀ ਕਹਿੰਦਾ ਵੇ,
ਇਹਨਾ ਅੱਖੀਆਂ ਨੇ ਆਉਣ ਤੇਰੇ ਦੀਆ ਰਾਹ ਮੱਲੀਆ ਵੇ,
ਛੱਡ ਕੇ ਤੂੰ ਡਾਲਰਾ ਦਾ ਖੈਡਾ ਆਜਾ ਵੇ ਪੁੱਤਰਾ
ਇਹ ਜਿੰਦਾ ਹਿਜਰ ਤੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੁੱਕ ਚੱਲੀਆ ਵੇ
ਭੈਣਾਂ ਤੇਰੀਆ ਵੇ ਰੱਬ ਕੋਲੋ ਨਿੱਤ ਮੰਗਦੀਆ ਸੁੱਖ ਵੇ,
ਛੱਡ ਕੇ ਮਾਪਿਆ ਨੂੰ ਗਏ ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ ਡਾਲਰਾਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਚ ਫੇਰ ਲੈਣ ਨਾ ਉਹ
ਵਤਨਾਂ ਮੁੱਖ ਵੇ, ਛੋਟੀ ਆਜਾ ਤੂੰ ਪਿਰਤੀ ਵੇ,
ਜ਼ਾਂਦੀਆ ਨਾ ਹੋਰ ਸਰੀਕਾ ਦੀਆ ਝੱਲੀਆ ਵੇ,
ਛੱਡ ਕੇ ਤੂੰ ਡਾਲਰਾ ਦਾ ਖੈਡਾ ਆਜਾ ਵੇ ਪੁੱਤਰਾ ਵੇ
ਇਹ ਜਿੰਦਾ ਹਿਜਰ ਤੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੁੱਕ ਚੱਲੀਆ ਵੇ
ਪਿਰਤੀ ਸ਼ੇਰ 98144 07342

ਗਜ਼ਲ

ਨਾ ਮੈਂ ਹੋਣਾ ਸੀ
ਨਾ ਹੋਣੇ ਸੀ
ਭੈਣ ਭਰਾ ਮੇਰੇ
ਕਿੱਥੋ ਦੇਖਣਾ ਸੀ
ਇਹ ਸੋਹਣਾ
ਜਹਾਨ ਅਸੀਂ
ਜੋ ਮਾਰ ਦਿੰਦੇ
ਅੰਮੜੀਏ ਤੈਨੂੰ ਜੰਮਦੀ ਨੂੰ
ਮਾਂ-ਬਾਪ ਤੇਰੇ
ਕਿੱਝ ਕਰੇ ਤੇਰਾ
ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਸੁੱਖ
ਆਪ ਕੱਟੇ ਤੂੰ ਲੱਖਾਂ ਦੁੱਖ
ਦਿੱਤੇ ਹਰ ਵੇਲੇ
ਤੂੰ ਮਾਏ ਮੇਰੀਏ
ਹਰ ਵੇਲੇ ਸੁੱਖ
ਸੁੱਖ ਚੌਰਵਾਲਾ - 8872907030

ਸੰਭਵ

ਸੰਭਵ ਸ਼ਬਦ ਖਿਆਲ ਨੂੰ,
ਆਉਣ ਦਿੰਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ।
ਅਸੰਭਵ ਕਹਿ ਕੇ ਕੰਮ ਤੋਂ,
ਨਾ ਕਦੀ ਜੀ- ਚੁਰਾਅ।
ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਪੁੱਟਦਿਆਂ ਹੀ,
ਮੰਜ਼ਿਲ ਲੱਗਦੀ ਪਾਸ।
ਜਿਹੜੇ ਸੰਭਵ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ,
ਹਨ ਰੱਖਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ।
ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਘੁੰਮਦੇ,
ਵੇਖੋ ਵਿੱਚ ਜਹਾਨ।
ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖੀ ਤਾਕਤ ਤੋਂ,
ਹਨ ਰਹਿੰਦੇ ਅਣਜਾਣ।
ਰੱਬ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਿਰਜਿਆ,
ਇਸ ਢੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਯਾਰ।
ਦੁੱਖ ਮੁਸੀਬਤ ਹਰ ਔਕੜ ਨੂੰ,
ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਇਹ ਪਾਰ।
ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਰੱਬ ਨੇ ਬਖਸ਼ੀ,
ਤਾਕਤ ਬਹੁਤ ਅਸੀਮ।
ਅਸੰਭਵ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਉਣ ਦੀ,
ਲੱਭ ਲੱਭਦਾ ਇਹ ਸਕੀਮ।
ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖੀ ਤਾਕਤ ਦਾ,
ਹਨ ਰੱਖਦੇ ਮੂਲ ਗਿਆਨ।
ਉਹ ਹੀ ਵਿੱਚ ਜਹਾਨ ਦੇ,
ਉੱਚਾ ਰੁਤਬਾ ਪਾਉਣ।
ਮਨ ਵਿੱਚ ਉੱਠੀ ਨੇਕ ਇੱਛਾ,
ਹੁੰਦੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਉਪਹਾਰ।
ਜਿਹਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਲਦਾ,
ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਤਿਕਾਰ।
ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬਣ ਜਾਂਦੀ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਲੱਗ ਪਹਿਚਾਣ।
ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਦੇ ਖਿਆਲ ਦਾ,
ਜਿਹੜੇ ਸਾਥ ਨਿਭਾਉਣ।
ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ 9463505286

ਬੋੜ੍ਹਾ ਸੰਭਲ ਕੇ ਵੀਰਾ

ਜੇ ਨਾ ਜੇਬ ਚ ਗਾਂਧੀ ਪਾਈਏ,
ਦੂਰੋ ਅੱਖਾਂ ਕੱਢ ਦੇ ਨੇ।
ਚਪੜਾਸੀ ਤੋਂ ਉਪਰ ਤੱਕ ਬਈ,
ਬਹੁਤੇ ਦੰਦੀਆਂ ਵੱਢ ਦੇ ਨੇ।
ਏ. ਸੀ. ਕੁਰਸੀਆਂ ਥੱਲੇ ਬਹਿ ਕੇ,
ਝਾਕਣ ਟੀਰਾ, ਟੀਰਾ ਵੇ।
ਹਲਕੇ ਕੁੱਤੇ ਵੱਢ ਲੈਣਗੇ,
ਰਹੀ ਸੰਭਲ ਕੇ ਵੀਰਾ ਵੇ।
ਹਲਕੇ.....
ਮਾੜੇ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਪਿੱਛੇ,
ਏਨਾ ਕਿਉ ਕਚੀਰਾ ਵੇ।
ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਤੇ ਨੇ ਪੈਂਦੇ,
ਏ ਕੀ ਰੂਲ ਫਕੀਰਾਂ ਵੇ।
ਲਾਲੇ ਦੇ ਘਰ ਮੀਸੀ ਖਾਧੀ,
ਛੱਡ ਭਾਗੋ ਦੀਆਂ ਖੀਰਾਂ ਵੇ।
ਰੱਦੀ ਦੇ ਭਾਅ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੇ,
ਜਨਮ ਅਮੋਲਕ ਹੀਰਾ ਵੇ।
ਹਲਕੇ ਕੁੱਤੇ ਵੱਢ ਲੈਣਗੇ,
ਰਹੀ ਸੰਭਲ ਕੇ ਵੀਰਾ ਵੇ।
ਹਲਕੇ.....
ਬਿਨਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਨਸ਼ਾ ਨਾ ਵਿਕਦਾ,
ਸੁਣ ਲੈ ਗੱਲ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਵੇ।
ਸਾਡੇ ਭਾਈ ਸਾਨੂੰ ਲੁੱਟਦੇ,
ਮਰ ਗਈਆਂ ਵੇਖ ਜਮੀਰਾਂ ਵੇ।
ਸੱਚ ਤੇ ਪਰਚੇ ਪੈਂਦੇ ਏਥੇ,
ਝੂਠ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਗੀਰਾਂ ਵੇ।
ਹਲਕੇ ਕੁੱਤੇ ਵੱਢ ਲੈਣਗੇ,
ਰਹੀ ਸੰਭਲ ਕੇ ਵੀਰਾ ਵੇ।
ਹਲਕੇ.....
ਰਵਿਦਾਸ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਤਰ ਗਈ,
ਧੀ ਰਾਜੇ ਦੀ ਮੀਰਾਂ ਵੇ।
ਨੀਵਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਹੋਵੇ,
ਨਾਮੋ, ਅਤੇ ਕਬੀਰਾ ਵੇ।
ਆਪੇ ਕਰੁ ਨਿਬੇੜੇ ਸਭਦੇ,
ਜੋ ਲਿਖਦੇ ਤਕਦੀਰਾਂ ਵੇ।
ਹਲਕੇ.....
ਉਸ ਮਿਰਜੇ ਨੂੰ ਕੀ ਗਾਉਣਾ,
ਜੋ ਕਰ ਗਿਆ ਪੱਗ ਨੂੰ ਲੀਰਾਂ ਵੇ।
ਬਿਨਾਂ ਗੱਲ ਤੋਂ ਖੂਨ ਜੇ ਉਬਲੇ,
ਖਾ ਲਈ ਗੁੰਦ ਕਤੀਰਾਂ ਵੇ।
ਮਾੜੇ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਤੇਰੇ ਤਾਂਈ,
ਸੁਣ ਪੀਰਾਂ ਦਿਆ ਪੀਰਾਂ ਵੇ।
ਜੋ ਨਾ ਵਿਕਦੇ, ਸ਼ੇਰਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ,
ਵਿਕਦੀਆਂ ਨੇ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੇ।

ਸ਼ੁਖਦਰਸਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਾ
98157 85521

ਸ਼ਹਾਦਤ

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਅਲਫ਼ਾਜ਼ਾਂ 'ਚ,
ਇੱਕ ਪੈਗਾਮ ਭੇਜਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ,,
ਜੋ ਸ਼ਹਾਦਤ ਪਾ ਗਏ ਦੇਸ਼ ਲਈ,
ਦਿਲੋਂ ਸਲਾਮ ਭੇਜਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ,,
ਹਿੰਮਤ ਨਈਂ ਕਿ ਬਿਆਨ ਕਰਾਂ,
ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ,,
ਬਸ ਸਿਜਦੇ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਵਾਰੀ ਨੇ,
ਸਿਰ ਝੁਕਦਾ ਏ ਪਰਵਾਨਿਆਂ ਨੂੰ,,
ਅਮਰ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਦਾ ਏ ਰੁਤਬਾ,
ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੇਜਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ....
ਜੋ ਸ਼ਹਾਦਤ ਪਾ ਗਏ....
ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਸਦਾ,
ਘਰ ਬਾਰ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੋਚਦੇ ਨਹੀਂ,,
ਮੁਲਕ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਐ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ,
ਰੋਂਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੋਚਦੇ ਨਹੀਂ,,
ਕੀ ਦੱਸੋ ਟੈਗ ਸ਼ਹੀਦ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਐ??
ਰੁਲਦੇ ਅਰਮਾਨ ਭੇਜਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ....
ਜੋ ਸ਼ਹਾਦਤ ਪਾ ਗਏ....
“ਗੁਰੀ” ਕਿਉ ਬਾਡਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸੁਣਿਆ ਨਾ,
ਕਿਸੇ ਨੇਤਾ ਦਾ ਕਦੇ ਪੁੱਤ ਖਲੋਇਆ ਏ,,
ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੇ ਨਾਮਾਂ ਉੱਤੇ ਤਾਂ ਬਸ,
ਮਜ਼ਬੂਰ ਅਤੇ ਮਜ਼ਲੂਮ ਹੀ ਮੋਇਆ ਏ,,
ਕਦਰ ਕਰਨੀ ਸਿੱਖੋ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੀ,
ਇਹੀ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਭੇਜਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ....
ਦੋ ਸ਼ਹਾਦਤ ਪਾ ਗਏ....
ਗੁਰਵਿੰਦ “ਗੁਰੀ”
98154-56177
ਕਣਕਵਾਲ ਚਹਿਲਾਂ (ਮਾਨਸਾ)

(ਹੰਕਾਰੀ ਆਕੜਾਂ)

ਕੱਚੇ ਲਸਣ ਦੀ ਭੋਰਾ ਲੱਭ ਗੰਢੀ,
ਫਿਰੋ ਬਣਿਆਂ ਚੂਹਾ ਪੰਸਾਰੀ ਬਾਬਾ।
ਅਚੇਤੇ ਆ ਗਿਆ ਬਟੇਰਾ ਪੈਰ ਥੱਲੇ,
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੱਸੋ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਬਾਬਾ।
ਦੁੱਖ ਬੱਕਰੀ ਦਾ ਪੀ ਨਾ ਚੱਲੇ ਚਰਖਾ,
ਪਛਾਣੇ ਰੰਗ ਨਾ ਕਾਗਦਾ ਲਲਾਰੀ ਬਾਬਾ।
ਜੰਮਦੀ ਭੂਤਨੀ ਸਿਵਿਉਂ ਅੱਧ ਭਾਲੇ,
ਫੁਕੀ ਆਕੜਾਂ ਦੀ ਪਈ ਮਾਰੀ ਬਾਬਾ।
ਘੁੱਗੀ ਕੁੱਟ ਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ ਨਾਲ ਜੁੱਤੀ,
ਦੱਸੋ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਸਰਕਾਰੀ ਬਾਬਾ।
ਭਾਅ ਕੱਢੀਏ ਤੋਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ,
ਕੱਚੀ ਪਾੜਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਪਟਵਾਰੀ ਬਾਬਾ।
ਉੱਗੇ ਨੇੜੇ ਬੋਹਰ ਕੰਡਿਆਲੀਆਂ ਦੇ,
ਕਾਹਦੀ ਅੱਕ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਬਾਬਾ।
ਪੈਂਦਾ ਫਰਕ ਨਾ ਕੋਈ ਚੁਬਾਰਿਆਂ ਨੂੰ,
ਕਰੂ ਉੱਸਰੀ ਕੀ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਬਾਬਾ।
ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ 'ਭਗਤਾ ਭਾਈ
ਕਾ 001-604-751-1113
(ਕੈਨੇਡਾ)

ਮਨ ਨੂੰ ਨਸੀਹਤ

ਛੱਡ ਦੇ ਮਨਾ ਚਲਾਕੀਆਂ ਤੂੰ, ਕਿਉਂ ਮਨ ਵਿੱਚ ਬਦੀਆਂ ਰੱਖਦਾ ਏਂ,
ਦੌਲਤ ਸ਼ੌਰਰਤ ਸਭ ਏਥੇ ਰਹਿ ਜਾਣੀ, ਦਿਨ-ਰਾਤ ਜਿਹਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨੱਸਦਾ ਏ।
ਹੰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਉੱਡਿਆ ਫਿਰਦਾ ਏਂ, ਅੱਖ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਵੇਂ,
ਬੜਾ ਉੱਚਾ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਏਂ, ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰੱਖੋਂ ਨੀਵੀਂ ਥਾਵੇਂ।
ਨਾ ਸਮਝੋ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ, ਸਦਾ ਮਨ-ਆਈ ਤੂੰ ਕੀਤੀ ਏ,
ਜੋ ਬਾਹਲਾ ਉੱਚਾ ਉੱਡਦੇ ਨੇ, ਆਖਿਰ ਨਾਲ ਓਹਨਾਂ ਮਾੜੀ ਬੀਤੀ ਏ।
ਭਲਾ ਲੋਚ ਲੁਕਾਈ ਦਾ ਹਰ ਵੇਲੇ, ਲੈ ਰਹਿਮੇ ਨੂੰ ਤੂੰ ਮਾਰ ਮਨਾ,
ਹੁਸਨ-ਜਵਾਨੀ ਦਾ ਕਿਉਂ ਮਾਣ ਕਰੋ, ਇਹ ਰਹਿਣੀ ਏ ਦਿਨ ਚਾਰ ਮਨਾ।
ਬਾਹਲਾ ਉੱਪਰ ਨੂੰ ਖੁੱਕੇਗਾ ਜੇਕਰ, ਆਪਣੇ ਹੀ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਆਣ ਪੈਣਾ,
ਕਰ ਮਾਇਆ 'ਕੱਠੀ ਜੱਸ ਨਾਮ ਵਾਲੀ, ਧੋਲਾ ਖੋਟਾ ਨਾ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਜਾਣਾ।
ਸਤਿ-ਕਰਤਾਰ ਕੋਲੋਂ ਸਦਾ ਰਹਿ ਡਰਕੋ, ਜੋ ਅੰਤ ਹਾਰਨੀ ਨਹੀਂ ਬਾਜ਼ੀ,
ਜੋ ਦਿੱਤਾ ਡਾਹਢੇ ਸਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਮਨਾ, ਜੀਤ ਕਹੇ ਉਹਦੀ ਰਜ਼ਾ 'ਚ ਰਹਿ ਰਾਜ਼ੀ।
ਜੀਤ ਕੌਰ ਖੁਰਦ
ਮੋਬਾਈਲ ਨੰ. 7888363591

ਕਵਿਤਾ

ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਐਸਾ ਟਾਈਮ ਆਵੇਗਾ
ਜਿਹੜਾ ਕਰੇਗਾ ਯਕੀਨ 'ਹੀ ਧੋਥੇ ਖਾਵੇਗਾ
ਮਾਪੇ ਪਾਲਦੇ ਨੇ ਭੁੱਖੇ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ
ਬੁੱਢੇ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਕੱਢ ਦਿੰਦੇ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਨੇ
੬-੬ ਮਹੀਨੇ ਕਹਿੰਦੇ ਰੱਖੇ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ
ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਅਹਿਸਾਨ ਨੇ
ਕਰਦੇ ਜੋ ਧੱਕਾ ਆਪਣੇ ਹੀ ਮਾਪਿਆ ਨਾਂ
ਦੱਸੋ ਕਿਵੇਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਚ ਸੁਖ ਪਾਵੇਗਾ
ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਐਸਾ ਟਾਈਮ ਆਵੇਗਾ
ਜਿਹੜਾ ਕਰੇਗਾ ਯਕੀਨ 'ਹੀ ਧੋਥੇ ਖਾਵੇਗਾ
ਮਾਪਿਆ ਨੂੰ ਕਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਘੁੱਟ ਨਹੀ ਦਿੱਤਾ
ਲਾਕੇ ਛਪੀਲਾਂ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਪਿਆਉਂਦੇ ਨੇ
ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਰੋਟੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਨਾਂ ਪੁੱਛੀ
ਮਰ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਬਰਸੀ ਮਨਾਉਂਦੇ ਨੇ
ਗੁਰੂ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਫਿਰ ਮੰਗਦੇ ਨੇ ਸੁਖ
ਦੱਸੋ ਕਿਵੇਂ ਰੱਬ ਖ਼ੈਰ ਝੋਲੀ ਪਾਵੇਗਾ
ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਐਸਾ ਟਾਈਮ ਆਵੇਗਾ
ਜਿਹੜਾ ਕਰੇਗਾ ਯਕੀਨ 'ਹੀ ਧੋਥੇ ਖਾਵੇਗਾ
ਇੱਕੋ ਹੀ ਅਪੀਲ ਸਾਰੇ ਮਾਪਿਆ ਅਪੀਨ
ਸਤਿਕਾਰੋ ਸਦਾ ਧੀਆਂ ਕੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰੋ ਨਾਂ
ਦਾਜ ਦਿਆਂ ਲੋਬੀਆ ਨੂੰ ਝੁਠਿਆ ਫ਼ਰੋਬੀਆਂ ਨੂੰ
ਇੱਕੋ ਬਿਨਤੀ ਕਦੇ ਨੁਹਾਂ ਸਾੜੋ ਨਾਂ
ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਵੀ ਧੀਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਏਦਾਂ ਕਰੇ
ਕਿਵੇਂ ਰੱਬ ਅੱਗੇ ਆਕੇ ਦੁਖੜੇ ਸੁਣਾਵੇਗਾ
ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਐਸਾ ਟਾਈਮ ਆਵੇਗਾ
ਜਿਹੜਾ ਕਰੇਗਾ ਯਕੀਨ 'ਹੀ ਧੋਥੇ ਖਾਵੇਗਾ
ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਮੱਟੀ ਦੇਖੋ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਰੰਗ
ਸੱਪ ਬਣ ਆਪਣੇ ਹੀ ਮਾਰ ਜਾਂਦੇ ਡੰਗ
ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਦਾ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸੜਦੇ
ਥੱਲੇ ਲਾਉਣ ਦੀਆ ਨੇ ਸਕੀਮਾਂ ਕੜਦੇ
ਦੁਸ਼ਮਣ ਮਾਰੇ ਮਾਰ ਜਰ ਜਾਵਾਂਗੇ ਆਪਣੇ
ਦੀ ਮਾਰ ਬੰਦਾ ਕਿੱਦਾਂ ਝੱਲੇਗਾ
ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਐਸਾ ਟਾਈਮ ਆਵੇਗਾ
ਜਿਹੜਾ ਕਰੇਗਾ ਯਕੀਨ 'ਹੀ ਧੋਥੇ ਖਾਵੇਗਾ
ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਮੱਟੀ

ਬੰਦੇ

ਹੁਣ ਲੱਭਦੇ ਨੀ ਦਿਲਦਾਰੇ ਬੰਦੇ।
ਉੱਝ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਏਥੇ ਸਾਰੇ ਬੰਦੇ।
ਛੱਡ ਗਏ ਨੇ ਹੁਣ ਡੰਗਰ ਚਾਰਨੋਂ,
ਪਰ ਬੰਦਾ ਚਾਰਨ ਲਈ ਕਾਹਲੇ ਬੰਦੇ।
ਇਹ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਨਾ ਤੋੜਨ ਤੇਰੀਆਂ,
ਜੋ ਅਸਮਾਨੋਂ ਲਾਉਂਦੇ ਤਾਰੇ ਬੰਦੇ।
ਦੁਨੀਆਂ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਪਾਈ ਫੋਟੋ,
ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਹਾਰੇ ਬੰਦੇ।
ਨਿੱਤ ਨੀਵੇਂ ਹੋ ਕੇ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਵੱਢੀ,
ਜੋ ਉੱਚੇ ਲਾਉਂਦੇ ਨੇ ਨਾਅਰੇ ਬੰਦੇ।
ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਏਥੇ ਅੱਥ ਠਾਰਦੀ,
ਹੁਣ ਠੰਡ ਨਾ ਅੱਜ-ਕਲ ਠਾਰੇ ਬੰਦੇ।
ਡਰਦਾ ਰੱਬ ਵੀ ਹੱਥ ਨਾ ਪਾਵੇ,
ਏਥੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੇ ਜੋ ਮਾਰੇ ਬੰਦੇ।
ਲਿਫਾਫਿਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਕਰਦੇ ਗੱਲਾਂ,
ਜੋ ਪੈਸੇ ਪੱਖੋਂ ਨੇ ਭਾਰੇ ਬੰਦੇ।
ਉਹ ਨਾ ਬਹੁਤੀ ਤੂੰ ਤੂੰ ਕਰਦੇ,
ਤਕੀਪੁਰ ਜ਼ਹਿਨ ਤੋਂ ਜੋ ਨੇ ਭਾਰੇ ਬੰਦੇ।
ਗੁਰਜੰਟ ਤਕੀਪੁਰ

ਕਵਿਤਾ

ਯਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਰੇ ਉਸਦੇ।
ਦਿਸਦੇ ਨੈਣ ਪਿਆਰੇ ਉਸਦੇ।
ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਸਭ ਚੰਗੇ ਲਗਦੇ
ਮਾੜੇ ਵੀ ਵਰਤਾਰੇ ਉਸਦੇ।
ਹੋਰ ਭਲਾ ਨਾ ਕੁਝ ਵੀ ਸਮਝਾਂ
ਸਮਝਾਂ ਬੱਸ ਇਸ਼ਾਰੇ ਉਸਦੇ।
ਸਿਰ ਨਾ ਮੇਰਾ ਝੁਕਦਾ ਹਰ ਥਾਂ
ਝੁਕਦਾ ਬਸ ਦਰਬਾਰੇ ਉਸਦੇ।
ਗਲਤੀ ਮੇਰੀ ਤੇ ਹੋ ਰੋਲਾ
ਦਿਸਦੇ ਨਾ ਪਰ ਕਾਰੇ ਉਸਦੇ।
ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਾ ਬਣਿਆ
ਪੈਸੇ ਜਿਸਦਾ ਸਾਰੇ ਉਸਦੇ।
ਮਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸੋਹਣੇ ਲਗਦੇ
ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਨੇ ਢਾਰੇ ਉਸਦੇ।
ਪੋਲ ਜਦੋਂ ਸੀ ਖੁੱਲੀ ਉਸਦੀ
ਚੜ੍ਹ 'ਗੇ ਸੀ ਫਿਰ ਪਾਰੇ ਉਸਦੇ।
ਹਰਦੀਪ ਬਿਰਦੀ 9041600900

ਇੱਕੋ ਰੰਗ

ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਦੀ ਮੇਰੀ ਆਦਤ ਬਚਪਨ ਤੋਂ
ਪਰ ਮੈਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਰੰਗ ਹੰਢਾਇਆ ਇੱਕੋ ਬਸ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦਾ
ਕਈ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਭੁੱਖੇ ਢਿੱਡ ਨੂੰ ਆਈਆਂ ਦੋ ਕੰਨਸੋਆਂ
ਇੱਕ ਵਿਹਾਰਕ ਸੁੱਕਾ ਟੁੱਕਰ ਦੂਜਾ ਖਾਬੀਂ ਚੂਰੀ ਦਾ
ਹੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਰੀਝ ਪੂਰੀ ਜੋ ਫੁੱਲ ਸਮਾ ਕੇ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂ
ਕਈ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਇੱਝ ਵੀ ਹੋਇਆ ਖੁਦ ਹੀ ਖੁਦ ਤੇ ਹੱਸ ਦੇਵਾਂ
ਕੀ-ਕੀ ਦੱਸਾਂ ਕੀ-ਕੀ ਜੋੜਾਂ ਕਿੱਸੇ ਘਰਾਂ ਚ ਗਰੀਬੀ ਦੇ
ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਵੀ ਸ਼ਾਇਰ ਤਾਂ ਲਿਖਦਾ ਛੰਦ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਦਾ।
ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਦੀ ਮੇਰੀ ਆਦਤ ਬਚਪਨ ਤੋਂ
ਪਰ ਮੈਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਰੰਗ ਹੰਢਾਇਆ ਇੱਕੋ ਬਸ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦਾ।
ਦਿਲ ਦੀ ਵਿੱਚ ਤਿਜੋਰੀ ਦੇ ਮੈਂ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖੀਆਂ ਯਾਦਾਂ
ਇੱਕ ਤੈਨੂੰ ਬਸ ਚਾਹਵਣ ਦਾ ਤੇ ਇਕ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਦਾ
ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਦੀ ਮੇਰੀ ਆਦਤ ਬਚਪਨ ਤੋਂ
ਪਰ ਮੈਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਰੰਗ ਹੰਢਾਇਆ ਇੱਕੋ ਬਸ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦਾ।

ਹੈਰੀ ਭੋਲੂਵਾਲਾ
ਜਿਲ੍ਹਾ-ਫਰੀਦਕੋਟ।
78378-71236

ਆਨਲਾਈਨ ਸਿੱਖਿਆ ਬਦਲੇਗੀ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਕੁਝ ਸਮੀਕਰਣ

ਅੱਜ ਸਾਡਾ ਸਮੁੱਚਾ ਦੇਸ਼ ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਨਾਂ ਦੀ ਨਾਮੁਰਾਦ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੇ ਸਾਡੇ ਪੂਰੇ ਜਨ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਨੇ ਸਾਡੇ ਆਰਥਿਕ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜਿਆ ਉੱਥੇ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਰੂ ਅਸਰ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਸਕੂਲ ਕਾਲਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਭ ਅਦਾਰੇ ਬਿਲਕੁਲ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਵਰਗ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਚਲਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬੜੇ ਸਾਰਥਕ ਕਦਮ ਪੁੱਟੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਉਲੀਕੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਢੁਕਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਾਰਗਰ ਸਿੱਧ ਵੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਣਤਾਈਆਂ ਬਾਕੀ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਹ ਗੱਲ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਦਾਰੋਮਦਾਰ ਉਥੋਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਕੀਮਤੀ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹਰ ਕੋਈ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣਾ ਬਣਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵੱਲ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਲੱਗਭਗ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਕਾਰਨ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ

ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਿਲੇਬਸ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਫੁਰਮਾਨ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬੜੇ ਸਹਿਜ ਭਾਵ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੂਜਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜੇਕਰ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਰਟ ਫੋਨ ਜਿਹੇ ਯੰਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜੋ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਵੱਡੀ ਮੁਸ਼ੀਬਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਅੱਜ ਲੱਗਭਗ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਗੀ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਹੋ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਬਾਪ ਚਾਹੇ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਪਰ ਔਲਾਦ ਨੂੰ ਉੱਚ ਵਿੱਦਿਆ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਹਰ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੀ ਤਰੀਕ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬਣਦੀ ਸਹੂਲਤ ਤੋਂ ਵਾਝੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਮੱਧਵਰਗੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਠੱਪ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਉੱਥੇ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਗੀਚਾਰਜ ਤੇ ਸਮਾਰਟ ਫੋਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਵਾਧੂ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਬੋਝ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ। ਜਿਹੜੇ ਮਾਪੇ ਅੱਜ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਫੋਨ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਖਾਤਰ ਮਜ਼ਬੂਰਨ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ

ਹੈ। ਸਭ ਹਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਗਰ ਟੀ ਵੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਮੁਫਤ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਹੈ ਤੇ ਲੱਗਭਗ ਅੱਜ ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਰਮਾਇਣ ਤੇ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਜਿਹੇ ਸੀਰੀਅਲ ਟੀ ਵੀ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਇੰਨੇ ਬਿੰਨ ਉਸ ਤਰਾਂ ਹੀ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਾਰਣੀ ਤਹਿ ਕਰਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਸਾਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਬਣਾ ਕੇ ਪੂਰਾ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ। ਟੀ ਵੀ ਦੇ ਇਸ ਸਾਧਨ ਰਾਹੀਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਬੜੇ ਸਸਤੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਤੇ ਉਸਾਰੂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਅੱਜ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨਾਂ ਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੇ ਏਨਾਂ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਕੋਲ ਸਿਲੇਬਸ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹਾ। ਸਕੂਲ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜਿਆਦਾਤਰ ਫਾਈਲਾਂ ਜੇ .ਪੀ.ਈ.ਜੀ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਡਾਊਨਲੋਡ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤੇ ਬੱਚੇ ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਵਾਝੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਇਹਨਾਂ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਨਾ ਹੋ ਕਰਕੇ ਕੁੰਭਕਰਨ ਦੀ ਨੀਂਦ ਸੁੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਫੋਨ ਦੀ ਜਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਬੁਰੇ ਸੰਕੇਤ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸੰਕਟ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨਗੇ। ਜਿਆਦਾਤਰ

ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰਹਿ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਬੰਦ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਡਫੋਨ ਲਗਾ ਕੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜਦ ਅਧਿਆਪਕ ਪੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਮੈਸੇਜ ਪਾ ਕੇ ਜਾਂ ਆਪਸੀ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਮਨ ਪ੍ਰਚਾਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਆ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਿੱਜੀ ਹੱਕ ਸਮਝ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਉਪਰ ਜਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਲਗਾ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਬੇਝਿਜਕ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੇਵੱਸ ਮਾਪੇ ਚਾਹੇ ਇਸ ਪੂਰੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਹ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਅਧਾਰ ਮੰਨ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਦੇ ਕੇ ਫੋਨ ਉਪਰ ਤਰਾਂ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖਤਰਨਾਕ ਗੇਮਾਂ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਭੱਜਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣਾ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਆਦਾਤਰ ਬੱਚੇ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਫੋਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰਦੇ ਪਰ ਅੱਜ ਉਹ ਆਨਲਾਈਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਛਤਰ ਛਾਇਆ ਹੋਣ ਫੋਨਾਂ ਉਪਰ ਆਪਣੇ ਵਟਸਐਪ ਗਰੁੱਪ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਫੇਸਬੁੱਕ ਪੇਜ ਬਣਾ ਕੇ ਖੁਬ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਿਆਰ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਘਟਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਸਿਲੇਬਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਈ ਤੇ ਫਿਰ ਜੂਨ ਤੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਬੰਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਵਕਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੇ ਹਲਾਤ ਕੀ ਬਿਆਨ ਕਰਨਗੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਫਿਲਹਾਲ ਅਜੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਆਨਲਾਈਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਅਗਰ ਏਨੇ

ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੀ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਗਰਾਫ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਫੋਨ ਪ੍ਰਤੀ ਰੁਚੀ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਗੂੜ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਅਵੇਸਲੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇਖ ਕੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਆਪਕ ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਸਿਲੇਬਸ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਉਥੇ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿਖਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਗੈਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਏਨਾ ਪਿੱਛੇ ਲੈ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਲ ਮਨਫੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦਾ ਅਮਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰਤ ਵਿੱਚ ਏਨਾ ਰਚ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਛੱਡਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋਏਗਾ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਬੜਾ ਹੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਅਗਰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਕੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਅੱਜ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੀ ਹੁੰਦੇ। ਸਿੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਜ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੱਲ ਪੂਰੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪੱਧਰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਸੰਵਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕਰੇ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਨ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਨਾ ਇੱਕ ਦਿਨ ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਤੋਂ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਨਿਜਾਤ ਪਾ ਹੀ ਲਵਾਂਗੇ ਪਰ ਜੇ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵੱਲ ਸੁਚੇਤ ਨਾ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾ ਦਿਖਾਈ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਗੱਲ ਚੱਲੇਗੀ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਮੀਕਰਣ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੀ ਹੋਣਗੇ.....!!

ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ "ਭੁੱਲਰ"
ਸੰ: 9417241037

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਚ 14 ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੇ ਪਰ ਲਿਖਤ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਹੈ ਹੁਣ ਆਈ ਸਮਝ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਕਿ ਨਹੀਂ

ੳ ਅ ਏ ਸ ਹ
ਕ ਖ ਗ ਘ ਙ
ਚ ਛ ਜ ਝ ਵ
ਟ ਠ ਡ ਢ ਣ
ਤ ਥ ਦ ਧ ਨ
ਪ ਫ ਬ ਭ ਮ
ਯ ਰ ਲ ਵ ਝ
ਸ ਖ ਗ ਜ ਙ ਲ

ਮੈ ਪੰਜਾਬੀ ਹਾਂ
ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈ।

Anmol Hi-Tech Shoes

Near Civil Hospital, Tanda
97796-64581, 62806-22259

CLASSIFIED & MATRIMONIAL

ਲੜਕੇ/ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ
ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਲੜਕਾ 5'-9" 27 ਵਾਸਤੇ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ .ਉਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਜਿਹੜੇ ਲੜਕੇ ਦੇ ਭਰਾ 5'-7" 29 ਨੂੰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੜਕੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰਵਾਉਣ .780-807-8861, ਇੰਡੀਆ 98555-97890
ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਉਮਰ 25 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'-10" ਲੁਧਿਆਣੇ ਜਿਲੇ ਵਿੱਚ 25 ਏਕੜ ਜਮੀਨ ਵਿਜਟਰ ਵੀਜੇ 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਆਏ ਲੜਕੇ ਲਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੀ.ਆਰ. ਜਾਂ ਸਿਟੀਜਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ: 780-953-6167
ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਪੁੰਨੀਆ, ਉਮਰ 25 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'-8" MSC-IT ਲਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ 780-904-5608, 780-710-5571 ਈ-

ਮੇਲ:bdhillon@carillion.ca
ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਪੜਿਆ ਉਮਰ 28 ਸਾਲ, ਕੱਦ 6 ਫੁੱਟ, ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ 20 ਏਕੜ ਜਮੀਨ, ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੀ.ਆਰ ਜਾਂ ਸਿਟੀਜਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ 780-716-5859
ਸਿੱਖ ਬੀ ਟੈੱਕ, ਉਮਰ 30 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'-7: ਬਿਜਨਸ ਕਰਦੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ 778-838-5989 ਇੰਡੀਆ-9872719621
ਜੱਟ ਸਿੱਖ, ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜਨੀਅਰ, ਉਮਰ 27 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'-11 ਲੜਕੇ ਲਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ 514-609-0617
ਜੱਟ ਸਿੱਖ, ਧਾਲੀਵਾਲ ਉਮਰ 25 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'-10 ਲੁਧਿਆਣੇ ਜਿਲੇ ਵਿੱਚ 25 ਏਕੜ ਜਮੀਨ, ਵਿਜਟਰ ਵੀਜੇ, 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਆਏ ਲੜਕੇ ਲਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੀ.ਆਰ ਜਾਂ ਸਿਟੀਜਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ :780-953-6167
ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਲੜਕੀ ਉਮਰ 25 ਸਾਲ

ਕੱਦ ਸਾਢੇ 5' ਫੁੱਟ M.A ਲਈ ਜੱਟ Canadian ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ। 780-932-0612, 94172-00545
ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਗਰੇਵਾਲ ਉਮਰ 28 ਸਾਲ ਕੱਦ 5'-3", ਬੀ. ਟੈਕ, ਐਮ. ਟੈਕ, ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦੀ ਜੋਰ ਕਰ ਰਹੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਐਡਮਿਟਨ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ : ਕੈਨੇਡਾ 587-501-3604, ਇੰਡੀਆ : +91 94634-10985
ਸੰਯੁ ਜੱਟ ਸਿੱਖ, ਉਮਰ 25 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'4 ਐਮ ਏ, ਬੀ ਐੱਡ, ਐੱਮ ਫਿਲ ਲੜਕੀ ਲਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੜਕੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼। ਲੜਕੀ ਦਾ ਬਾਕੀ ਪਰਿਵਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ 780-707-3837, 7809036232
ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਲੜਕਾ Canada ਵਿੱਚ Student 24 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'-9 ਲਈ Canada P.R ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ। 1780-932-0612 94172-00545
ਜੱਟ ਸਿੱਖ 24 ਸਾਲ ਕੱਦ 6' ਫੁੱਟ ਲੜਕੇ ਲਈ Canada ਦੀ P.R ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ All Family well

settled in Canada.
780-913-1179
ਇੰਡੀਆ +91-90200-00019
ਰਾਮਗੜੀਆ ਸਿੱਖ, ਵਿਜਟਰ ਵੀਜੇ 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਆਏ ਲੜਕੇ ਲਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਮਰ 27 ਸਾਲ ਕੱਦ 5'-10 ਸੰਪਰਕ 780-782-3313
ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਇਮੀਗ੍ਰਾਂਟ ਰਾਮਗੜੀਆ ਸਿੱਖ ਲੜਕੀ July 87 Born E'GT(B.Tech), ਮੈਨੇਜਰ ਦੀ ਜੋਬ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਲੜਕੀ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਯੋਗ ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਸਟੂਡੈਂਟ/ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਉੱਤੇ ਆਏ ਹੋਏ ਲੜਕੇ ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ,ਮਾਲਵੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਲੜਕੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਐਡਮਿਟਨ ਵਿੱਚ well settled ਹੈ। ਆਪਣਾ Biodata / Picture e-mail : deepedmonton9@gmail.com. (whatsapp) or Call ' 780-628-7089
ਢੰਡ ਖਤਰੀ ਲੜਕਾ ਉਮਰ 36 ਸਾਲ ਕੱਦ 5'-8" ਖੁਦ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਭੈਣ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ Well Seattled ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਫਾਈਲ Already Apply ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੀ, ਵਾਸਤੇ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਭੈਣ ਇੰਡੀਆ ਆਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਕੋਈ ਜਾਤੀ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ। ਸੰਪਰਕ : 9855813008, +1 646-287-9887
ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਇਮੀਗ੍ਰਾਂਟ, ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਚੀਮਾ ਉਮਰ 30 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'-5" ਲਈ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਜੋ ਲੜਕੇ ਦੀ ਇੰਡੀਆ ਰਹਿਦੀ ਭੈਣ ਲਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੜਕੇ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰਵਾ ਸਕਣ।
ਸੰਪਰਕ:-780-238-1020
bluwhaleelectrical@yahoo.com
ਰਾਮਦਾਸੀਆ ਸਿੱਖ ਜੁਲਾਹਾ, ਉਮਰ 27 ਸਾਲ ਕੱਦ 5 ਫੁੱਟ 9 ਇੰਚ, BSC IT ਲੜਕੇ ਲਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੀ ਆਰ ਜਾਂ ਸਿਟੀਜਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ: 639-470-2491
Jatt sikh dhanoa 27/5,7 Dentist girl in India looking for a suitable match doctor/engineer boy India or abroad. Contact 780 236 0671 India 70872 64520
31 year old Sikh Khatri/

arora boy 5feet6
Canadian university graduate with business degree and working in medical science field looking for a well educated girl from Khatri/arora/ramgharia family. Please contact 780 264 9616 or yoursps@yahoo.com
A Sikh boy residing in Edmonton working as a Engineer, Height 5'-9" Age 33 Years old Looking qualified girl from Alberta. Contact : 780-489-7925

LADOO MATRIMONIAL
ਰਿਸ਼ਤੇ ਹੀ ਰਿਸ਼ਤੇ RISTHE HI RISTHE
We Provide Worldwide Services
Jetander Sapra
212-470-7175, 516-309-0236
ladoomatrimonial@gmail.com
jetandersapra@gmail.com
261-03 Hillside Ave
Floral Park 11004
www.ladoomatrimonial.com

Chohan Boutique
Specialized in
Ladies Designer Suits
Anarkali Suit
Embroidery Suit
Bridal Lahnga
Classical Embroidery
Machine Embroidery
Readymade dresses, Indian Punjabi Jutti, and Jewellery
Instagram & Facebook
Chohanboutique.nj
Whatsapp numbers
(732) 421-5460,
(973) 810-6498
chohanboutique@gmail.com

ਕੋਰੋਨਾ ਤੋਂ ਬਚੇ ਤਾਂ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੇ ਮਾਰ ਦੇਣਾ

ਸਿਆਣੇ ਸੱਚ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬੁਰਾ ਵਕਤ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਤੇ ਤੇ ਬੈਠਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁੱਤਾ ਵੱਢ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਵਕਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਗੱਡੀ ਕੋਰੋਨਾ ਨੇ ਲੀਹੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਹੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਚੱਲ ਪਵੇ। ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੰਜ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਬੋਝਾ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚੀਏ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਮਜ਼ਾਕ ਹੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿੱਧੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਸਾਡਾ ਸਿਰ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿੰਬੂ ਵਾਂਗ ਨਿਚੋੜਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਜਮਾਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤੇ ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਜਿਹਾ ਹੀ ਵੱਟ ਲਿਆ। ਕਈ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ/ਬੈਂਕਾਂ ਨੇ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਚਾਹੇ ਦਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ ਜਾਂ ਵਧ ਘੱਟ। ਪਰ ਜਿਥੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਹਨ ਉਥੇ ਕਿਪਰੇ ਵੀ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਜਿਸਨੇ ਘਰ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤ ਉਢੇਂ ਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਉਢੇਂ ਹੀ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਿਊਣਾ ਔਖਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਕਲੀਫ਼ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਲਈ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਉਣ ਲਗਿਆਂ ਇਕ ਵਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਲੋਕ ਇਹ ਬੋਝ ਝੱਲਣ ਜੋਗੇ ਹੋ ਵੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਖਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਤਕਰੀਬਨ ਵੀਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਤਾਂ ਕੀਮਤ ਵਧੇਗੀ ਚੀਜ਼ਾ ਦੀ ਵਧ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਖੰਦੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਇਹ ਬੋਝ ਪਾਉਣ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਦਬਾਅ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਕਰਕੇ ਘਬਰਾਹਟ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕਿਆਂ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਵੀ ਕਰ ਲਈਆਂ। ਇੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਵੀ ਸੀ ਜੋ ਮੋਟੀ ਤਨਖਾਹ ਤੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ੋਅ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਤੇ ਸਮਾਨ ਖਰੀਦਣ ਲੱਗੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਸੋਚਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਨਾ ਹੀ ਬਚਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮਾਪੇ ਬਚਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਹਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜੇਕਰ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੇ ਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਉਸ ਕੋਲ ਇਨਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਕਮਾਈ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਨਸਿਕ

ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਇਹ ਲੋਕ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਹਰ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਧਣੀ ਹੀ ਹੈ। ਖਾਦ, ਬੀਜ, ਸਪਰੇਅ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਬੋਝ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਵਧਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਹੈ। ਕੋਰੋਨਾ ਨੇ ਜੋ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਈ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਿਊਣਾ ਔਖਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਡੀਜ਼ਲ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਰ ਵਰਗ ਅਤੇ ਹਰ ਆਮ ਬੰਦੇ

ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠਿਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਘਾੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੀ ਹਾਲ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਪੈਸਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਚੂਸ ਕੇ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਲੋਕ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਵੇਖ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਨੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੀ ਕੀਤਾ। ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਇਨਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਡੀ ਏ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਸਰਕਾਰ ਧੱਕ ਰਹੀ ਹੈ

ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਡੀ ਏ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਲੋਕ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹਨ। ਇੰਜ ਹੋਰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ, ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਹਾਰਨਾ ਔਖਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁੱਸਾ ਹੈ, ਸਹਿਮ ਹੈ ਅਤੇ ਡਰ ਹੈ। ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਕੋਰੋਨਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮਹਿੰਗਾਈ ਮੂੰਹ ਅੱਡੀ ਅੱਗੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਖੂਹ ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਖਾਈ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫੇਰ ਇਹ ਵਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ

ਤਾਂ ਇਹ ਸੋਚ ਨੁਕਸਾਨ ਵਧੇਰੇ ਕਰੇਗੀ। ਲੋਕ ਕਿਪਰ ਜਾਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਸਤਾ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਹੌਲ ਤਨਾਅ ਵਾਲਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਦਾ ਬਜਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਹਾਲਤ ਵਿਗੜਨ ਲੱਗ ਗਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਹਰ ਵਰਗ ਅਤੇ ਹਰ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵਧ ਜਾਏ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੋਝ ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਲੈਣ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਮਹਿੰਗਾਈ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਵਿੱਚ ਝੋਕਣਾ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਿਵੇਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਹੁਣ ਹਨ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਕੌਰ ਵਿੱਲੋਂ ਮੁਹਾਲੀ

ਤਿੰਨ ਰੰਗ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ

ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ ਦੇ ਬੋਲ ਹਨ ,, ਹੁਸਨ ਜਵਾਨੀ ਮਾਪੇ ਤੋਂ ਰੰਗ ਨਹੀਂ ਲੱਭਣੇ। ਪਰ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੁਸਨ ਤੇ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖੋਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਤੇ ਮਾਪੇ ਕੋਈ ਰੱਖਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਮਾਪੇ ਜੋ ਔਲਾਦ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਸਦਾ ਮੁੱਲ ਕਦੇ ਤਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਔਰਤ ਲਈ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਓਸਦੀ ਜਾਨ ਚਲੀ ਜਾਣ ਦਾ ਵੀ ਖਤਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਕਿਲੋ ਵਜਨ ਚੁੱਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਪਰ ਇੱਕ ਮਾਂ ਨੇ ਮਹੀਨੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਖੂਨ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੇਟ ਚ ਰੱਖ ਕੇ ਪਾਲਦੀ ਹੈ। ਮਾਤਾ ਤੇ ਪਿਤਾ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਾਂ ਦੇ ਗਰਭ ਚ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸ ਲਈ ਸੁਪਨੇ ਸਿਰਜਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਾਂ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਜੁੜ੍ਹੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮਾਂ ਅਪਣੀ ਮਰਜੀ ਦਾ ਕੁਝ ਖਾ ਨਾ ਸਕਦੀ। ਮਰਜੀ ਦਾ ਪਹਿਨ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਤੇ ਮਰਜੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਆ ਜਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਜੇਕਰ ਮਾਂ ਨੌਕਰੀਪੇਸ਼ਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਕਿੰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਸਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਸਮਝ ਸਕੇ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਜੋ ਅਸਿਹ ਦਰਦ ਮਾਂ ਸਹਿਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਤਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਚ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਹੱਡੀ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਟੁੱਟਣ ਜਿੰਨਾ ਦਰਦ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਸੌਖੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਕਿਤੇ ਸੌਖਿਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਬੱਚੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਸੁੱਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮਾਂ ਦਾ ਜਗਰਾਤਾ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮਾਂ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਸ਼ਿਕਵੇ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਲਾਡ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਪਾਲਦੀ ਹੈ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਬੱਚਾ ਬਿਸਤਰ ਗਿੱਲਾ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਮਾਂ ਬੱਚੇ

ਦੀ ਨੀਂਦ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਆਪ ਗਿੱਲੀ ਥਾਂ ਸੌਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸੁੱਕੀ ਥਾਂ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇੰਨੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਸਹਿ ਕੇ ਮਾਪੇ ਆਪਣੀ ਔਲਾਦ ਨੂੰ ਪਾਲਦੇ ਹਨ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜਮਾ ਪੂੰਜੀ ਲਗਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਖੰਦਾ ਸੈਂਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤੇ ਪੋਤੀਆਂ ਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਲਾਰੇ ਹਨ। ਪਰ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਮਾਡਰਨ ਸਮਝਣ ਲੱਗੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਘਰ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਰੱਖਣਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਜਿਹੜੀ ਮਾਂ ਪਿੱਛੇ ਛੋਟੇ ਹੁੰਦੇ ਭਰਾ ਲੜਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਮਾਂ ਮੇਰੀ ਹੈ , ਮਾਂ ਮੇਰੀ ਹੈ ਤੇ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਲੜਦੇ ਹਨ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਹੈ , ਮਾਂ ਤੇਰੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਜੇਕਰ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੇ ਪਿਓ ਨੂੰ ਵੰਡ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਮਾਂ ਤੇ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਪਿਓ ਰੱਖ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਜਿਹੜੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਿਆਰ ਤਾਂ ਕੀ ਦੇਣਾ ਸੀ ਸਗੋਂ ਜੀਵਨਸਾਥੀ ਵੀ ਵਿਛੋੜ ਦਿੱਤੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਪੁੱਤਰ ਇਕ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਕਿ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ? ਜਿੰਨਾ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ

ਜਿੰਦਗੀ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਤੇ ਸਾਰਾ ਪਿਆਰ ਸਾਡੇ ਤੇ ਲੁਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇ ਬੜੀ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਗਰੀਬ ਬੱਚੇ ਅਨਾਥ ਆਸ਼ਰਮ ਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਪਰ ਵੱਡੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਨਾਥ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਰੱਬ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਆਏ। ਸਾਡੇ ਘਰ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੱਜਕੱਲ ਦੀਆਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਾਦਾ ਦਾਦੀ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਬੁਢੇਪਾ ਕੋਈ ਬਿਮਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਲੱਗ ਜਾਉਗਾ। ਇੱਥੇ ਦੋਗਲੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਬੱਚੇ ਦਾਦਾ ਦਾਦੀ ਤੋਂ ਹੀ ਕਿਉਂ ਦੂਰ ਕਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਨਾਨਾ ਨਾਨੀ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਖਿਰ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਓਹ ਵੀ ਬੁੱਢੇ ਹੀ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਇੱਕ ਦਿਨ ਬੁੱਢੇ ਹੋਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੁੱਖ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਰੁੱਖ ਜਿਸਦੀ ਅਸੀਂ ਛਾ ਫੁਲ ਤੇ ਫੁੱਲ ਹੰਢਾਏ ਹਨ ਤੇ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਉਸੇ ਰੁੱਖ

ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵੱਢਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਬੈਠੇ ਹਾਂ। ਮਾਪੇ ਤੀਰਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜਾ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਉਸ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਮੰਦਰਾਂ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਵਿਅਰਥ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਦੋਸਤ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੀ ਗੈਰਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਓਹਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਯਾਦ ਕਰੋ ਆਪਣਾ ਬਚਪਨ ਅਸੀਂ ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਦਾਦਾ ਦਾਦੀ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ। ਕਿੰਨੀਆਂ ਰਾਜੇ ਰਾਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਿਆ। ਪਰੀਆਂ ਦੇ ਖੰਭਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਤੋਂ ਤਾਰੇ ਬਣਨ ਤਕ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਦਾਦੀ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਮਝੇ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਤਾਂ ਦਾਦੀ ਹੀ ਗੂਗਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜੋ ਸਾਡੇ ਹੋ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਦੇ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਚ ਜਦੋਂ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਦੋਨੋ ਕੰਮਕਾਜੀ ਹੋਣ ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਬਹੁਤ ਔਖੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਚ ਅਗਰ ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਬਚਿਆ। ਨੂੰ ਦੁਆਵਾ , ਪਿਆਰ , ਸੰਸਕਾਰ ਤੇ ਚੰਗੀ ਦੇਖਭਾਲ ਮਿਲੇਗੀ। ਨੌਕਰ ਅਖੀਰ ਨੌਕਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਆਓ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਹੜਿਆਂ ਦੀ ਸੰਘਣੀ ਛਾ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਾ ਲਈਏ ਕਿਤੇ ਇਨੀ ਦੇਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਇਹ ਛਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋ ਯੁੱਧ ਚ ਸੜਨ ਲਈ ਬੇਬਸ ਹੋ ਜਾਈਏ। ਆਓ ਛਾ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣ ਲਈਏ।

ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ

ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੱਲ ਚੱਲਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇ ਦਾ ਜਿਕਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਇਹ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਵੀ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਈ ਸਦੀਆਂ ਤੱਕ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਨੂੰ ਭੁਖੇ, ਤਿਹਾਏ, ਡਰਪੋਕ ਤੇ ਆਮ ਜਿਹਾ ਮਰਾਸੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਕਪਟ ਸੂਰਮਾ, ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਵਾਲਾ, ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹੱਸ ਕੇ ਝੱਲਣ ਵਾਲਾ, ਰਾਗ ਵਿੱਦਿਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੀਨ, ਗੁਰੂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ, ਨਿਰਭੈ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਸਾਥੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਹਰ ਦੁੱਖ ਤੇ ਆਈ ਔਕੜ ਦਾ ਡੱਟ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਇਸ ਸਾਥੀ ਦਾ ਜਿਕਰ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤਾ :-
“ਇਕ ਬਾਬਾ ਅਕਾਲ ਰੂਪ, ਦੂਜਾ ਰਬਾਬੀ ਮਰਦਾਨਾ।”
ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਤੋਂ ਦਸ ਸਾਲ ਵੱਡੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਤਲਵੰਡੀ ਵਿਖੇ ਸੰਨ 1459ਈ: ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਬਚਪਨ ਦਾ ਪਾਵਨ ਨਾਂ ‘ਦਾਨਾ’ ਸੀ। ‘ਮਰਦਾਨਾ’ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਲੋਂ ਮਿਲਿਆ ਖਿਤਾਬ ਸੀ। ਭਾਈ ਦਾਨਾ ਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਭਾਈ ਬਦਰੇ ਤੇ ਮਾਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਮਾਈ ਲੱਖੋ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤਲਵੰਡੀ ਵਿਖੇ ਹੀ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦ੍ਰਿੜਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਉਹ ਕਿਰਤ ਤੇ ਕੀਰਤੀ ਜੋੜ ਰਹੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਭਾਲ ਸੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਰਾਗ ਹੋਵੇ।

ਤਲਵੰਡੀ ਦੀ ਹੀ ਸਾਖੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਇਕ ਰੁੱਖ ਹੇਠਾਂ ਆਰਾਮ ਕਰਦੇ ਪਏ ਸਨ ਕਿ ਉਧਰੋਂ ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਉਂ ਰਬਾਬ ਵਜਾਉਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਪਈ। ਉਹ, ਉੱਠ ਕੇ ਰਬਾਬ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਗਏ ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਭਾਈ, ਤੇਰਾ ਨਾਉਂ ਕਿਆ ਹੈ? ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਜੀ ਮੇਰਾ ਨਾਉਂ ‘ਦਾਨਾ, ਮਰਾਸੀ ਲੋਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਕਿਹਾ: ਤੂੰ ਰਬਾਬ ਭਲਾ ਵਜਾਉਂਦਾ ਹੈਂ ਤੇ ਤੈਨੂੰ ਰਾਗਾਂ ਦੀ ਵੀ ਸੋਝੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਤੂੰ ਸਾਡੀ ਸੰਗਤ ਕਰੇ ਤੇ ਇਹ ਰਾਗ ਸ਼ਬਦ ਪਾ ਕੇ ਗਾਵੇ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਵਿਚ ਉਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਦਾਨਾ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਧਨੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਗ ਸੁਣਾ ਕੇ ਚਾਰ ਪੈਸੇ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਲੱਗਾਂਗੇ, ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲੇ ਸਭ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਮਰ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਭੁੱਖਿਆਂ ਤੋਂ ਨਿਮਾਜ਼ ਰੋਜ਼ਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਇਹ ਸੁਣ ਸਾਹਿਬ ਬਚਨ ਕੀਤਾ, ‘ਦਾਨਿਆ, ਤੂੰ ਦਿਵਾਨਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸਭ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਈਸ਼ਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਮਾਜ਼ ਤੇ ਰੋਜ਼ਾ ਖੁਦਾ ਦੇ ਘਰੋਂ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਲੇਖਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਹਾਮੀ ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਭਰਨੀ। ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ: ਦਾਨਿਆ, ਜੇ ਹੁਣ ਤੂੰ ਮਰਦਾਨਾ (ਸੂਰਮਾ) ਹੋਵੇ, ਸ਼ਬਦ ਪਾ ਕੇ ਰਾਗ ਨੂੰ ਗਾਵੇ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਦੋਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜ ਹੋਵੇਗਾ। ਦਾਨਾ, ਮਰਦਾਨਾ ਬਣ ਕੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ। ਕੀਰਤਨ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਬਾਬੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਮਰਦਾਨੇ ਦੀ ਰਬਾਬ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਕਰਾਮਾਤ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਨੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ

ਵੀ, ‘ਬਾਬਾ, ਇਹ ਜੋ ਕੀਰਤਨ ਅਸੀਂ ਗਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਕੀ ਇਹੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ? ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਹੀ ਮੁਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ? ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ “ ਇਹੀ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਸੁਰਤ ਨਾਲ ਸਮਝੇ ਤਾਂ ਉਹ ਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਰੌਚਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤੇ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਗਰਮ ਤੇ ਖੁਸ਼ਕ ਮਾਰੂਥਲ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਲੰਘਦੇ ਰਹੇ। ਰਾਗ ਮੁੱਕਣ ‘ਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਸਾਖੀਕਾਰ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਉੱਤੇ ਤਾਰੇ.. ਹੇਠਾਂ ਰੇਤ। ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਨਾ ਪਸ਼ੂ ਨਾ ਪੰਥੀ, ਨਾ ਘਾਹ ਨਾ ਰੁੱਖ। ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਆਖਦੇ, “ਬਾਬਾ ਕਿਤੇ ਕੁੱਛ ਨਦਰਿ ਨਹੀਂ ਆਂਵਦਾ। ਦੇਸ ਦਾ ਕਿਤੇ ਕੁੱਤਾ ਭੀ ਮਿਲੈ, ਤਿਸਦੇ ਹਉਂ ਗਲ ਲਗ ਕੇ ਰੋਵਾਂ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਖਦੇ, “ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਰੂਥਲਾਂ ਵਿਚ ਤਦ ਆਏ ਹਾਂ ਭਾਈ ਜੁ ਨਾ ਕੋਈ ਕੁੱਤਾ ਲੱਗੈ ਨਾ ਭਉਕੈ।” ਫਿਰ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਆਖਦੇ, “ਕਿੱਥੇ ਮਾਰਿਆ ਈ, ਬਾਬਾ, ਇੱਥੇ ਤਾਂ ਗੋਰੋਂ ਖੱਠਣੋਂ ਭੀ ਗਏ।” ਬਾਬਾ ਹੌਂਸਲਾ ਦਿੰਦਾ ਤੇ ਅਗਲੀ ਵਾਟ ਫੜਦੇ।

ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀਆਂ ਗੋਸ਼ਟਾਂ ‘ਸਾਖੀਆਂ’ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਗੋਸ਼ਟਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਲਈ ਭਾਈ ਜੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਜੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਮਰਦਾਨਾ ਓਹੀ ਕਰਦਾ। ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜਬਲਪੁਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਤੁਰੇ ਤਾਂ ਪੱਚੀ ਤੀਹ ਮੀਲ ਦੇ ਫਾਸਲੇ ਤੇ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਭਿਆਨਕ ਜੰਗਲ ਆਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਆਦਮ ਖੋਰ (ਜੰਗਲੀ) ਮਨੁੱਖ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਝੀਲ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਸਣ ਲਾ ਕੇ ਟਿੱਕ ਗਏ। ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਨੇ ਭੁੱਖ ਦੀ ਨਵਿਰਤੀ ਦੀ ਲਈ ਆਗਿਆ ਲਈ ਤੇ ਲਾਗੇ ਚਾਗੇ ਕਿਸੇ ਫਲ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਅੱਗੋਂ ਕਈ ਕੋਲਿਆਂ ਦੇ ਬੂਟੇ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਕੇ ਹੋਏ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਗੁੱਛੇ ਲਟਕ ਰਹੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਨੇ ਅਜੇ ਇੱਕ ਗੁੱਛੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾਇਆ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਪਿੱਠ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਹੱਥ ਮਾਰ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਆ

ਦਬੋਚਿਆ ਅਤੇ ਤੇਲ ਦੇ ਤਪੇ ਕੜ੍ਹਾਹੇ ਕੋਲ ਲੈ ਗਿਆ। ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਦੀ ਦੇਰੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਉੱਠੇ ਤੇ ਕੌਡੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਕੌਡੇ ਨੇ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੱਥ ਲੱਗਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਈ। ਜਦ ਉਹ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇ ਨੂੰ ਕੜ੍ਹਾਹੇ ‘ਚ ਸੁੱਟਣ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਕਰੜੇ ਪੰਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਕੜੇ ਹੋਏ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਰਟ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਤਰਲੇ ਭਰੀ ਪੁਕਾਰ ਕੀਤੀ। ਗੁਰੂ ਜੇ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤਾ। ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਕੌਡੇ ਦੇ ਕੰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਰਹੀ ਤਾਂ ਉਹ ਬੁੱਤ ਬਣ ਕੇ ਸੁਣਦਾ ਰਿਹਾ। ਸ਼ਬਦ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ “ਮਰਦਾਨਿਆ! ਨਿਡਰ ਹੋ ਜਾਹ ਤੇ ਸਤਿ ਕਰਤਾਰ ਆਖ ਕੇ ਕੜ੍ਹਾਹੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪੈ ਦੇਹ। ਹੁਕਮ ਮੰਨ ਕੇ ਜਦੋਂ ਮਰਦਾਨੇ ਹੱਥ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਗਰਮ ਤੇਲ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਠੰਡਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੌਡੇ ਦਾ ਰਾਕਸ਼ ਵਾਲਾ ਵਰਤਾਉ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਾਉ ਮਨੁੱਖ ਬਣਨ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਇਹੀ ਜਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਬਾਬ ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਲੋਕੀ ਬਾਬੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਮੱਕਾ, ਮਦੀਨਾ, ਬਗਦਾਦ ਹੋਰ ਇਸਲਾਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰਬਾਬ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਕਰਕੇ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਭ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਜੁਰਅੱਤ ਦੀ ਹੱਦ ਦੱਸੀ। ਇਸਲਾਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਨੇ ‘ਪਾਤਾਲਾ ਪਾਤਾਲ ਲਖ ਆਗਾਸਾ ਆਗਾਸ ‘ ਗਾਏ। ਹੀਰੋ, ਰਤਨ ਜਵਾਹਰਾਂ ਵੱਲ ਕਦੇ ਮੂੰਹ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਤੇ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਨੇ ਅਤੀ ਦੁਸ਼ਟ ਮਨੁੱਖਾਂ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਦਾ ਰਾਹ ਦਿਖਾਇਆ। ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰਦੇ, ਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ “ਮਰਦਾਨਿਆ! ਰਬਾਬ ਵਜਾਏ ਬਾਣੀ ਆਈ ਐ।” ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਦਾ ਅੰਤਲਾ ਸਮਾਂ ਨੇੜੇ ਆ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ “ਮਰਦਾਨਿਆ ਜੇ ਚਾਹੋ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵਾਂਗ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਈਏ। ਮਰਦਾਨਿਆ ਜੇ ਤੇਰੀ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਖੱਤਰੀ ਵਾਂਗ ਸਾੜ ਦਈਏ, ਜਾਂ ਵੈਸ਼ ਵਾਂਗੂੰ ‘ਹਵਾ’ ‘ਚ ਸੁਟਵਾ ਦਈਏ, ਜੇ ਤੇਰਾ ਚਿਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸੂਦਰ

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ‘ਦਿਲਾ ਰਾਮ’
ਸੰਪਰਕ 99147-22933

ਵਾਂਗ ਦਬਵਾ ਦੇਈਏ।” ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦੇ ਕਿਹਾ: “ਵਾਹ, ਬਾਬਾ ਵਾਹ। ਅਜੇ ਵੀ ਸਰੀਰਾਂ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿਚ। ਤੁਹਾਡੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰ ਤਾਂ ਦੇਰੀ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੀ ਮੁਕ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸਰੀਰ ਦਾ ਸਾਥੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ।” ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਕਿਹਾ “ਮਰਦਾਨਿਆ ਮੇਰਾ ਚਿੱਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੇਰੀ ਸਮਾਧ ਬਣਾ ਕੇ ਤੈਨੂੰ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਰ ਦਈਏ।” ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਕਿਹਾ “ਬਾਬਾ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਤਾਂ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਸਮਾਧ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲੱਗੇ ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਫਿਰ ਪੱਥਰ ਦੀ ਸਮਾਧ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋ।” ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਨੇ ਅਗਾਂਹ ਵਧ ਕੇ ਮਰਦਾਨੇ ਨੂੰ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਗਾਇਆ ਤੇ ਕਿਹਾ “ਤੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਹੈ, ਮਰਦਾਨਿਆ।” ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ ਦੇ ਇਕ ਡੂਮ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਾਥੀ ਬਣਾਉਣਾ ਉੱਚੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਅਭਿਮਾਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਇਕ ਤਗੜੀ ਚੋਟ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਨੇ ਨੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉੱਚਾ ਚੁਕ ਕੇ ‘ਮਰਦਾਨਾ’ ਬਣਾਇਆ। ਸਿੱਖੀ ਰਬਾਬ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਨਗਾਰੇ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਈ।

ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਿਖਿਆਵਾਂ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਮਹਾਨ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਰਹੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਧਰਤੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਹਾਨ ਰਿਸ਼ੀਆਂ-ਮੁਨੀਆਂ, ਪੀਰਾਂ ਤੇ ਪੈਗੰਬਰਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੈ। ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਨ। ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਾਖੀਆਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਨ। ਇੱਕ ਮਨੋਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 1440 ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ, ਜੋ ਅੱਜ ਕੱਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਹੈ; ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਕ੍ਰਿਤ ‘ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼’ ਅਨੁਸਾਰ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਦੇ ਉਦਰ ਤੋਂ ਜੇਠ ਸੁਦੀ 15 ਸੰਮਤ 1455 ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਂ ਲਗਪਗ 71 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਨੇ ਬਨਾਰਸ ਕੋਲ ਲਹਿਰ- ਤਲਾਉ ਦੇ ਪਾਸ ਨਵੇਂ ਜਨਮੇ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ; ਜਿਸ ‘ਤੇ ਤਰਸ ਖਾ ਕੇ ਅਲੀ (ਨੀਰੂ) ਜੁਲਾਹੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਆਂਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੀਮਾ ਨੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਮੰਨ ਕੇ ਪਾਲਿਆ। ਯੋਗ ਸਮੇਂ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਬੱਚੇ ਦਾ ਨਾਉਂ ‘ਕਬੀਰ’ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ‘ਕਬੀਰ’ ਅਰਥੀ ਸ਼ਬਦ ਅਲ-ਕਬੀਰ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ‘ਮਹਾਨ’। ਪੁੱਤਰ ਮੰਨ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦਾ ਸੁਭਾਵਕ ਬੁਕਾਅ ਹਿੰਦੂ ਮਤ ਵੱਲ ਸੀ। ਜਵਾਨ ਅਵਸਥਾ ਹੋਣ ਪੂਰ ਆਪ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ‘ਬੀਬੀ ਲੋਈ’ ਨਾਲ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ‘ਕਮਾਲ’ ਪੁੱਤਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੇ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਤੋਂ ਰਾਮ ਨਾਮ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਲੈ ਕੇ ਵੈਸ਼ਨਵ ਮਤ ਧਾਰਣ ਕੀਤਾ। ਕਾਸ਼ੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਅਸਥਾਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੂੰ ਮਤ ਮਤਾਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਜਾਣਨ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦਾ ਚੋਗਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਤੀਖਣ ਬੁੱਧੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਏਹ ਖੰਡਨ ਮੰਡਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਨਿਪੁੰਨ ਹੋ ਗਏ। ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਪੂਰਨ ਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਰਕੇ ਆਪ ਤੱਤ ਗਿਆਨੀ ਹੋਏ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਕਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦਾ ਅਸਥਾਨ ‘ਕਬੀਰ ਚੌਰਾ’ ਨਾਉਂ ਤੋਂ

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ। ਲਹਿਰ ਤਲਾਉ ‘ਤੇ ਭੀ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਮੰਦਿਰ ਹੈ। ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, ਜੋ ਧਰਮ ਦਾਸ ਅਤੇ ਸੂਰਤ ਗੋਪਾਲ ਆਦਿ ਚੋਲਿਆਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਨਾਉਂ ‘ਕਬੀਰ ਬੀਜਕ’ ਹੈ। ਰਿਆਸਤ ਗੰਵਾ ਵਿੱਚ ‘ਕਬੀਰ ਬੀਜਕ’ ਧਰਮ ਦਾਸ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੰਮਤ 1521 ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਬੀਰ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ, ਸਾਖੀ ਕਬੀਰ ਅਤੇ ਅਨੁਰਾਗ ਸਾਗਰ ਆਪ ਜੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਰਚਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਸਰੋਤ ‘ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ’ ਹਨ। ‘ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ’ ਵਿੱਚ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ 17 ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 225 ਸ਼ਬਦ, 3 ਅਸਟਪਦੀਆਂ, 1 ਬਾਵਨ ਅੱਖਰੀ, 1 ਖਿਤੀ, 1 ਸਤ ਵਾਰ ਤੇ 243 ਸਲੋਕ ਦਰਜ ਹਨ। ਇਤਿਹਾਸ ‘ਰਾਮਾਨੰਦ ਸਾਗਰ’ ਜੀ ਨੂੰ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰੂ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਪ ਜੀ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨੇ ਭਗਤੀ ਲਹਿਰ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ। ਕਬੀਰ ਫਿਲਾਸਫੀ ਦਾ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸੁਮੇਲ ਹੈ। ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਅੱਜ ‘ਕਬੀਰ ਪੰਥ’ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਤ ਮਤ ਪੰਥਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਯਾਈ ਉੱਤਰੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਦ ਸਿਕੰਦਰ ਲੋਧੀ ਸੰਮਤ 1547 ਵਿੱਚ ਬਨਾਰਸ ਆਇਆ, ਤਦ ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੂੰ ਮੁਤੱਸਵੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਤੰਗ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਕਸਟ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੇ ਗੋਂਡ ਰਾਗ ਵਿੱਚ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪੰਨਾ 870 ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ: ਭੁਜਾ ਬਾਧਿ ਭਿਲਾ ਕਰਿ ਡਾਰਿਓਂ ॥ ਹਸਤੀ ਕ੍ਰਿਪ ਮੁੰਡ ਮਹਿ ਮਾਰਿਓਂ ॥ ਹਸਤਿ ਭਾਗਿ ਕੈ ਚੀਸਾ ਮਾਰੈ ॥ ਇਆ ਮੂਰਤਿ ਕੈ ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੈ ॥ ਭਾਵ ਮੇਰੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਖੋਨੁ ਕੈ ਢੇਮ ਵਾਂਗ (ਮੈਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਾਥੀ ਅੱਗੇ) ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ, (ਮਹਾਵਤ ਨੇ) ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਹਾਥੀ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ (ਕੁੰਡੀ ਦੀ ਚੋਟ) ਮਾਰੀ। ਪਰ ਹਾਥੀ (ਮੈਨੂੰ) ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਲਿਤਾੜਨ ਦੀ ਬਜਾਏ) ਚੀਕਾਂ ਮਾਰ ਕੇ (ਹੋਰ ਪਾਸੇ) ਭੱਜਦਾ ਹੈ, (ਜਿਵੇਂ ਆਖਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ) ਮੈਂ ਸਦਕੇ ਹਾਂ ਇਸ

ਸੋਚਣੇ ਬੰਦੇ ਤੋਂ। ਪਰ ਅੰਤ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਜ਼ੁਰਗੀ ਦਾ ਅਸਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਚਿੱਤ ਉੱਪਰ ਹੋਇਆ। ਪੁਜਾਰੀ ਵਰਗ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕੀਤੀ ਇਸ ਗਲਤ ਮਨੌਤ ਕਿ ‘ਕਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਗਰ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਗਤਿ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ’ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਬੀਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪਣੇ ਦੋਹਾਂ ਤੋਂ ਕੁਛ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਗਰ (ਜੋ ਗੋਰਖਪੁਰ ਤੋਂ ਪੱਛਮ ਵੱਲ 15 ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ ‘ਤੇ ਹੈ) ਜਾ ਕੇ ਵੱਸ ਗਏ। ਪੁਜਾਰੀ ਵਰਗ ਵੱਲੋਂ ਪਾਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਹਿਮਾ ਭਰਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੇ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ: ਜਿਉ, ਜਲ ਛੋਡਿ; ਬਾਹਰਿ ਭਇਓ ਮੀਨਾ ॥ ਪੂਰਬ ਜਨਮ; ਹਉ ਤਪ ਕਾ ਹੀਨਾ ॥1॥ ਅਬ ਕਰੁ, ਰਾਮ ਕਵਨ ਗਤਿ ਮੇਰੀ ? ॥ ਤਸੀ ਲੇ ਬਨਾਰਸ; ਮਤਿ ਭਈ ਥੋਰੀ ॥1॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਗਲ ਜਨਮੁ, ਸਿਵ ਪੁਰੀ ਗਵਾਇਆ ॥ ਮਰਤੀ ਬਾਰ, ਮਗਰਹਿ ਉਠਿ ਆਇਆ ॥2॥ ਬਹੁਤ ਬਰਸ, ਤਪੁ ਕੀਆ ਕਾਸੀ ॥ ਮਰਨੁ ਭਇਆ, ਮਗਰਹ ਕੀ ਬਾਸੀ ॥3॥ ਕਾਸੀ ਮਗਰਹ ਸਮ ਬੀਚਾਰੀ ॥ ਓਛੀ ਭਗਤਿ; ਕੈਸੇ ਉਤਰਿਸ ਪਾਰੀ ॥4॥ ਕਰੁ, ਗੁਰ ਗਜ ਸਿਵ; ਸਭੁ ਕੋ ਜਾਨੈ ॥ ਮੁਆ ਕਬੀਰ, ਰਮਤ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮੈ ॥5॥ (ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ /ਪੰਨਾ 326), ਤੇਰੇ ਭਰੋਸੇ ਮਗਰਹ ਬਸਿਓ; ਮੇਰੇ ਤਨ ਕੀ ਤਪਤਿ ਬੁਝਾਈ ॥ ਪਹਿਲੇ ਦਰਸਨੁ ਮਗਰਹ ਪਾਇਓ; ਫੁਨਿ ਕਾਸੀ ਬਸੇ ਆਈ ॥2॥ ਜੈਸਾ ਮਗਰਹ, ਤੈਸੀ ਕਾਸੀ; ਹਮ ਏਕੈ ਕਰਿ ਜਾਨੀ ॥ ਹਮ ਨਿਰਧਨ ਜਿਉ ਇਹੁ ਧਨੁ ਪਾਇਆ; ਮਰਤੇ ਫੁਟਿ ਗੁਮਾਨੀ ॥3॥ (ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ /ਪੰਨਾ 969) ਕਬੀਰ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਡਾ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਦੋ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਇਰਦ-ਗਿਰਦ ਹੀ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ: ਇੱਕ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਹੈ। ਕਬੀਰ ਜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਲ ਹੋਣ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਰਾਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਕਬੀਰ ਜਾਤ ਪਾਤ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹਨ। ਜਾਤ ਅਭਿਮਾਨੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਉਹ ਵੰਗਾਰ ਕੇ ਆਖਦੇ ਹਨ: (1). ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਅੰਸ਼ ਤੋਂ (ਹੋ ਰਹੀ) ਹੈ ਭਾਵ ਸਭ ਦਾ ਮੂਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਆਪ ਹੈ; ਮਾਂ ਦੇ ਪੇਟ

ਵਿਚ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸ ਕੁਲ ਦਾ ਹਾਂ: ਗਰਭ ਵਾਸ ਮਹਿ, ਕੁਲ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਦੁ ਤੇ, ਸਭ ਉਤਪਾਤੀ ॥ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਤੱਤ-ਸਾਰ (ਰਹਾਉ) ਰਾਹੀਂ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੇ ਪੰਡਿਤ ! ਦੱਸ ਤੁਸੀਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਬਣ ਗਏ ਹੋ ? ਇਹ ਆਖ ਆਖ ਕੇ ਕਿ ਮੈਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹਾਂ, ਮਨੁੱਖਾ ਜਨਮ (ਅਹੰਕਾਰ ਵਿਚ ਅਜਾਈ) ਨਾ ਗਵਾਓ: ਕਰੁ ਹੇ ਪੰਡਿਤ ! ਬਾਮਨ ਕਬ ਕੋ ਹੋਏ ॥ ਬਾਮਨ ਕਹਿ ਕਹਿ, ਜਨਮੁ ਮਤ ਖੋਏ ॥1॥ ਰਹਾਉ ॥ (2). ਜੇ (ਹੇ ਪੰਡਿਤ !) ਤੂੰ (ਸੱਚ-ਮੁੱਚ) ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੈਂ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਦੇ ਪੇਟੋਂ ਜੰਮਿਆ ਹੈਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ (ਮਾਤਾ ਦੇ ਗਰਭ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ) ਰਾਸਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜੰਮ ਪਿਆ ? ਪਰ ਜੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਮਾਤਾ ਦੇ ਗਰਭ ਰਾਹੀਂ ਜਨਮ ਲਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਤੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਵੇਂ : ਜੋ ਤੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ, ਬ੍ਰਹਮਣੀ ਜਾਇਆ ॥ ਤਉ ਆਨ ਬਾਟ, ਕਾਰੇ ਨਹੀ ਆਇਆ ॥2॥ (3). (ਹੇ ਪੰਡਿਤ !) ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ (ਬਣ ਗਏ) ? ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਸੂਦਰ (ਰਹਿ ਗਏ) ? ਅਗਰ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਲਹੂ ਹੈ ? ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਕਿਹੜਾ (ਲਹੂ ਦੀ ਥਾਂ) ਦੁੱਧ ਹੈ ? : ਤੁਮ ਕਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ? ਹਮ ਕਤ ਸੂਦ ? ॥ ਹਮ ਕਤ ਲੋਹੂ ? ਤੁਮ ਕਤ ਦੂਧ ? ॥3॥ (4). ਦਰਅਸਲ, ਕਬੀਰ ਜੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸਦਾ ਪਰਮਾਤਮਾ (ਬ੍ਰਹਮ) ਨੂੰ ਵੀਚਾਰਦਾ (ਯਾਦ ਕਰਦਾ) ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ: ਕਰੁ ਕਬੀਰ ! ਜੋ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬੀਚਾਰੈ ॥ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ, ਕਹੀਅਤੁ ਹੈ ਹਮਾਰੈ ॥4॥ (ਭਗਤ ਕਬੀਰ/੩੨੪) ਕਬੀਰ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ, ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜੀਵਨ-ਮਰਨ ਦੇ ਚੱਕਰ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਦੀ ਭਗਤੀ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਦੇ ਹਨ। ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੂੰ ਮਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਭੈਅ ਨਹੀਂ ਸਤਾਉਂਦਾ, ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੁਨਿਆਵੀ ਬੰਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸ ਕੇ ਜੀਵ-ਆਤਮਾਵਾਂ ਦੁੱਖ ਭੋਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਨ ਦੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਹ ਸੁੱਖ ਸ਼ਾਂਤ ਰਹਿ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਭਾਵ ਮਨ ਦੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅਸਲ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਅਕਸਰ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਦਿਆ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਤੀਜਾ ਨੇਤਰ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਸਾਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਨਵਾਂ ਨਜ਼ਰੀਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਮਨੁੱਖ ਅੰਦਰ ਇਕ ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਹੌਸਲਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ ਮਨੁੱਖ ਮੁਰਬ ਹੋ ਕਦੇ ਵੀ ਲੁੱਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਰੱਬ ਸਾਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ ਸਿੱਖਿਆ ਸਾਨੂੰ ਨਜ਼ਰੀਆ ਬਖਸ਼ਦੀ ਹੈ।

ਪਰ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਗ਼ਲਤ ਹੁੰਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਲੁੱਟ ਉਸ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਜ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਮੰਦੀ ਦੇ ਆਲਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਦਰ ਡੁੱਬੀ ਹੋਈ ਹੈ ਵਕਤ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦੇ ਸਾਧਨ ਜੁਟਾਉਣਾ ਵੀ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਨਾਜ਼ੁਕ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੁੱਟਣ ਵੱਲ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਹਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਜਿਹੜੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਫੀਸਾਂ ਭਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਸਕੂਲ ਵੀ ਬੰਦ ਹਨ ਤਾਂ ਫੀਸ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦੀ ? ਸਕੂਲ ਦਾ ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਹੋ ਗੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਨਾਂ ਬਿਜਲੀ ਨਾ ਪਾਣੀ ਨਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਫਿਰ ਪੈਸੇ ਕਾਹਦੇ ?

ਕਰਿਫ਼ੂ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਲੋਕ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਮਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਜਿੰਨਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਡੁੱਬ ਜਾਣ ਦੀ ਫਿਕਰ ਪਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਵੀ ਸਾਡਾ ਘਰ ਹੁੰਦਾ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਹਨ। ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦੇ ਵਕਤ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਖੜਾਗੇ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੌਣ ਖੜੇਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਓਥੋਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਫੇਰ ਉਪਭੋਗਤਾ ਰੱਬ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਨਾਂ ਕਾਰਨ ਉਸਦੀ ਸੰਸਥਾ ਚਲਦੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਸਕੂਲ ਅੱਸਤਨ ਹਰ ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਵਸੂਲਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕਿਤੇ ਦੇ ਦੇ ਜਾ ਤਿੰਨ ਬੱਚੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦੋ ਜਾ ਤਿੰਨ ਲੱਖ। ਅਗਰ ਬੱਚਾ ਇਕੋ ਸਕੂਲ ਚ ਬਾਹਰਵੀਂ ਪਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅੱਸਤਨ ਵਰਦੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਖਰਚ ਲਗਾ ਕੇ ਪੰਦਰਾਂ ਤੋਂ ਅਠਾਰਾਂ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਆਮ ਸਕੂਲ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਵੱਡੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਪੰਝੀ ਲੱਖ ਤੋਂ ਬੱਲੇ ਮੁੱਕਦੀ ਨਹੀਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਹਰ ਸਾਲ ਦਾਖਲਾ ਫੀਸ ਵਸੂਲੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਫੇਰ ਮਾਪਿਆਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਫੀਸ ਲੈਣੀ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅੱਖਾਂ ਠੰਡੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਖਲਾ ਫੀਸ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਬਦਲ ਕੇ ਇਮਾਰਤੀ ਫੰਡ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਲੁੱਟ ਦੀ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਸਿਰਫ ਫੀਸਾਂ ਜਾਂ ਫੰਡਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਰਦੀਆਂ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਚ ਸਕੂਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਜਦੋਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਵਰਦੀਆਂ ਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੇਚਣ ਦਾ ਠੇਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਕੂਲ ਪੰਦਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀਹ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਸੂਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਚੱਕਰ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਅਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਉਮੀਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਰਿਆਇਤ ਕਰੇਗਾ। ਅਸਲ ਚ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵੀਹ ਲੱਖ ਵੀ ਸਾਡੇ ਹੀ ਸਿਰ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਏਥੇ ਅਸੀਂ ਜਿਸ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਤੇ ਵਿਚਾਰਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮੋਹਰਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਰਦੀ ਬਾਕੀ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵਰਦੀ ਹੀ ਬਦਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਵਰਦੀ ਆਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਟੈਗ ਲੱਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ

ਬੰਦ ਹੋਵੇ ਸਿੱਖਿਆ ਤੰਤਰ ਦੀ ਲੁੱਟ

ਵਰਦੀ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਹੀ ਮਿਲੇਗੀ ਜਿੰਨਾ ਦਾ ਸਕੂਲ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਗਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਿੱਜੀ ਪਬਲਿਸ਼ਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਹ ਵੀ ਪੂਰਾ ਸੈੱਟ ਇਕੋ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਕਿਸੇ ਦੀ ਦੂਜੀ ਕਿਸੇ ਦੇ ਤੇ ਤੀਜੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ। ਕਾਪੀਆਂ ਵੀ ਅਗਰ ਸਕੂਲ ਦੀ ਫੋਟੋ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾ ਹੋਣ ਤਾਂ ਕਾਪੀ ਚੈੱਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਬੱਚੇ ਦੀ ਓਹੀ ਕਿ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਮਿਲ ਨਾ ਸਕਣ। ਮੈਂ ਇਸ ਵਾਰ ਇੱਕ ਬਜ਼ਾਰ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲੈਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਪਰ ਓਥੇ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਲੁੱਟ ਕੇਂਦਰ ਜਾ ਕੇ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਉਹ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੂਰਾ ਸੈੱਟ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਦੇਵਾਗਾ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣਾ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣਾ। ਆਪਣੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਡਰ ਨਹੀਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ। ਅਦਾਲਤ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਰੱਬ ਦਾ ਡਰ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਖਾਤਿਆਂ ਚ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਪਾ ਦੇਣੀ ਤੇ ਫੇਰ ਅੱਧੀ ਵਾਪਸ ਕਰਵਾ ਲੈਣੀ। ਅਗਰ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵਸ ਕੋਈ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣੀ ਪਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਕੱਟੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਹਿਲੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਕੋਈ ਜਿਗਰਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਇਹਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਬੋਲਣ ਦਾ ਜੋ ਕੋਈ ਕਾਰ ਵੀ ਲਈ ਤਾਂ ਇਹ ਓਸਨੂੰ ਹੀ ਝੂਠਾ ਸਾਬਿਤ ਕਰ ਧੱਕੇ ਦੇ ਸਕੂਲ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਨੌਕਰੀ ਜਾਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਕੋਈ ਸਾਥ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਹੀ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁਲੰਦ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਗੁਨਾਹ ਕੀਤਾ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਤੁਹਾਡਾ ਜੁਰਮ ਸਾਬਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਓਦੋਂ ਤਕ ਅੱਧੇ ਗੁਆਰ ਤਾਂ ਮਰ ਮੁੱਕ ਚੁੱਕੇ ਹੋਣਗੇ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਵੀ ਮੁੱਕ ਚੁੱਕੇ ਹੋਵੋ। ਤਰੀਕ ਤੇ ਤਰੀਕ ਹੀ ਮਿਲੂ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਉਮੀਦ ਰੱਖਣੀ ਹੀ ਪਾਗਲਪਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਆਪ ਐਮ . ਏ ਪਾਸ ਨੇ 2011 ਤੋਂ 14 ਤਕ 2200 ਤੋਂ 2700 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਿਟ ਲਈ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਵਿਹਲੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦੇ। ਬੀਮਾਰ ਜਾਂ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਕਲਾਸ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਵਕਤ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹੋਗੇ। ਨਾ ਕੋਈ ਮੈਡੀਕਲ ਛੁੱਟੀ ਨਾ ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਛੁੱਟੀ। ਬੀਮਾਰ ਹੋਏ ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਗਈ ਸਮਝੋ। ਬੱਚੇ ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਚੋ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਚੁਣਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇੱਕ

ਚੰਗਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ ਇਨਸਾਨ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਵਸ ਪੈ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗੀ ਵਾਂਗ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਐਸੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੁਸੀਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਵੀ ਅਗਰ ਕਰ ਬੈਠੋ ਤਾਂ ਬੱਸ ਨੌਕਰੀ ਗਈ। ਹਰ ਵਕਤ ਬੰਦਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕਦੇ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਸੋਸ਼ਣ ਖਿਲਾਫ ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸਾਸਨ ਦੇ ਨਾ ਤੇ ਦੱਬੀ ਰੱਖਣਾ। ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਪੀਣ ਦੇਣਾ ਦੋ ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਸ਼ਾਬ ਤੱਕ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੰਦੇ ਬਹੁਤੇ ਸਕੂਲ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਸਨ ਕਿਸ ਕੰਮ ਕਿ ਬੱਚਾ ਹੀ ਰੋਗੀ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ ਜਾਂ ਪਿਸ਼ਾਬ ਕਰਨਾ ਸਾਰੇ ਬੇਸਾਂ ਦੀ ਇਨਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕਈ ਬੱਚੇ ਕਈ ਕਈ ਵਾਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਹੁਣ ਸਲਾਹਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਅਗਰ ਇੰਨੇ ਹੀ ਔਖੇ ਹੋ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਚ ਪੜ੍ਹਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਲੈਂਦੇ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੇਰਾ ਨਿੱਜੀ ਤਜਰਬਾ ਸੁਣੋ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਆਪ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਚ ਅਧਿਆਪਕ ਹਾਂ।

ਮੈਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲੀ ਉਹ ਸਕੂਲ ਮੇਰੇ ਘਰ ਤੋਂ ਦੋ ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇਕ ਸਾਲ ਮੈਂ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਮੈਂ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਰਾਤੀ ਨੌਂ ਵਜੇ ਘਰ ਪੁੱਜਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਜਾਗਦੀ ਤੇ 3.30 ਘਰ ਚਲਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਪੰਜ ਜਿਲੇ ਪਾਰ ਕਰ ਛੇ ਘੰਟੇ ਦਾ ਸਫਰ ਕਰ ਪੁੱਜਦੀ ਸੀ। ਇਸਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੇਪਰਾਂ ਚ ਡਿਊਟੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਚੋਣ ਡਿਊਟੀ ਆਦਿ। ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਚ ਕਿ ਨਾਲ ਰੱਖਣਾ ਦਸੋ ਸੌਖਾ ਹੈ ? ਬਾਕੀ ਵੀ ਡਿਊਟੀ ਵਾਲਾ ਹਰ ਅਧਿਆਪਕ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕੋਈ ਪੰਜਾਹ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹੈ ਕੋਈ ਸੱਤਰ। ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜੋ ਸਕੂਲ ਹੈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਉਹ ਪੰਜਵੀਂ ਤੱਕ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਓਥੇ ਇੱਕ ਹੀ ਅਧਿਆਪਕ ਹੋਵੇ। ਜਾਂ ਘਰ ਚ ਬੱਚੇ ਨੇ ਲੈਣ ਜਾ ਛੱਡਣ ਵਾਲਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਨਹੀਂ ਦਿਲ ਕਿਸਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਕਮਾਈ ਲੁਟਾਵੇ। ਬਾਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਟੇਟ ਬੋਰਡ ਨੂੰ

ਬਾਹਰ ਬਹੁਤੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਈ. ਸੀ. ਐਸ , ਈ ਬੋਰਡ ਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੋਈ ਸੀ. ਬੀ. ਐੱਸ. ਈ ਚ। ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਅਜਾਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਈ ਵਾਰ ਇੱਕ ਐਸੀ ਅਰਜੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਹ ਡਾਕ ਭੇਜੋ ਅਹੁ ਭੇਜੋ। ਆਹ ਦਿਨ ਮਨਾਓ ਉਹ ਦਿਨ ਮਨਾਓ। ਆਹ ਮੁਕਬਲਾ ਕਰਵਾਓ ਅਹੁ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਵਾਓ। ਹਰ ਸਾਲ ਵੋਟਾਂ , ਬੀ. ਐੱਲ. ਓ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੈਮੀਨਾਰ ਹੋਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਕੁਝ। ਬਾਕੀ ਜੇਕਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹੋ ਵੀ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੀ ਹਨ। ਮੋਟੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਬਦਲੇ ਧੜਾਧੜ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਦੇ ਕੇ ਖੁਬਾਂ ਵਾਂਗ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਗਰੀਬ ਬੰਦਾ ਇਕ ਘਰ ਤੱਕ ਨੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਸਕੂਲ ਖੋਲਣ ਦਾ ਤਾਂ ਸੁਪਨਾ ਦੇਖਣਾ ਵੀ ਓਹਦੇ ਵਸੋ ਬਾਹਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਹ ਸਕੂਲ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਧਨਾਢ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਹਿਸੇਦਾਰ ਹਨ। ਕਈ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹਿਸੇਦਾਰ ਹਨ ਕਈ ਅਸਿੱਧੇ

ਤੌਰ ਤੇ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਿਰ ਤੇ ਹੱਥ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੀ ਇਹ ਗੋਰਬ ਧੰਦਾ ਜ਼ੋਰਾਂ ਨਾਲ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਸਿਰਫ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਫੀਸ ਲੈਣ ਦੇ ਆਰਡਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਹ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਸਕੂਲ ਕੌਰਟ ਜਾਣਗੇ। ਸਰਕਾਰੇ ਦਰਬਾਰੇ ਵੀ ਅਮੀਰਾਂ ਦੀ ਹੀ ਸੁਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੱਜ ਵਕੀਲ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਹਨ ਤਦੇ ਹੀ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਪੇ ਫੀਸ ਅੱਧੀ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣਗੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੌਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇਖੋ ਕਿ ਫੀਸ ਪੂਰੀ ਲੈਣਗੇ ਸਕੂਲ ਪਰ ਤਨਖਾਹ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦਾ ਹੀ ਸੰਘ ਨੱਪਣ ਲਈ ਹਰ ਕੋਈ ਤਿਆਰ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਗੱਲ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਗੱਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਗੇ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਜੂਨ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਫੀਸ ਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਲੈਂਦਾ ਹੀ ਨੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਨੀ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਹੁਣ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਰ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਕਗਾਰ ਤੇ ਹਨ। ਦੂਜਾ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਤਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਵੀ ਲੱਗ ਜਾਣ ਜਾ ਫੇਰ ਪੂਰਾ ਸੈਸ਼ਨ ਹੀ ਏਦਾ ਚਲਾ ਜਾਵੇ।

ਪੂਰੇ ਸਾਲ ਦਾ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਬੰਦਾ ਕਿੱਥੋਂ ਤੇ ਕਿਉਂ ਦੇਵੇ। ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ ਖੁਦ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸਕੂਲ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੀ ਹਨ। ਕਿਉਂ ਸਰਕਾਰ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਨੀ ਕਰਦੀ ਕਿ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਚ ਜਾ ਹਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਹਰ ਸਕੂਲ ਚ ਐਨ. ਸੀ. ਆਰ. ਟੀ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹੀ ਲਗਵਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਜਿਹੜੀ ਸੱਠ ਤੋਂ ਸੱਤਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੈ ਓਹੀ ਸਾਨੂੰ ਪੰਜ ਜਾ ਛੇ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਿਉਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਗੋਰਬ ਧੰਦੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਨੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਅੱਜ ਸਰਕਾਰ ਜਿੰਨਾ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਚ ਬੱਚੇ ਚਲੇ ਜਾਣ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਓਹ ਖੋਲ੍ਹੋ ਹੀ ਕਿਸਨੇ ਹਨ ਤੇ ਕਿਉਂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹਨ। ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਵੀ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੀ ਹੋਣਗੇ ਬਾਹਰੋਂ ਕਿੱਥੋਂ ਆਉਣਗੇ।

ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਹੁਣ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਪੱਲਿਓ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਕੇ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਬਣਾ ਲਾਈਆਂ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤੀ ਅਧਿਆਪਕ ਹਾਂ। ਅੱਸੀ ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਚ ਜੋ ਮੋਹ ਭੰਗ ਹੋਇਆ ਉਸ ਵਿਸਵਾਸ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਕੁਝ ਤੇ ਵਕਤ ਲਗਣਾ ਹੀ ਹੈ। ਓਦੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕਾਫੀ ਤਰਸਯੋਗ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਅੰਦਰ ਭਰਤੀ ਬਹੁਤ ਘਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਅੱਜਕਲ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਆਏ ਹਨ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਬਦਲੀ ਹੈ। ਹੋਈ ਹੋਲੀ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਨ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਣਾਈ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸਦਾ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਹਰ ਵਰਗ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ। ਸਰਕਾਰ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਚੰਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣੀ ਸਗੋਂ ਓਹਨਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਤੇ ਵਿਸਵਾਸ ਨਾਲ ਬਣੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਅੱਜ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਵੱਜਦੇ ਇਸ ਡਾਕੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਖੁੱਪ ਚ ਧਰਨਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿੰਨਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਡਰ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਉਣਾ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਝ ਕਰੋ ਸਰਕਾਰ ਜੀ , ਕੁਝ ਕਰੋ।

ਚੰਨੀ ਚਹਿਲ
9915806550

ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ ਜਿਥੇ ਏਟੀਐਮ ਤੋਂ ਅਣਜਾਨ ਲੋਕ ਤੇ ਸਿਮ ਕਾਰਡ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਵੀ ਅੱਖਾ

ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਖਾਤੇ 'ਚੋਂ ਰਾਸ਼ੀ ਕਢਵਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰ ਹਨ। ਕੁੱਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਬਚਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਹਿਗਾਈ 'ਤੇ ਠੱਲ ਪਾਉਣ 'ਚ ਇਹ ਕਾਰਗਰ ਹੈ। ਜਦੋਂਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੁੱਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਚ ਰੁਝਾਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਗੇੜ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਏਰੀਟਰੀਆ 'ਚ ਕੋਈ ਵੀ ਏਟੀਐਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਰ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ

ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਗੁਰੂਪਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਚਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਣੀ ਕਮੇਟੀ, ਸੀਪੀਜੇ ਨੇ ਏਰੀਟਰੀਆ 'ਚ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਏਰੀਟਰੀਆ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੈਂਸਰਡ ਦੇਸ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਇਹ ਤਾਂ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਨੂੰ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਇੱਕ ਅਕਾਦਮੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ "ਗੁਲਾਮੀ ਦੌਰਾਨ ਰੋਡਿਓ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਪ੍ਰਸਾਰਣ 'ਚ ਕਈ ਵਾਰ ਸਿਗਨਲ ਜਾਮ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਖਰਾਬ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਰੁਕਾਵਟ ਖੜ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੂਚਨਾ ਮੰਤਰੀ ਯੇਮਾਨੇ ਮਸਕੇਲ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ

ਬਾਰ 'ਚ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਹੀ ਬੀਅਰ ਚਲੇ ਗਏ ਤਾਂ ਮੁੜ ਵਤਨ ਨਹੀਂ ਪੀਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪਰਤਣਗੇ। ਕਈ ਨੌਜਵਾਨ ਗ਼ੈਰ-ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਰਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਜੋ ਕਿ ਬੀਅਰ ਪੀਂਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਇਥੋਪੀਆ ਅਤੇ ਸੁਡਾਨ 'ਚ ਜਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਬੀਅਰ ਵੀ ਉਹ ਲੋਕ ਆਪ ਕੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਚਾੜ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ 'ਚ ਕਈ ਤਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਵੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਆ ਬੈਠੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਹਾਰਾ ਹੀ ਬੁਰੁਅਰੀ ਨੂੰ ਅਪਗ੍ਰੇਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਾਰੂਥਲ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਸਾਗਰ ਨੂੰ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਬੀਅਰ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਯੂਰਪ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਰਾਹ 'ਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਬਾਰ ਮਾਰੂਥਲ 'ਚ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਮੇਲੋਟੀਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਘਾਟ ਅਤੇ ਸਾਗਰ 'ਚ ਡੁੱਬ ਕੇ ਕਈ ਬਾਅਦ 'ਚ ਮੇਲੋਟੀ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ, ਲੋਕ ਮਰੇ ਹਨ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਏਰੀਟਰੀਆ ਨੂੰ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੀ "ਉਤਪਤੀ ਦਾ ਨੌਵਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੇਸ" ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਸਾਲ 2018 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 5,07,300 ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 4,86,200 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਧੇਰੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਇਥੋਪੀਆ (174,000) ਅਤੇ ਸੁਡਾਨ (114,500) ਵੱਲ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਰਮਨੀ (55,300) ਅਤੇ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ (34,100) ਵਰਗੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਵੀ ਇਹ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਏਰੀਟਰੀਆ 'ਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਅਸਮਾਰਾ 'ਚ ਬਜ਼ੁਰਗ ਲੋਕ ਵਧੇਰੇ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਮੈਕੀਆਟੋ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਨਾਲ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੀ ਕੇ ਨੇ 'ਬੁਰੁਅਰੀ' ਦੀ ਘਾਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਚੌਕਾ ਏਰੀਟਰੀਆ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਮਾਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਬੁਰੁਅਰੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸਪਸ਼ਟ ਅੰਕੜੇ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਕਰਕੇ ਹੀ ਕਿਉਂਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਯਾਦ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵ ਆਬਾਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਂਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਆਬਾਦੀ 3.5 ਮਿਲੀਅਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਪਾਸਪੋਰਟ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਅਸਮਾਰਾ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਸੁਪਨੇ ਦੇ ਸਾਕਾਰ ਤਕਰੀਬਨ 5,00,000 ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ।" ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ 6. ਕੁੱਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਹੁਤ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੁੰਦਰ ਹੈ ਪਾਸਪੋਰਟ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਟਲੀ ਦੇ ਫਾਸੀਵਾਦੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਬੇਨੀਟੋ ਤੱਕ ਉਹ ਆਪਣੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੇਵਾ ਮੁਸ਼ੱਲੀਨੀ ਅਸਮਾਰਾ ਨੂੰ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦਾ ਮੁਕੰਮਲ ਨਾ ਕਰ ਲੈਣ। ਇਸ 'ਚ ਫੌਜੀ "ਪਿਕੋਲਾ ਰੋਮ" ਯਾਨਿ ਕਿ ਛੋਟਾ ਰੋਮ ਸਿਖਲਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵੱਲੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਉਸਾਰੀ, ਆਧੁਨਿਕ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਸਮਰਥਨ 'ਚ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਿਖਾਵਟ ਇਟਲੀ ਦੇ ਬਸਤੀਵਾਦ ਉਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਵਿਅੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਿਹਾ, "ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਤੁਸੀਂ 40 ਤੋਂ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਏਜੰਸੀ, ਯੂਨੇਸਕੋ ਨੇ 45 ਸਾਲ ਦੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਅਸਮਾਰਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਸੂਚੀ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਤੁਹਾਡੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ 'ਚ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਯੂਨੇਸਕੋ ਬੱਚਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਇਹ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਹਨ।" ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਮਿਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਆਧੁਨਿਕ ਸ਼ਹਿਰੀਵਾਦ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਦੇਸ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਬੇਮਿਸਾਲ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਉਸ ਲਈ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਪ੍ਰਸੰਗ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਐਗਜ਼ਿਟ ਵੀਜ਼ਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।" ਇਸ ਲਈ ਏਰੀਟਰੀਆ ਦੀਆਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਹੋ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਸਮਾਰਾ ਇੱਕ ਮਨਮੋਹਕ ਪਾਉਣਗੇ ਕਿ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਸ ਦੀ ਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇੱਕ ਵਾਰ ਖੂਬਰਸੂਰਤੀ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਲੈਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਏਰੀਟਰੀਆ ਨੂੰ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਦਮਨਕਾਰੀ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਇਹ ਕੋਈ ਹੋਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 1993 'ਚ ਇਥੋਪੀਆ ਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਈਆਂ, ਆਲੋਚਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲਿਆ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕਈਆਂ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੌਜੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਏਰੀਟਰੀਆ ਦੇ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੇ ਇੱਥੋਂ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ 'ਚ ਹੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਸਮਝੀ। ਕੁੱਝ ਤਾਂ ਯੂਰਪ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ 'ਚ ਸਹਾਰਾ ਮਾਰੂਥਲ ਅਤੇ ਮੈਡੀਟੇਰੀਅਨ ਸਾਗਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਗਵਾ ਬੈਠੇ। ਬੀਬੀਸੀ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਜੀਬਤ ਤਮੀਰਤ ਨੇ ਹਾਲ 'ਚ ਹੀ ਇੱਥੋਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਤੇ ਅਸਧਾਰਨ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ।

1. ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਸਿਮ ਕਾਰਡ
ਸਿਮ ਕਾਰਡ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੇ ਏਰੀਟੈਲ ਦੂਰ ਸੰਚਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ। ਏਰੀਟੈਲ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਸੇਵਾ ਦਿੱਤੀ ਵੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੈ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਦੂਰ ਸੰਚਾਰ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਏਰੀਟਰੀਆ 'ਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸਿਰਫ਼ 1% ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ। ਏਰੀਟਰੀਆ 'ਚ ਸਿਮ ਕਾਰਡ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਕਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਮ ਕਾਰਡ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅੱਗੇ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸਿਮ ਕਾਰਡ ਹਾਸਲ ਕਰ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਮੋਬਾਇਲ ਡਾਟਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਿਰਫ਼ ਵਾਈਫਾਈ ਜ਼ਰੀਏ ਹੀ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹੌਲੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਫੇਸਬੁੱਕ, ਟਵਿੱਟਰ ਵਰਗੀਆਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਰਚੁਅਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਨੈੱਟਵਰਕ, ਵੀਪੀਐਨ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਮ ਕਾਰਡ ਲੈਣ 'ਚ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅੱਜ ਵੀ ਜਨਤਕ ਭੁਗਤਾਨ ਫੋਨਾਂ

(ਪਬਲਿਕ ਪੇਅ ਫੋਨ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਫੋਰੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਦੇ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਵੀ ਜਨਤਕ ਫੋਨ ਦੀ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਤਿੰਨ ਜਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੀ ਸਿਮ ਕਾਰਡ ਮੁੱਹਬੀਆ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਬਾਅਦ 'ਚ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

2. ਬੈਂਕ ਕਾਉਂਟਰਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਲੋਕ ਪੈਸੇ ਕਢਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ 'ਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਢਵਾਉਣ 'ਤੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤੈਅ ਰਾਸ਼ੀ ਹੀ ਕਢਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਖਾਤਾਧਾਰਕ ਦੇ ਖਾਤੇ 'ਚ ਲੱਖਾਂ ਨਕਫਾ (ਏਰੀਟਰੀਆ ਮੁਦਰਾ) ਪਏ ਹੋਣ ਪਰ ਉਹ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਨਕਫਾ ਯਾਨਿ ਕਿ 330 ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਕੱਢਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਏਰੀਟਰੀਆ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਅਸਮਾਰਾ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 1986 'ਚ ਟੋਇਟਾ ਕੋਰੋਲਾ ਕਾਰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਉਸ ਨੇ 11 ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਨਕਫਾ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਬੈਂਕ 'ਚੋਂ ਕਢਵਾਏ ਸਨ। ਫਿਰ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ 55 ਹਜ਼ਾਰ ਨਕਫਾ ਅਤੇ 55 ਹਜ਼ਾਰ ਬੈਂਕ ਰਾਹੀਂ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਉਮੀਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਕੁੱਝ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਨਕਦੀ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ 'ਚ ਇਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘਾਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ 'ਚ ਕੁੱਝ ਰਿਆਇਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਨਕਫਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਘਰ ਵਿਆਹ ਸਮਾਗਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਨਾਂਅ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਨਕਫਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਸ਼ੀ ਕੱਢਣ

ਏਰੀਟਰੀਆ ਅਤੇ ਇਥੋਪੀਆ ਵਿਚਾਲੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਜੰਗ ਖ਼ਤਮ ਹੋਈ ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸਰਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਉੱਤਰੀ ਇਥੋਪੀਆ ਦੇ ਮੈਕੈਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਏਟੀਐਮ ਵੇਖ ਕੇ ਮੇਰੇ ਤਾਂ ਹੌਸ਼ ਹੀ ਉੱਡ ਗਏ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਲੋਕ ਇੱਕ ਮਸ਼ੀਨ 'ਚੋਂ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਕੱਢਵਾ ਰਹੇ ਹਨ।

3. ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੀ ਸਥਾਨਕ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ

ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੇ ਏਰੀ-ਟੀਵੀ ਏਰੀਟਰੀਆ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਹੀ ਬੋਲਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਡਿਸ਼ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਬੀਬੀਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਚੈਨਲਾਂ ਅਤੇ ਅਸੇਨਾ ਟੀਵੀ ਤੇ ਏਰੀਸੈਂਟ

ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਏਰੀਟਰੀਆ ਇੱਕ "ਸੌਂਝੇ" ਸਮਾਜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਸਬਿਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ 91% ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਘਰਾਂ 'ਚ ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਡਿਸ਼ ਹਨ ਅਤੇ 650 ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਚੈਨਲ ਡਿਸ਼ ਜ਼ਰੀਏ ਵਿਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੁੱਝ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੀ ਟਵੀਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

4. ਇੱਕ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਭੱਠੀ

ਏਰੀਟਰੀਆ 'ਚ ਅਸਮਾਰਾ ਬੁਰੁਅਰੀ ਨਾਂਅ ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਬੁਰੁਅਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 1939 'ਚ ਇਟਲੀ ਦੇ ਇੱਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਲਿਊਗੀ ਮੇਲੋਟੀਆ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਾਲ 'ਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਸਾਬਕਾ ਇਟਾਲਵੀ ਕਲੋਨੀ 'ਚ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਉਸ ਨੇ 'ਬੁਰੁਅਰੀ' ਦੀ ਘਾਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਚੌਕਾ ਏਰੀਟਰੀਆ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਮਾਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਬੁਰੁਅਰੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸਪਸ਼ਟ ਅੰਕੜੇ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਕਰਕੇ ਹੀ ਕਿਉਂਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਯਾਦ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵ ਆਬਾਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਂਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਆਬਾਦੀ 3.5 ਮਿਲੀਅਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਪਾਸਪੋਰਟ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਅਸਮਾਰਾ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਸੁਪਨੇ ਦੇ ਸਾਕਾਰ ਤਕਰੀਬਨ 5,00,000 ਹੈ। ਹੋਣ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ।" ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ 6. ਕੁੱਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਹੁਤ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੁੰਦਰ ਹੈ ਪਾਸਪੋਰਟ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਟਲੀ ਦੇ ਫਾਸੀਵਾਦੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਬੇਨੀਟੋ ਤੱਕ ਉਹ ਆਪਣੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੇਵਾ ਮੁਸ਼ੱਲੀਨੀ ਅਸਮਾਰਾ ਨੂੰ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦਾ ਮੁਕੰਮਲ ਨਾ ਕਰ ਲੈਣ। ਇਸ 'ਚ ਫੌਜੀ "ਪਿਕੋਲਾ ਰੋਮ" ਯਾਨਿ ਕਿ ਛੋਟਾ ਰੋਮ ਸਿਖਲਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵੱਲੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਉਸਾਰੀ, ਆਧੁਨਿਕ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਸਮਰਥਨ 'ਚ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਿਖਾਵਟ ਇਟਲੀ ਦੇ ਬਸਤੀਵਾਦ ਉਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਵਿਅੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਿਹਾ, "ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਤੁਸੀਂ 40 ਤੋਂ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਏਜੰਸੀ, ਯੂਨੇਸਕੋ ਨੇ 45 ਸਾਲ ਦੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਅਸਮਾਰਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਸੂਚੀ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਤੁਹਾਡੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ 'ਚ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਯੂਨੇਸਕੋ ਬੱਚਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਇਹ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਹਨ।" ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਮਿਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਆਧੁਨਿਕ ਸ਼ਹਿਰੀਵਾਦ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਦੇਸ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਬੇਮਿਸਾਲ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਉਸ ਲਈ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਪ੍ਰਸੰਗ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਐਗਜ਼ਿਟ ਵੀਜ਼ਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।" ਇਸ ਲਈ ਏਰੀਟਰੀਆ ਦੀਆਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਹੋ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਸਮਾਰਾ ਇੱਕ ਮਨਮੋਹਕ ਪਾਉਣਗੇ ਕਿ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਸ ਦੀ ਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇੱਕ ਵਾਰ ਖੂਬਰਸੂਰਤੀ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਲੈਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹੌਲੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਫੇਸਬੁੱਕ, ਟਵਿੱਟਰ ਵਰਗੀਆਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਰਚੁਅਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਨੈੱਟਵਰਕ, ਵੀਪੀਐਨ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਮ ਕਾਰਡ ਲੈਣ 'ਚ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅੱਜ ਵੀ ਜਨਤਕ ਭੁਗਤਾਨ ਫੋਨਾਂ

PREETNAMA ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖਰਾ ਸੱਚ

ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਖਰਾ

Online and Print media

24 ਘੰਟੇ ਆਨਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹੋ
www.preetnama.com
ਲੇਖ ਅਤੇ ਚਲੰਤ ਮਾਮਲੇ

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰ
ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ
ਅੱਜ ਹੀ ਜੁੜੋ ਸਾਡੇ ਨਾਲ

It's Time to Grow. Your Business Advertise with us....

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

preetnamausa@gmail.com
Contact: 201-312-4180

ਅਦਾਰਾ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ

ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕੇ
ਆਪਣਾ ਆਲਾ ਦੁਆਲਾ ਸਾਫ ਰੱਖੋ, ਲੰਗਰ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਬਰਤਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਾ ਛੁਕੋ,
ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸਾਫ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿਓ।

If You Cant REUSE IT REUSE IT